

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125 3126.
Inseratni xidelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7,
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocanova ulica 2,
— Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 105
78 180, Wien št. 105 241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5 telefon
3122, 3123, 3124 3125 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
— telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Zunanjepolitični pogledi in izgledi

Ob prelomu iz starega v novo leto so se državni in poglavarji držav ves čas po vojni obračali na svet z bodrilnimi poslanicami, iz katerih je tudi ob težkih ugotovitvah o preteklih dogodkih vendarle vel močan optimizem, poln vere v boljšo bodočnost. Letos je bilo teh poslanic manj po številu, zaostajale pa so za onimi prejšnjih let tudi v pogledu optimizma. Angleški ministrski predsednik Chamberlain je svojo novoletno poslanico objavil v konservativnem listu »Home and Empire« in se zdi, da je bolj namenjena strankarskim pristašem angleškega premiera kakor svetu. Zasluži pa vendarle pozornost zaradi dveh močnih poudarkov, ki so značilni odraz sedanjega časa. Kljub vsej svoji znani privrženosti do ideje miru med narodi poudarja Chamberlain ob koncu tudi ob tej priliki potrebo »pospešenega in širokopoteznega oboroževanja«. Na ta svoj poudarek pa navezuje misel: »Naša oborožena sila nam dovoljuje izjaviti v skupnosti narodov, da navzlic iskanju prijateljstva z vsemi narodi ne bomo popuščali nasproti sili.« Podobno je ob novoletnem sprejemu diplomatov govoril tudi predsednik francoske republike Lebrun.

Nemški kancelar Hitler se v svoji novoletni poslanici zahvaljuje predvsem »stotisočim, ki so zapadno fronto obdali z zaklonom iz oklepa in betona, ki ga nikdar nobena moč sveta ne bo mogla porušiti«, nato pa navaja tri bodoče naloge Nemčije: vzgojo nemškega naroda v narodnosocialistični skupnosti, izgraditev in ojačanje nemških oboroženih sil ter izvedbo nemške gospodarske štiriletke. Kakor Chamberlainov in Lebrunov, je tudi Hitlerjev optimizem glede razvoja v novem letu zmeren, dasi je tudi Hitlerjeva želja po splošnem pomirjenju na svetu močna, kakor je močna ta želja pri vseh drugih državnikih in pri vseh narodih sveta.

Zmerni optimizem letošnjih redkih novoletnih poslanic ima nedvomno svoj izvor v splošni negotovosti, s katero stopa svet po pretresljajih preteklih let v novo leto. Leta 1938 ni sicer prineslo nobene nove vojne, toda problemi, ki so v vseh zadnjih letih povzročali mednarodne napetosti, so v glavnem ostali nerešeni. Navzlic vsem miroljubnim prizadevanjem se vedno divjata dve vojni: japonsko-kitajska na Daljnem vzhodu in državljanska vojna v Španiji, kitajska drugo, španska pa celo že tretjo zimo. Vsa zapletena vprašanja, ki so s tema dvema vojnama v zvezi, stopajo kot težka dediščina starega leta v novo in nihče ne more predvideti, katera izmed najrazličnejših možnosti njih nadaljnjega razvoja bo dejansko obveljala. V tej negotovosti, ki se vsaj deloma lahko opira na hude preizkušnje preteklosti, je nedvomno eden izmed glavnih razlogov za zelo previdno, da ne rečemo skeptično presojlo položaja, kakršna veje iz novoletnih ugotovitev evropskih državnikov.

Med velike aktivne postavke lanske mednarodnopolitične bilance postavlja Chamberlain monakovski sporazum, ki odpira po polomu vseh dosedanjih zunanjepolitičnih metod nove izgleda za bodočnost, v kolikor je po monakovski metodi dana možnost za sporazum evropskih velesil. Chamberlain navaja kot prve korake na tej poti tri lanske dvostranske sporazume: velikonočni sporazum med Anglijo in Italijo, uveljavljen dne 26. novembra, angleško-nemško izjavo z dne 30. septembra, dopolnjeno s podobno francosko-nemško izjavo v decembru. Chamberlainov obisk v Rimu v prvi polovici tekočega meseca pomeni nedvomno nadaljevanje medsebojnega sporazumevanja na tej komaj začeti poti.

Toda v poglavje splošnega pomirjenja med evropskimi velesilami, ki naj bo osnova za splošno pomirjenje v Evropi in znabiti tudi ostale svet, spada seveda tudi ureditev francosko-italijanskih odnosov. Tu pa se za nadaljnji razvoj sprito napetosti, ki je nastala med obema državama v decembru, ne da še nič gotovega reči. V Londonu in Rimu pričakujejo tudi v tem pogledu od Chamberlainovega obiska mnogo, razpoloženje v Parizu pa najbolj zgovorno tolmači novoletni »Temps«, ki piše: »Bilo bi že mnogo, ako bi angleško-italijanski stik pomagal ustvariti prve dni prihodnjega leta boljše ozračje od onega, ki smo ga poznali doslej.«

Srednjeevropska kriza se je v preteklem letu končala brez vojnih pretresljajev, ki so se bili zdeli že skoro neizbežni. Evropa si je zaradi tega močno oddahnila. Morda bo ta vtis ojašaljanje prevladoval še vsoto zimo, toda le podobenjam starim so se pridružile medtem že nove napetosti, tako da je letošnja splošna novoletna negotovost razumljiva tudi s tega vidika. V evropskih listih je bilo ravno ob prelomu leta mnogo uganjanj o tem, kje bi se mogel sprožiti nov plaz mednarodnih napetosti, ki bi znova ogrožal mir, nikjer pa nismo našli na kako določno sodbo. Po pretresljajih leta 1938 so nekateri naklonjeni splošnemu prerokovanju, da bo leto 1939 »leto odločitev«.

NARAŠČAJOČE ZANIMANJE ZA ANGLEŠKI OBISK V RIMU

Londoni novinarji so že na potu — Program zunanjih prireditev V ospredju razgovorov bo špansko vprašanje — Sprejem pri papežu

London, 2. jan. o. V Angliji čim dalje bolj narašča zanimanje za bližnje potovanja Chamberlaina in Halifaxa v Rim. Nekateri listi so svoje posebne poročevalce že sedaj poslali v Italijo. Drugi bodo spremljali oba državnika na njuni poti. Večji listi so najeli tudi nekaj letal za nagli prenos fotografij in pismenih poročil iz Rima v London.

Program obiska angleških državnikov je že definitivno določen, uradni krogi, ki zanj vedo, pa ga sedaj še ne morejo objaviti. Ni izključeno da bo o njem izdan službeni komunikat, ki pa stvarno ne bo posebnega pomena, ker je Chamberlain v spodnji zbornici že ponovno izjavil, da si z določenimi programi ne bi rad vezal rok glede svojih razgovorov.

Kar se tiče zunanjih manifestacij ob rimskem obisku angleških državnikov, je bil njihov program fiksan takole: Ko bosta v ponedeljek dopoldne min. predsednik Neville Chamberlain in zunanji minister Halifax s svojim spremstvom prispele v Rim, ju bodo sprejeli Mussolini, Ciano in drugi vodilni državniki. Mussolini jim bo še ta večer priredil banket. V torek popoldne bo angleška državna sprejel kralj Viktor Emanuel in ju nato pridržal na kosilu. V sredo dopoldne bosta Chamberlain in Halifax sprejeta v posebni avdiciji pri papežu, rimski guverner pa bo priredil njima na čast veselo sprejeto na Kapitolu. Zvečer ali v četrtek zjutraj bosta odpotovala nazaj v London. Na povratku se bosta bržkone za nekaj ur ustavila v Parizu ter se s sestala z Daladierom in Bonnetom. Glavni razgovori v Rimu bodo v ponedeljek popoldne, v torek dopoldne in popoldne ter v sredo popoldne. Po zadnjem razgovoru bo bržkone objavljeno uradno poročilo o vsebini razgovorov.

London, 2. januarja. AA. Iz komentarjev listov se vidi, da bodo britanski in ita-

janski državniki resno proučevali španski problem. Rimski dopisnik »Timesa« pravi med drugim: Ker bo špansko vprašanje ves čas rimskih razgovorov glavna točka dnevnega reda, je posebno važno ugotoviti trdovitost s katero se republikanci upirajo nacionalističnim napadom. Neka ugledna osebnost iz vrst tukajšnjega zastopstva italijanske vlade je pred kratkim izjavila, da je hitra likvidacija španske vojne večjega pomena za Italijo kakor problem Tunisa, Džibutija itd. Če bo treba še dolgo čakati na zmago generala Franca, bi se Mussolini ugnel vprašati, ali mu še kaže dajati podporo. »Times« pravi dalje: Ker Velika Britanija ni priznala generalu Francu pravic vajujoče se stranke, je verjetno, da tega priznanja sploh ne bo in bo morala Italija ponovno proučiti položaj. Ker italijanski narod ni zainteresiran pri španski vojni, se Mussolini lahko odloči za opustitev boja, kar bi bilo manj nepopularno kakor nadaljevanje vojne.

»New Chronicle« priobčuje Buttlerjev članek, ki ugotavlja med drugim, da bo rimski obisk bolj socialnega kakor političnega značaja.

Italijanske informacije o programu obiska

Rim, 2. jan. AA. Chamberlainu in Halifaxu bodo ob prihodu v Rim izkazali časti, ki jima gredo. Takoj po prihodu se bosta angleška državnika vpisala v protokolne knjige predsednika vlade in zunanjega ministra, nakar ju bo sprejel Mussolini, ki jima bo priredil ob 12. v Beneški palači banket s sprejemom. Naslednjega dne bosta gosta položila vence v Panteonu in na grobu Neznane ju naka, nakar ju bo sprejel v avdiciji kralj Viktor Emanuel ter ju pridržal na kosilu. Ob 15. bosta prisostvovala v Mussolinijevemu forumu nastopu italijanske mlad-

ne, zvečer pa slavnostni operi, nakar se bosta udeležila večerje v zunanjem ministertvu. V petek 13. t. m. bosta gosta obiskala Vatikan, popoldne pa bosta na sprejemu, ki ga bo njima na čast priredil rimski prefekt. Iz Rima bosta Chamberlain in Halifax odpotovala 13. t. m.

Francoski poslanik trdno veruje v sporazum

Rim, 2. jan. br. Na včeršnjem sestanku francoske kolonije v Rimu je imel novi francoski poslanik Francois Poncet govor, ki je zbudil zaradi svojega optimizma v vseh rimskih krogih veliko pozornost. Poslanik je v svojem govoru opozoril na bližnji obisk Chamberlaina in Halifaxa v Rimu. Nanj je navezal ugotovitev o velikem Chamberlainovem prizadevanju za ohranitev evropskega mira. V isti smeri in z enako intenzivnostjo si tudi Francija prizadeva, da bi se Evropa čim prej pomirila. Kakor je uspelo pred krat-

Anglija je obvestila Italijo o svojih pomorskih pogajanjih z Nemčijo

London, 2. jan. o. Namerna nemške vlade, da poveča dosežanje sile svoje vojne mornarice, je izzvala v angleških mornariških krogih mnogo skrbi. Podrobnosti o razgovorih, o katerih so bile prve vesti objavljene šele, ko so bili že zaključeni, so se slej ko prej tajne Viceadmiral Cunningham je včeraj pripravil svoj referat ter ga poslal Chamberlainu in Halifaxu, ki sta se preko nedelje mudila na deželi. Politični krogi spravljajo pogajanja glede nove nemške oborožitve na morju tudi v zvezo z angleško-italijanskimi pomorskimi odnosi. Povečanje nemške vojne mornarice bo moralo izzvati reak-

kcim doseči sporazum z Nemčijo, tako je upati, da bo kmalu dosežen tudi sporazum z Italijo, čeprav so prišli spori med obema državama prav ob prelomu leta posebno hudo do izraza.

Nemško mnenje o sporu med Francijo in Italijo

Berlin, 2. jan. AA. (DNE). Pod naslovom »Sredozemsko morje in ml.« objavlja »Hamburger Fremdenblatt« članek o stališču Nemčije glede na italijanske zahteve. V zvezi s potovanjem francoskega predsednika vlade Daladierja na Korziko in v Tunis opozarja list, da francoska diplomacija kakor vedno v podobnih primerih tudi tokrat poskuša, da z neprestanim naglašanjem nepopolnosti stvari ustvari posebno ugoden položaj za razgovore. Brez dvoma pa so se medsebojni odnosi med obema sredozemskima državama toliko zboljšali, da so zreli za načelno razpravljanje.

Članek poudarja dalje, da se po popušcanju napetosti med Rimom in Londonom, pranje Džibutija, Sueskega prekopu in Tunisa ne more več smatrati kot za izoliran problem. Vsaka zveza, pa tudi zveza Francije in Anglije bi bila zrahljana, če bi ena izmed njimi delala za prijeteljsko rešitev vprašanja s tretjo državo, s katero se drugi partner nahaja v neprestano vznemirnih odnosih. Politika osti je osnovni element vseh odnosov Nemčije z inozemstvom.

Pritožbe proti ljudskemu štetju na Slovaškem

Nemci in Madžari očitajo Slovakom, da je bilo štetje pristransko — Zahtevajo njegovo ponovitev

Berlin, 2. jan. h. »Essener Nationalzeitung«, glasilo maršala Göringa se bavi z ljudskim štetjem na Slovaškem, ki je bilo izvršeno na Silvestrovo, in piše da je slovaška vlada na skrajno neprijeten način kvitirala naklonjenost Nemčije. Pri ljudskem štetju, ki je bilo izvršeno na svojstven način, so bili Nemci popolnoma prezrti in so skušali na umeten način zmanjšati njihovo število. Če se misli slovaška vlada posluževati Schuschniggovih metod se ne sme čuditi, če jo bo doletela tudi Schuschniggova usoda.

Budimpešta, 2. jan. h. V madžarski listi se pritožujejo nad načinom ljudskega štetja, kakor je bilo po nalogu slovaške vlade zadnji dan preteklega leta izvedeno na Slovaškem. To glasovanje je bilo po mnenju madžarskega tiska napetostno direktno proti Madžarom in Nemcem, da bi se na umeten način znižalo njihovo število. Listi zahtevajo da se to ljudsko štetje razveljavi in izvede novo pod javno kontrolo.

Budimpešta, 2. jan. AA. (Stefani). Po informacijah lista »Hetves«, bo na protest predstavnikov nemške manjšine razveljavljeno ljudsko štetje slovaškega prebivalstva. Nemške in madžarske manjšine mislijo, da je bil postopek pri ljudskem štetju nepravilen.

»ČSR še ni izgrajena«

Praga, 2. januarja. AA. Finančni minister Kalfus je dal intervju uredniku dnevnika »Venkov«. Med drugim je izjavil:

»Usodni notranji in zunanji dogodki, ki so nas zadeli, preteklo leto, so pokazali, da izgradnja naše države še ni končana. Ni še urejeno razmerje do Nemčije in do Nemcev. In še slovaški in podkarpatski problem. Dejansko ni še država popolnoma izgrajena. Zato moramo neprestano in intenzivno delati, da dokončamo. Vidimo da se da naša država izgraditi le s složenim delom. Osnovni elementi našega naroda so kmetijstvo, industrija in ureditev delavskega vprašanja.«

Novoletne čestitke prezidentu dr. Hachi

Praga, 2. jan. AA. Včeraj se ni vršil tradicionalni sprejem diplomatskega zbora pri predsedniku republike. Dr. Hacha je sprejel samo starostno diplomatskega zbora, apostolskega nuncija msgr. Ritterja, ki mu je v imenu svojih tovarišev čestital k novemu letu. Govorov ni bilo.

vanju, da bo leto 1939 »leto odločitev«. Vendar je treba tudi te črtnogledne napovedi jemati z veliko relativnostjo. Politika sploh in mednarodna politika še posebej se čisto upravičeno označujeta kot »umetnost mogočega«; kakšne bodo te možnosti, pa se bo dalo presoditi šele v razvoju samem. Mirna in stvarna presoja položaja, ki nam jo je narekoval že komaj pretekli mednarodni razvoj, nam mora postaviti trajna spremljevalka tudi v nasledovanju bodočega razvoja.

Zamenjava aretirancev med Slovaki in Madžari

Bratislava, 2. jan. h. Slovaške oblasti so v soboto izročile madžarskim obmejnim oblastem 375 madžarskih teroristov, ki so bili aretirani ob priliki raznih terorističnih akcij na Slovaškem. Svoječasno je madžarski tisk v svoji propagandi širil vesti, da so Čehi vse te madžarske teroriste pobili. Madžari doslej aretiranih Slovakov še niso izpustili, zaradi česar je slovaška vlada danes ponovno intervenirala v Budimpešti.

Podkarpatska Rusija zopet prekrščena v Ukrajino

Chust, 2. jan. h. Podkarpatska vlada je izdala odlok, s katerim se dovoljuje tudi v uradnem obsevanju za Podkarpatsko Rusijo naziv Karpatska Ukrajina. Dosedanji naziv Podkarpatska Rusija ostane s'ej ko prej v veljavi vse dotlej, dokler ne bo končno veljavna označba urejena s posebnim zakonom.

Židje v Podkarpatski Rusiji

Chust, 2. jan. br. Min. predsednik Volosin je sredi sprejel deputata Židov, ki živi v Podkarpatski Rusiji in ki mu je izrazil svoje novoletne čestitke. Volosin je Židom zagotovil, da jih vlada ne bo preganjala. Uživali bodo kakor doslej vse pravice, ki so z zakonom zajamčene v enaki meri vsem pripadnikom dežele.

Obnova vizuma tudi med ČSR in Anglijo

London, 2. januarja. AA. Reuter: Uradno poročajo, da je britanska vlada 30. decembra odpovedala dogovor o ukinitvi vizuma za češkoslovaške državljane, ki hočejo v Veliko Britanijo ali v britanske kolonije, in za britanske državljane, kadar potujejo v ČSR. Ta dogovor je bil v veljavi od leta 1930. Nova določila stopijo v veljavo 1. aprila, to je po preteku trimesečnega odpovednega roka, ki ga določa dogovor.

Božična poslanica patriarha Gavrila

Beograd, 2. januarja. AA. Nj. Sv. patriarh Gavrilo je o priliki pravoslavniških božičnih praznikov naslovil na pravoslavne vernike poslanico, v kateri je med drugim dejal: Pravoslavna cerkev danes svečano praznuje in prinaša vsem vernikom veliko veselje. Prinaša jim mir in dobro voljo, po čemer prinaša vsem tudi blagostanje in srečo na zemlji ter večno življenje v nebesih. Zato se ravno ta angelska pesem »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje« javlja kot blagovest ljudem v smislu božje modrosti. Angelska pesem ni zapoved, pač pa želja neba, poslana na zemlji, da bi se veselje preneslo tudi na ljudi. Predvsem nas mora navdajati ljubezen in mir božji mora vladati v naših srcih, kajti le v miru in ljubezni bomo mogli nositi drug drugemu bremena in bomo tako izpolnili Kristusov zakon ter zagotovili bratstvo, enakost, slovo in blagostanje naši divni in veliki domovini.

Daladier na Korziki

Prebivalstvo ga je povsod sprejelo z velikimi ovacijami in manifestacijami za Francijo

Toulon, 2. jan. AA. Predsednik vlade Daladier je sredi ob 22. prispel v Toulon ter se ukrcal na križarko »Foch«, s katero je takoj odpotoval na Korziko.

Ajaccio, 2. jan. AA. Davi navsezgodaj se je začelo prebivalstvo Korzike zgrinjati v glavno mesto iz vseh okoliških vasi. Ko je sonce vzhajalo, je pomorska divizija slavnostno priplula v pristanišče, dočim je nad mesto priletela eskadrila vodnih letal. Z vseh poslopij plapolajo zastave. Vse ulice so bile nabito polne ljudi, ki so nestrpno čakali, da pozdravijo predsednika vlade.

Min. predsednik Daladier je prispel s križarko »Foch« točno ob 8. Njegov prihod so pozdravili s topovskimi strelji, v luči pa so ga sprejeli korziški prefekt, krajevne politične osebnosti in zastopniki oblasti. Spjemu je prisostvovala ogromna množica, ki je Daladierja navdušeno pozdravljala.

V svojem pozdravnem nagovoru na obali je županov namestnik Fabiani podčrtal, da je nekot mlad tojniški poročnik ponesel s Korzike francosko tricoloro po vsem svetu. Od tistih dob deli Korzika veličastno usodo Francije G. Daladier, ki ga Korzika pristočno pozdravlja, je nadaljeval Fabiani, je eden izmed največjih državnikov, ki so dvignili Francijo. Čut človečanstva je tisto, kar daje danes vsem Koržičanom, da utripajo njihova srca v istem ritmu. S temi čustvi je združen tudi ponos otoka, ki je danes isti, kakor je bil nekoč. Boriti se za domovino proti vsem sovražnikom Francije.

Nato je pozdravil Daladierja predsednik pokrajinskega sveta Roccajera, ki je dejal med drugim: »Vsa Korzika je danes vstala, da pred vsem svetom izpove svojo vero v slavno usodo matere domovine. Zato se tudi s spoštovanjem in hvaležnostjo klanja šefu svoje vlade.« Govornik je nato podčrtal zgodovinsko zvestobo sinov Korzike, ki je napisana s krvavimi črkami na vseh listih skupne zgodovine Korzike in Francije. Korzika je bila vedno pripravljena žrtvovati se za Francijo. Obisk predsednika vlade pomeni novo obljubo, da se Francija nikoli ne bo nehala zanimati za usodo Korzike. Sinovi tega otoka pa se bodo vedno odzvali vsakemu pozivu Francije ne glede na žrtve, ki bi jih bilo treba doprinesiti.

Daladier se je zahvalil za veličastni sprejem in dejal: »Naj živimo v katerikoli pokrajini, vedno in predvsem smo Francozi. Naj bodo med nami še tolikšna nesoglasja, v prvi vrsti smo zvesti sinovi Francije. Pozdravljam na teh tleh spo-

min tistih 40.000 Koržičanov, ki so padli ne samo za Francijo, temveč tudi za svobodo zaveznikov narodov. Priprani bodite, da goji francoska vlada nasproti vam posebno pozornost, kajti bogata zgodovina Francije se dobro zaveda, kako jo je obogatila zgodovina našega otoka.«

Daladier je krenil nato v spremstvu svojega kabinetnega šefa in tajnika, admirala Darlana in generalov Georgera in Vuillemina proti spomeniku padlim, ves čas navdušeno pozdravljan. Na spomenik, postavljen v spomin 40.000 Koržičanom, padlim v svetovni vojni, je Daladier položil šopek cvetlic, množica pa je počastila padle z enominutnim molkom. Nato je bila revija čet, po kateri je predsednik vlade odšel v prefekturo. Tudi na poti do prefekture ga je ljudstvo pozdravljalo z navdušenimi vzkliki.

Iz palače prefekture se je Daladier med istim frenetičnim vzklikanjem množice odpravil v občinsko palačo, kjer ga je pozdravil podžupan Fabiani v imenu občinskega odbora. Na pozdrav je Daladier odgovoril med drugim: »Ko nosim pozdrave Franciji, je njenemu imperiju, si nisem mogel kaj, da se ne bi ustavil na vašem otoku, ki leži na križišču sredozemskih poti in ki predstavlja naravno zvezo med matično državo in severno Afriko. Francija ni nastala po kakšnih zgodovinskih slučajnostih: Francija je svobodna in prostovoljna družba vseh pokrajin, ki so pripomogle pod podobne civilizacije in bratstva k veličini domovine. Vi ste položili na oltar Francije 40.000 žrtev v Argonih in pri Verdunu; njih kri je poroštvo vaše neomajne zvestobe materi domovini. Franciji ni treba, da bi bila agresivna; Francija obstoji predvsem v naših srcih in v našem duhu. Franciji ni potrebno dvigati svojega glasu, Franciji je potrebno le, da je močna, in ona je, verujte mi, močna. Mnogo mi je bilo do tega, da to povem vam, narodu pomorščakov in vojakov. Ko je eskadra plula okoli vašega otoka, sem želel, da bi vsak pastir in vsak ribič, ki jo je videl, kako plove, šel mirno in lahkega srca domov kakor človek, ki ne čuti skrbi, kakor človek, ki se čuti varnega. Naj bo ta eskadra podoba francoske moči, naj bo vtelesenje ganljive francoske ljubezni.«

Daladier se je nato prepeljal na križarko »Foch«, navdušena množica pa ga je ves čas z obale frenetično pozdravljala. Nekaj trenutkov pozneje je eskadra odplula iz Ajaccia proti Bastiji.

Bastija, 2. jan. br. vse mesto je bilo že od davi v zastavah. Ko so se vojne ladje ob 15. pojavile na obzorju pred Bastijo, so v pristanišču zatulile vse sirene in se oglašili vsi zvonovi cerkva. Obalno toplotno je na bližnjih postojankah oddalo več sil prijateljstvom v pozdrav. Že včeraj je prispel v Bastijo mornariški minister Camplouch, ki je danes s korziškimi oblastmi sodeloval pri uradnem sprejemu min. predsednika. Med silnimi ovacijami nepregledne množice je Daladier ob 15.20 stopil na kopno. Po kratkih pozdravih se je v sprejedu na čelu oblasti podal po bližnjih ulicah do gledališča. Med pomembnimi manifestacijami je ob 17. zapustil Bastijo in se s »Foch« odpravil proti Tunisu.

Nacionalistične čete še vedno prodirajo

Prišle so po poročilih iz Francovega tabora že sredi Taragonije — Lepo vreme pospešuje vojne operacije

Saragossa, 2. jan. AA. Francova ofenziva na katalonski fronti se nadaljuje zlasti v severnem odseku. Vreme se je popravilo razen v krajih ob reki Segre. Ebro še vedno narašča.

Francove čete so zavzele danes Giuncoso v južnem delu katalonskega bojišča tako do so desne na ta način napredovale v tem odseku za 25 milj od začetne točke ter prispele na pol poti ki vodi k Taragoni. Nacionalisti so potisnili republikanske obrambne čete nazaj preko Ebra ter so se utrdili v novih postojankah. Sedaj so se republikanci koncentrirali v mestu Falsetu, ki stoji na nasprotni strani obale proti Gandesi. Vrhovno nacionalistično poveljstvo poroča, da so Francove čete davi nadaljevale prodiranje v vseh odsekih in da se morajo za svoje današnje uspehe zahvaliti lepemu vremenu.

Granadella, ki so jo zavzele Francove čete, je skoraj popolnoma porušena. Boje vodi general Solcica ki daje povelja navarskim četam z opazovalnice na nekem hribu, kjer je ves odsek popolnoma pregleden. Nacionalistično vrhovno poveljstvo razglasa, da je od začetka te ofenzive navarska armada izgubila samo 300 mož, zajela pa je 5.000 sovražnikov.

Saint Jean de Luz, 2. jan. AA. Republikansko poročilo priznava, da so čete generala Franca v južnem odseku srdito napadle Nacionalistični oddelki posebno pritiskajo pri Cabaselu. V letalskih bojih smo sestrelili eno sovražno letalo.

Barcelona, 2. jan. br. Včerajšnji in današnji boji na katalonski fronti kljub nekim uspehom Francove vojske niso povzročili nikake večje spremembe v razvrstitvi in operativni sili republikanske armade. V odseku med Lerido in Balaguerom je na-

cionalistični pritisk nekoliko popustil, južno od Lerida in v Pirenejih pa so se borbe nadaljevale z vso srditostjo. Na jugu so nacionalisti prodrli do Balsaza, prvega večjega kraja, kar jih je v tej ofenzivi prišlo v njihovo oblast. Balsaz šteje več tisoč prebivalcev, mesteca pa še ni dočela v Francovi posesti. Nadalje so nacionalisti zavzeli več manjših vasi kakor Argentero, Torrez, Cadazes in še nekatere druge in nekaj višinskih postojank, med katerimi so najvažnejše utrbe nad Guado. Nacionalistična poročila, da je v bojih za te vasi padlo več sto republikancev in da je bilo nad tisoč ujetih, so pretirana, pač pa so nacionalisti zaplenili nekaj vojnih potrebščin.

Zrtve bombardiranja Barcelone

Barcelona, 2. jan. Bombardiranje Barcelone na Silvestrovo je bilo najhujše po 19. marca t. l. Ubitih je 62 ljudi, v bolnišnice pa so pripeljali 11 ranjencev, zrtve so po večini civilisti. Bombardiranje sta izvršili dve eskadrilji po tri letala. Vrgli sta več sto bomb. Samo v eni ulici je bilo porušeno osem hiš, vseh skupaj pa je razdejanih 30 poslopij.

Novi zračni napadi

Barcelona, 2. jan. AA. Snoči ob 19.30 sta dve nacionalistični eskadrilji po pet letal bombardirali okraj Poer, vendar nista dve nacionalistični eskadrilji po pet letal tudi delavski okraj v vzhodnem delu mesta. Ranjenih je tudi okoli 20 ljudi.

Cartagena, 2. jan. AA. Včeraj so Francova letala vrgla okoli 50 velikih eksplozivnih bomb na pristaniški okraj. Bombe so padle v morje, žrtv ni in tudi škode niso bombe napravile.

Arabci napadli angleškega guvernerja Palestine

Pri napadu je bil nevarno ranjen popularni angleški podpolkovnik — Uspešne akcije policije

Jeruzalem, 2. jan. br. V zadnjih dneh so arabski teroristi znova ojačili svoje delovanje. Včeraj in danes je bilo v raznih krajih več resnejših incidentov, ki pa so pokazali, da Arabci sijajno organizirani angleški policijski službi niso več kos.

Tako so v pretekli noči v Nablasu Arabci napadli neko angleško policijsko postojanko. Angleži so takoj reagirali in po brezlični komunikaciji z bližnjo vojaško postajo Arabce celo obkrožili s pomočjo vojske. Druga arabska skupina je v manjši vasi v bližini Nablasa naletela na angleško vojaško patruljo. V Ganariji so Angleži aretirali 4 teroriste. Pri spopadih so bili trije Arabci ubiti, več pa ranjenih.

Resnejši incident se je pripetil včeraj popoldne na cesti iz Haife v Jeruzalem. Proti Jeruzalemu se je vračala skupina avtomobilov z Angleži, ki so jih arabski teroristi napadli. Angleži so se branili. Pri spopadu

sta bila dva Arabca ubita, v drugem angleškem avtomobilu pa je bil nevarno ranjen podpolkovnik Sanderson. Pozneje se je pokazalo, da se je iz Haife vračal v Jeruzalem angleški guverner v Palestini sir Charles Tegart. Arabci so namreč razširili vesti, da so njega ubili. V resnici se je guverner Tegart nepoškodovan vrnil v Jeruzalem. Podpolkovnik Sanderson ima velik sloves iz zveza svojega službovanja v Indiji. Pred dobrimi 6 meseci je bil od tam premeščen v Palestino in je splošno opravljal posle namestnika jeruzalemskega policijskega četa Sanderson je tudi vodil znane angleške policijske operacije v jeruzalemskem podzemlju. Guvernerju Tegartu in njegovemu spremstvu je uro po napadu prihitel na pomoč oddelek angleške vojske z oklopnimi avtomobili. Angleži so tam v bližini obkrožili neko vas, prišli več atentatorjev, nato pa vas popolnoma razdejali.

Rimski pozdrav v Rumuniji

Bukarešta, 2. jan. w. Pri oficijelnih svečanostih na Novega leta dan sta se splošno opazili dve zanimivi novosti. Prvič so to kratki prišli ministri v novo uvedenih uniformah in prvič so pozdravili kralja z rimskim pozdravom, namreč z dvignjeno desnico. Ta pozdrav je sedaj uveden kot službeni pozdrav. Zahvalni službi božji so prisostvovali kralj Karol, prestolonaslednik Mihael, člani vlade, diplomatski zbor ter predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Po cerkvenem opravilu je bil pred kraljem defile čet. Opoldne je kralj sprejel na dvoru člane vlade in člane diplomatskega zbora, ki so mu prišli čestitati. V svojem odgovoru na čestitke vlade je kralj Karol naglasil, da Rumunija ne organizira svoje vojske v napadalne namene temveč zgolj zato, da lahko vsak čas uspešno nastopi v obrambo svojih mej in svojih pravic. Rumunija želi živeti z vsemi v prilažljivost, ne bo pa nikdar dopustila, da bi se kdorkoli vmešaval v njene notranje zadeve.

ljem defile čet. Opoldne je kralj sprejel na dvoru člane vlade in člane diplomatskega zbora, ki so mu prišli čestitati. V svojem odgovoru na čestitke vlade je kralj Karol naglasil, da Rumunija ne organizira svoje vojske v napadalne namene temveč zgolj zato, da lahko vsak čas uspešno nastopi v obrambo svojih mej in svojih pravic. Rumunija želi živeti z vsemi v prilažljivost, ne bo pa nikdar dopustila, da bi se kdorkoli vmešaval v njene notranje zadeve.

Mednarodna protižidovska anketa

Berlin, 2. jan. AA. (DNB) »12-Uhr Blatt« razglasa rezultat obsežne ankete o židovskem vprašanju. Uvod v to anketo je napisal minister dr. Götters, ki poudarja, da se more židovsko vprašanje urediti le z mednarodnim dogovorom. Med drugim pravi: Naj ve mednarodno židovstvo vsega sveta, da nas ne more z nobenimi pripomočki, tudi ne z grožnjami bojkota, niti z duševnimi niti s političnim nasiljem odvrniti od naših odločitev.

Vodja londonske »Imperial Fashista« piše: Angleški narod je zdaj, vendar je vsa njegova civilizacija prežeta s tujimi židovskimi idejami in metodami. Finančni sistem demokracij temelji na židovskem odevstvu. Židje si z vsemi silami prizadevajo, da preprečijo britanski narod, da je vojna neizogibna. Takšna stremeljenja. Židov podpirajo posebno brezverci. To pred vsem Churchill, Eden, Duff Cooper, Arthur Greenwood in Locker Lampson. Francoski grof Cercy trdi, da je francoska aristokracija skoraj 100% pomešana z židji. Blumova politika je pripeljala do te-

ga, da se sme marksistični socializem imenovati židovstvo. Če ne bi senat vrgel Bluma in njegove druge vlade, bi doživeli v Parizu najstrašnejše izgrede proti židom. Glavni urednik rimskega lista »Tevere« Interlandi meni, da v bodočem rodu ne bo v Italiji sploh nobenih židov več. Glavni urednik varšavskega lista »Merkurium« Julian Babinski pa naglašja, da je 17% poljskega prebivalstva židov. Te razmere so nevezdne, ker je polnja takšen, da se lahko govori o poljsko-židovski vojni.

Predsednik madžarske vlade Imredy naglašja, da se more židovsko vprašanje urediti samo z mednarodnim ukrepom. Švicar Hans Appianald ugotavlja, da postaja Švica čim dalje bolj siromašna. Židje pa bogatejši.

Stříbrny (Praga) zahteva, da se židje odstranijo iz javnega življenja v ČSR. Voditelj mladinskega gibanja na Švedskem Arne Kmetson dokazuje, da obstoji židovsko vprašanje tudi na Švedskem.

Umor bivšega carskega generala Mirkoviča

Po mnenju poljskih oblasti gre za dejanje GPU

Varšava, 2. jan. w. Poljske oblasti z vso energijo raziskujejo zagonetno smrt bivšega carskega generala Mirkoviča, ki so ga našli na Silvestrovo umorjenega na njegovem posestvu v Ostrogu v neposredni bližini sovjetske meje. Sprva so domnevali, da je Mirković morda izvršil samomor, podrobnejša preiskava pa je ugotovila, da gre za politični zločin in da ima smrt Mirkoviča najbrže na vesti zloglasna GPU. Ugotovljeno je namreč, da je Mirković obiskal neki tujec, ki pa je takoj nato izgubil preko meje. Revolver, ki so ga našli pri umorjenem, je ležal daleč

stran, tako da je že iz tega razloga samomor skoraj izključen. Na revolverju tudi niso našli nikakih prstnih odtisov Mirkoviča.

Pokojni Mirković je bil prijatelj umorjenega generala Kutjepova in je ponovno pripovedoval svojim znancem, da pozna njegove morilce in da je v posesti dokumentov, ki bi pred vsem svetom razkrinkali početje GPU. Zaradi tega sumijo, da je dala Mirkoviča umoriti GPU, da bi se na ta način polastila teh dokumentov in znebila neprimljene priče.

Beleške

Češkoslovaška in Nemčija

Praska revija »Přítomnost« objavlja o češkoslovaško-nemških odnosih članek, v katerem poudarja med drugim: Za Češkoslovaško je v tem pogledu enostaven problem: ker nima več zavezništev in je ostala osamljena, se mora pač sporazumeti s svojimi sosedom. Samo Nemčija nas more sedaj ščititi. Dokazala nam je svojo zaščito že v podkarpatskem primeru. Bojeviti narod, kakršen so Nemci, spoštuje pogum, ki ga je pokazala Češkoslovaška. To so Nemci tudi pokazali, tako da ni nobenega razloga za prikrivanje pravega razpoloženja ali hinjanje neresenosti pristranosti. Ako bi to delali, bi vzbudili povsem nasproten učinek. Nemci prav dobro razumejo, da je najnost ustvarila med nami vez: Med obema narodoma pa je razen tega tudi resnična vez ki ju spaja: Nemci in Čehoslovaki sta bila v septembru edina dva naroda, ki sta bila pripravljena boriti se.

Ameriško ljudstvo in španska vojna

Ameriški »Institut za javno mnenje« je te dni objavil podatke nekega svojega referenda, ki ga je izvedel med Američani v zadnjem času. Po objavljenih podatkih se je 76% Američanov izreklo za republikansko in 24% za Francovo vlado. Pri podobnem glasovanju pred dvema letoma se je 65% Američanov postavilo na stran republikancev, dočim je bilo tedaj na strani generala Franca 35% glasovalcev. Značilno je tudi, da pred enim letom več ko 50% vprašancev sploh ni odgovorilo na stavljena vprašanja, dočim se je letos število »abstinentov« znižalo na 33%.

Nemci v Klajpedi

»Frankfurter Zeitung« objavlja dopis o življenju Nemcev v mestu in pokrajini Klajpedi. Z zadovoljstvom konstatira, da se je položaj Nemcev v zadnjih mesecih, zlasti pa po volitvah v klajpedski deželni zbor znatno izboljšal in da uživajo Nemci danes že dosti velike svobode. Nato članek nadaljuje:

»Toda romsko prebivalstvo Klajpede ne čuti »ake hvalječnosti napram vladi v Kovnu. Svobode, ki jo danes uživa, mu litovska vlada ni dala prostovoljno, temveč si jo je namško prebivalstvo samo izvojevalo s hudimi boji. Glavna zahvala za njo pa gre okrepitvi Nemčije na mednarodnem poprišču. V Kovnu so prekasno storili to gesto. Ako bi jo bili storili pred par leti, bi mogla utreti pot do sporazuma klajpedskih Nemcev. Kovno.«

Nekateri drugi nemški listi poročajo iz Klajpede, da je mestni direktor »sklenil« enega večjih mestnih trgov imenovati po maršalu Hindenburgu, dve glavni ulici pa po Hitlerju in Göringju.

Zdravstveno stanje japonskih dijakov

Japonsko prosvetno ministrstvo je izdalo pred dnevi poročilo o zdravstvenem stanju japonskih vseučiliških in srednješkolskih dijakov. Preiskava je bila izvedena na vseh šestih univerzah, 18 tehničnih visokih šolah, 11 trgovskih in 11 potovalskih visokih šolah, na katerih je skupno vpisanih 62.800 dijakov. Izkazalo se je, da oboli letno 7,8% slušateljev. Umre jih 0,55%, 0,59% dijakov pa mora zaradi bolezni prekiniti svoje študije. Zdravstveno stanje srednješolcev pa je še slabše, kajti na visoke šole prihajajo samo dijaki, ki so poprej prestali temeljito zdravniško preiskavo.

Zanimivo je v tej zvezi tudi poročilo o splošnem zdravstvenem stanju japonskega naroda, ki ga je mogloče med drugim razbrati iz podatkov njegovega ministrstva. Po teh podatkih je od letnih okoli 600.000 rekrutov najmanj 200.000 ali ena tretjina ne sposobnih za vojaško službo, pa se od ostalih 400.000 »velik del ne odgovarja« strogim zdravniškim zahtevam. Iz navedenih poročil ni razvidno, kateri so vzroki te zdravstvene oslabelosti japonskega naroda.

Židje in baltičke države

Pariški listi poročajo, da se mudi v baltičkih državah deputacija ameriških židov pod vodstvom rabina Kahna. Obiskala je vse tri prestolnice ter povsod izročila vladi spomenico s prošnjo, naj bi Litva, Estonka in Latvija začasno sprejele 140.000 židovskih beguncev iz Nemčije. Ameriški židji so se obvezali, da bodo skrbeli za preživljanje beguncev, dokler bodo ostali v baltičkih državah.

Z enako prošnjo se bo židovska delegacija iz Amerike obrnila tudi na finsko vlado. Kake odgovore je delegacija dobila od baltičkih vlad, listi še ne poročajo.

Napoved Rooseveltove novoletne poslanice

New York, 2. jan. br. V vsej ameriški javnosti narašča zanimanje za novoletno poslanico predsednika Roosevelta, ki je bila napovedana že pred Božičem. Roosevelt bo predčital svojo poslanico v sredo zvečer po radiu in jo bodo prenašale vse ameriške in nekatere evropske postaje. O njem vsebinski iz uradnih virov za sedaj ni mogloče izvedeti točnih podrobnosti. Splošno pa se namiguje, da bo zbudila po vsem svetu največjo pozornost. Sestavljena bo baje v izredno odločnem tonu. Podrobno bo tudi oboležila ameriško uradno stališče glede na spor z Nemčijo, ki se je razvil že tako daleč da grozi popolna prekinitve diplomatskih odnosov med obema veledržama.

Amerika kupi municijo

Washington, 2. jan. AA. General Wason, šef intendature, je izjavil, da misli ameriška armada izdati 33 milijonov dolarjev za nakup posebnih strojev za izdelovanje municije, da bo pripravljena za vsak primer.

Smrt poljskega politika

Varšava, 2. jan. AA. Tu je umrl Roman Dmowski, ustanovitelj narodne demokratske stranke. Pred vojno je bil predsednik poljskega kluba v Petrogradu, med vojno pa je vodil poljski odbor v Parizu. Na mirovni konferenci je podpisal versajski pogodbo kot poljski delegat. Dmowski je bil član prvega sejma po vojni. L. 1923 je bil poljski notranji minister, zadnja leta pa se ni več aktivno udeleževal v politiki. Dosegel je starost 74 let.

Lepa manifestacija koroških Slovencev

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je priredila pretekli teden tečaj za prosvetne delavce in ga zaključila s krasno uspešnim občnim zborom

Celovec, 31. decembra. Osvrednja kulturna organizacija koroških Slovencev »Slovenska prosvetna zveza« (SPZ) je v dnevi 27. in 28. decembra priredila v Celovcu izredno dobro obiskan voditeljski tečaj. Sledil mu je občni zbor, ki je po številu udeležencev kakor tudi po vsebini sporeda svečano manifestiral trdno voljo koroških Slovencev po duhovni povezanosti z matičnim narodom.

Dvorana v Mohorjevi hiši je bila okrasena z zelenjem in preprogami, tako da je že zunanji vtis mogočno vplival na razpoloženje udeležencev. Zastopana je bila vsa slovenska Koroška od Zilje do Pliherke, od Kort pri Jezerskem pa do Djekš. Čeprav so morali udeleženci gaziti sveže zapadli sneg pogosto več ur hoda, preden so prišli do prometnih križišč, se niso strašili niti dekleta, ki so se prav tako polnoštevno odzvala pozivu prosvetne centrale kakor fantje.

Dopoldanski spored voditeljskega tečaja je bil posvečen splošni prosveti. Predsednik SPZ prof. dr. Tischler pa je v stvarnih izjavah naslikal začetke in razvoj nemškega narodnega socializma, tajnik SPZ g. Zwitner je opisal značaj in svojstvenost slovenskega človeka, kakor sta se tekoma tisočletja izoblikovala na koroški zemlji. Profesor Hutter je v slikovitem nagovoru povedel udeležence v sivo preteklost južnih Slovanov in s prepričevalnimi izjavami pokazal na veliko ustvarjalno silo te slovenske veje v dobi od naselitve pa do tatarskih vpadov, ki so za nekaj stoletij ustavili kulturno rast med narodi Balkana.

Popoldanski spored je bil posvečen praktičnim vprašanjem prosvetnega življenja. Ganiljivo je bilo živo zanimanje mladih tečajnikov in tečajnic, ki so s svojimi vprašanji pokazali polno razumevanje za sodobne probleme in svojo pripravljenost za dejavno sodelovanje. Zanimiv in značilen je bil predlog, naj se izda slovenski abecednik v gotici. Tečaj se je zaključil z iskreno družabnostjo in ubranim petjem tečajnikov in tečajnic.

Naslednjega dne, 28. decembra, se je ob podvojni udeležbi vršil občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Nad 200 zastopnikov slovenske prosvete in slovenskih kulturnih delavcev se je udeležilo te lepe manifestacije, ki je daleč prekosila vse dosedanje občne zbornice. Prof. dr. Tischler je v zgosteh izjavah orisal sedanji položaj koroških Slovencev ter podal nekaj osnovnih vodil za nadaljnje zadržanje slovenske manjšine. Izvajal je naslednje misli:

Koroški Slovenci priznavamo dve osnovni vodilji v našem narodnem življenju. Na eni strani je brezpogojna lojalnost do države in režima, na drugi strani pa čim tesnejša kulturna povezanost z matičnim narodom. V Karavankah nismo nikdar gledali svoje kulturne meje in v času radia taka meja tudi ni mogla. 10. aprila smo z dejanjem postavili dokument, ob katerem morajo obmolkniti stare bajke o naši protidržavnosti. Z izpovedjo za državo pa smo povezali tudi odločno izpoved za slovensko narodno skupnost. K vprašanju »Nemcem prijaznih Slovencev« moramo ponovno poudariti: Mi na Koroškem poznamo samo Nemce in Slovence! Vse ono, kar v družini govori slovensko, to je slovensko!

Predsednik je orisal nato sedanji položaj koroških Slovencev, ob zaključku pa je s priznanjem omenil tudi sončne strani v narodnem življenju, predvsem to, da je bilo omogočeno izhajanje mladinskega lista »Mladi Koročan«.

Tajniško poročilo je pokazalo v zgosteh izjavah izjemno delo, ki ga je morala v preteklem letu izvršiti SPZ.

Občni zbor je z navdušenjem odobraval izrekel zaupnico staremu odboru in mu tudi za prihodnje leto poveljstvo do dopolnitvam nekaterih novih odbornikov, ki so stopili na mesto bivših duhovniških odbornikov. Uspešno manifestacijo je zaključila »koroška« »Nmv čez jizaro«, ki so jo zapeli vsi udeleženci. S priznanjem je treba dodati, da sta ob dneva potekla brez vsake motnje od zunaj.

Nova uredba o juridičnih fakultetah

V »Službenih novinah« od 1. januarja je objavljena nova uredba o juridičnih fakultetah v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Subotici. Uredba bo izenačila pravni študij na vseh naših pravnih fakultetah.

Dosedanji študij na jugoslovanskih pravnih fakultetah je bil precej različen. Na ljubljanski univerzi je veljal v glavnem se stari avstrijski sistem, ki je predvideval skupinske izpite razdeljene v tri državne »diplomske« izpite: prvi izpit se je polagal po tretjem drugem in tretjem pa po petem semestru izza prvega državnega izpita, t. j. po absolutoriju. Na beograjski in na subotički pravni fakulteti je veljal francoski sistem s poedinskimi izpiti. Več poedinskih predmetnih izpitov je veljalo kot državni diplomski izpit. Prvi državni izpit je na ta način obsegal n pr sedem poedinskih predmetnih izpitov. Pravni študij na zagrebški univerzi je predstavljal neko srednjo pot med obema tema sistemoma. Tu je bil n. pr. prvi državni izpit razdeljen v dve skupini, ki sta se polagali po drugem, odnosno tretjem semestru. Drugi izpit je bilo mogoče polagati tri semestre po prvem državnem izpitu, tretjega pa po absolutoriju.

Kar se tiče doktorata na ljubljani in Zagrebu potom treh razlozov, ki so po materiji odgovarjali posameznim nekoliko razširjenim državnim izpitom, dočim je bila za doktorat na beograjski univerzi predpisana disertacija po končanem enoletnem doktorantskem kursu, ki je bil nekoliko podoben takozvanim seminarskim vaim na ljubljanski in zagrebški univerzi.

Septembra lanskega leta je prosvetno ministrstvo sklicalo sesto zastopnikov raznih fakultet, da se izvede unifikacija študija. Za pravni študij je sestavila temeljni predlog beograjska pravna fakulteta, ki ga je razposlala ostalim fakultetam v proučitev. Prtem se je sestala komisija delegatov (dr. Konstantinović za beograjsko, dr. Krbek za zagrebško, dr. Salovec za ljubljansko ter dr. Troički za subotičko fakulteto). Komisija je na podlagi večdnevne disku-

sije predložila prosvetnemu ministrstvu projekt, ki je bil od članov komisije sicer soglasno sprejet, ki pa je v zadnjem trenutku doživel še nekaj sprememb.

Po čl. 19 uredbe so izpiti razdeljeni v 8 grup. Vsako leto se polagata po dve grupi predmetov. V prvem letu obsega prva grupa uvod v pravne in družbene nauke ter zgodovino in sistem rimskega prava, druga grupa pa narodno in primerjalno zgodovino prava ter cerkveno pravo brez zakonskega (bračnega) prava. Prva grupa drugega leta obsega kazensko pravo ter kazenski sodni postopek, druga grupa pa ustavno pravo, teorijo o državi in nacionalno ekonomijo. Prva grupa tretjega leta obsega mednarodno javno pravo, administrativno pravo, druga grupa pa nauk o finančah in ekonomsko politiko. Prva grupa četrtega leta obsega civilno pravo (občel del, stvarno, obligacijsko, rodbinsko, dedno in zadržno ter mednarodno privatno pravo), druga grupa pa civilno-pravni postopek s stečajnim pravom, trgovsko, menično in čekovno pravo. Ker je celokupno državljansko pravo jako obširna materija in ker je predvideno šele kot izpitni predmet prve grupe v četrtem letu, so se predstavniki fakultet zedinili za razdeljeno polaganje izpitov iz omenjene materije koncem vsakega leta, počenši z drugim letom.

V pogledu doktorata je za vse štiri pravne fakultete uvedena beograjska praksa, t. j. doktorantski kurz, ustmeni izpit ter tiskana disertacija.

Nova uredba bo veljala šele za slušatelje, ki se bodo vpisali v šolskem letu 1939-1940. Sedanji slušatelji morajo svoje študije po starih sistemih dokončati do konca šolskega leta 1941-1942, t. j. do junija 1942. Vendar pa je posameznim fakultetским svetom stavljeno na prosto, da uredi možnost opravljanja izpitov po novem načinu že pred letom 1941-1942.

Nova uredba je popolnoma spremenila študij zlasti na ljubljanski univerzi. V kolikor je, oz. bo novi sistem ugodnejši od starega, bo pokazala praksa.

Železniška nesreča pri Varaždinu

Varaždin, 2. jan. o. Na železniški postaji Zbelava, ki leži ob novi progi Varaždin — Koprivnica, se je v pretekli noči pripetila hujša nesreča. Na postaji se je ustavil tovorni vlak, ki mu je zmanjkalo vode, dobrih 10 minut kasneje pa je prišel iz nasprotni stranj drug tovorni vlak, ki se mu v Zbelavi ni bilo treba ustaviti. Streševodja prvotnega vlaka je opazil oviro na tiru šele na razdaljo nekaj metrov, ko nesreče ni bilo mogoče več preprečiti. Pri trčenju sta bila oba stroja močno poškodovana. Službeni voz došlega vlaka je bil popolnoma razdejan. Močno je bilo poškodovanih tudi šest vagonov. V enem izmed njih je bilo polno žive perutnine, ki jo je spremljal iz Brčka v Putnj nek Muharem Kandelović. Zaradi silnega sunka je padel z voza in prišel pri tem med dva vagona, ki sta ga stisnila. Nesrečni Kandelović je bil takoj mrtev.

Disciplinsko sodišče pri stolu sedmorice

Beograd, 2. jan. p. Na predlog ministra pravde je bilo z ukazom imenovano disciplinsko sodišče za prihodnje leto pri kasacijskem sodišču Stola sedmorice oddelek B v Zagrebu. Za predsednika je bil imenovan dr. Jakob Konda, predsednik kasacijskega sodišča oddelka B v Zagrebu, za namestnika pa kasacijski sodnik dr. Anton Kandijaš. Za člane disciplinskega sodišča so bili postavljeni dr. Anton Kandijaš, dr. Jost Metković, dr. August Munda in dr. Franc Philr, za njihove namestnike pa dr. Milko Gaber, dr. Jost Fišinger, dr. Kazimir Pazina in Ivan Iveta, vel kasacijski sodniki.

Velik požar sredi Bukarešte

Bukarešta, 2. jan. p. Dopoldne je sredi mesta izbruhnil velik požar v palači Eforiji, ki je ena izmed najbolj luksuznih v Bukarešti. V zgradbi je cela vrsta bogatih trgovin in tudi največji kino Bukarešte. Škoda je ogromna. Požar še traja.

Vremenske neprimlike v Italiji

Rim, 2. jan. w. Dočim je mraz v severni Italiji znatno popustil, je zavrnilo pravo zimsko vreme v srednji in južni Italiji. V Apeninih in Abruču že dva dni neprestano sneži ter je zapadlo že nad meter snega, v Kalabriji pa močno dežuje. Na Siciliji je povzročilo deževje mnogo plazov. V bližini Mesine je ogromen plaz porušil več hiš, pri čemer je bilo 10 ljudi ubitih, mnogo pa ranjenih.

Požar v Kruševcu

Kruševac, 2. jan. p. V pretekli noči je v Kruševcu pogorela velika krznarska trgovina Milana Petkovića. Požar je zavzel ogromen razmah in so ga mogli gasilci lokalizirati šele z največjim naporom. Dva gasilca sta se pri tem hude poškodovala. Škoda je ogromna.

Vremenska napoved

Zemunska: Nekoliko toplejše vreme. Oblačno z dežjem v zapadni, pretežno jasno z jutranjo megle pa v vzhodni polovici države. Ponoči zmeren mraz. Dunajska: Sprva porast temperature, proti večeru zopet hladnejše, popoldne padavine, zvečer nevarnost poledica.

Naši kraji in ljudje

Božičnica CMD na obmejnih šolah Časten odziv mariborske javnosti

Maribor, 2. januarja
Častno se je odzvala letos mariborska javnost pozivu mariborskih podružnic CMD ter s svojimi bogatimi darovi pripomogla, da se je pripravilo tako velikemu številu revnih obmejnih otrok božično veselje. Nad 30.000 dinarjev v denarju in blagu sta nabrali podružnici ter s tem obdaruvali preko 50 šol vzdolž severne meje od Korotana do Prekmurja.

Ni mogoče se vsakomur posebej zahvaliti za velikodušnost, s katero je pomagal lajšati bedo obmejnih prebivalstva. Zato se podružnici CMD po tej poti zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da se letošnje božičnice na obmejnih šolah mogle vršiti v tako lepem obsegu. Posebna hvala pa gre ženskemu društvu, učiteljicam in učenkam Gospodinske šole

»Vesna«, I. in II. dekliške meščanske šole, zasebne šole šolskih sester in II. dekliške ljudske šole za material in izdelovanje pletenin, perila in obleke, Narodni odbrani, klubu narodnjakov, Klubu rotarcev, Kegljaskemu klubu, mariborski mestni občini, Posojilnici Narodni dom in drugim denarnim zavodom, mariborskim industrijcem, trgovcem, zdravnikom in odvornikom, ki so žrtvovali večje vsote.

Prav tako pa gre tudi hvala in priznanje mariborskim srednjim šolam in Klubu rotarcev, ki so posamezne šole še posebej izredno bogato obdarile. Vsem dobrotnikom naj bo plačilo prijetna zavest, da so s svojo požrtvovalnostjo vršili ne le veliko človekoljubno, ampak tudi velevažno narodno-obrambno delo!

Mlada žrtev vojnih grozot Umrli je edinec senatorja dr. Save Ljubibratića

V Sarajevu je v petek umrl 25letni student tehnične Slobodan Ljubibratić edini sin bivšega senatorja dr. Save Ljubibratića. Njegova smrt pomenja tragični zaključek dogodkov mučeništva ugodne Ljubibratićeve rodbine v vojnem času.

Dr. Sava Ljubibratić je spadal med najodličnejše bosanske nacionaliste iz predvojne dobe in ob izbruhu svetovne vojne ga je zadela usoda mnogih drugih. Obtožen je bil veleizdaje. Obsojen je bil na smrt in pozneje pomiloščen na došmrtno ječo. Poleg njega so zaprli tudi njegovo gospo. Ni niso pomagale prošnje, da jo pustijo s komaj par mesecev starim sinčkom Slobodanom na svobodi, dokler ga ne odstavi od prsi. Dete je moralo s svojo materjo in očetom v ječo. V zaporih so vladale strašne razmere. Dete se je pre-

hladilo in je težko obolelo. Kal zavratne bolezni, zanešana v polletnega otroka, se ni dala več zadušiti. Narodno osvobodjenje je prineslo dr. Savi Ljubibratiću tudi osebno svobodo, ali rodbini je ostal tragičen spomin na leta trpljenja, bolehnega otroka, ki se mu nikdar ni več moglo vrniti zdravlje. Slobodan je bil talentirano dete. Studiral je izvrstno in starši so vse storili, da bi prebolel opasna leta. Vsa njihova nega je bila zaman. Ob sklepu mladosti je Slobodan Ljubibratić pobrala tuberkuloza in grozna avstrijska justica tedanje dobe sme sedaj še naknadno beležiti enega svojih žalostnih činov.

Z odličnim narodnim delavcem dr. Sava Ljubibratićem in njegovo rodbino sočustvuje vsa jugoslovanska nacionalna javnost.

Božičevanje med kočevskimi Slovenci Lepi darovi CMD in ljubljanske mladine

Borovec, 2. januarja
Vsa v tisočih se bližečih in lesketajočih se snežnih kristalih je sprejela naša kočevska ščica letošnjega Božiča v svoj mirni objem, vabeča ob tej priliki tudi vse prijatelje bele prirode, da usmerijo svoje letošnje izlete in pohite na »dilahe« v pre-

malo poznane kočevske višave, nudeče tudi razvajenim »vozačem« prav idealno smuko. (Smučarji, — smuk v Kočevsko ščico!)

Božičevali smo po Kočevskem prav lepo. Posebno naša mladež je letos občutila, da v svojem težkem življenju v borbi za naš jezik in našo kri ni osamljena. Spomnila so se je tam gori v beli naši Ljubljani dobra in drobna srčca. Kakor vsako leto, je prispevala dragocene darove naša velika šolska dobrotnica, — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Darovi so bili ocenjeni na več ko 50.000 dinarjev. Lep božičen dar naše požrtvovalne CMD je po vsem Kočevskem znova poudaril in potrdil zaupanje in ljubezen kočevskih Slovencev do velike dobrotnice in darovalke. Prav letošnji občni zbor podružnice CMD v Kočevski Reki, ki je središče naše preleste kočevske ščice, je pokazal z veliko udeležbo in vedno večjim številom novo pristopajočih članov v njen krog, da znajo Slovenci v teh krajih ceniti njeno prizadevanje ter veliko pomoč v težkih časih. Zato naj prejme CMD vso zahvalo hvaležnega slovenskega rodu na Kočevskem. Priporočamo Družbo CMD v blagohotno podpiranje.

Poleg marljive CMD je tudi tokrat prišlo čisto v pomoč z izdatnim darom naša kr. banska uprava, ki ji velja enaka topla zahvala vseh nesečnih in ubožnih kočevskih šolarčkov. Letošnji bogati Božiček na Slovenskem Kočevskem pa je dobil darov tokrat od najmanjših slovenskih darovalcev in darovalk — ljubljanskih šolarčkov in šolar, ki so poslali svojim ubogim revnim tovarišem in tovarišicam na Kočevskem toliko skrbno izbranih daril, šolskih potrebščin, blaga, perila, obleke in obutve. Koliko tople otroške ljubezni, koliko veselja in zadovoljstva, koliko neprestitih drobnih uric je bilo žrtvovanih za vse te številne darove, ki so jih nabrali in poslali mali Ljubljanci.

In končno vsa ona drobna, ljubeča pisemca, ki so poromala za te dni k nam in zasvetila v dobrih, a žalostnih srcih naših otrok na Kočevskem upanje, ljubezen in vero v lepše dni ter zavest, da niso osamljeni v svojem boju in da zanje bijejo

topla srca pridnih punčk in fantkov v beli Ljubljani. Naša mladež ne bo nikoli pozabila letošnjega Božiča. Naša mladina se bo še sama zahvalila svojim tovarišem in tovarišicam v Ljubljani. Po tej poti pa prejemite tudi vi, dragi starši, vso zahvalo tukajšnjih Slovencev za vso darežljivost in pomoč. Naj omenimo še naše marljive gospe in gospodične učiteljice ljubljanskih šol, ki so žrtvovala toliko dragocenega časa za to lepo in hvaležno socialno narodno delo. Vsem darovalcem in darovalkam iskrena zahvala.

— ar.

Prof. dr. Albin Belar

Ljubljana, 2. januarja
Profesor dr. Albin Belar, eden utemeljiteljev potresne vede v Sloveniji in Beogradu, je preminil snoci na svojem posestvu v Polomu pri Kočevju.

Pokojnik se je rodil 21. februarja 1864. v Ljubljani. Njegov oče je bil šolski ravnatelj in skladatelj, doma iz Idrije. Maturo je bil v ljubljanski realni, dve leti je študiral tehniko na Dunaju in v Gradcu. Napravil je izpit iz kemije in naravoslovja, v življenju se je s posebno vneto zavzeval za seizmologijo.

Dr. Albin Belar je ob velikem potresu l. 1895, ko je bila slovenska zemlja posebno prizadeta, ustanovil seizmološko postajo v Ljubljani. Pet in dvajset let se je z uspehom udeleževal na ljubljanski potresni opazovalnici, osnoval je strokovni seizmološki mesečnik in ga deset let marljivo urejal. Cela vrsta pokojnikovih naprav o nastanku in razvoju naših potresov, o geološki posebnosti potresnih slojev našega površja je izšla v raznih mesečnikih. Mnogo se je dr. Belar bavil s konstrukcijo in izpopolnjevanjem potresomernih aparatov. L. 1910 je osnoval potresomernico v Beogradu, pred 30. leti pa prvo seizmografsko postajo v Hebu na Češkem.

Prof. dr. Belar je bil mednarodno priznan seizmolog. Ob 20-letnici svojega obstoja je po zamisli pokojnika sestavljena potresomernica v Hebu (Egru) izročila dr. Belarju krasen spominski album s pregledno zbirko kopij vseh potresnih diagramov postaje, ki je bila še po vojni med najboljšimi na Češkoslovaškem.

Med vojno je bil prof. dr. Belar kot poseben izvestitelj pridelen soški armadi. Odkrival je oddaljenost sovražnih rovin in baterij, sestavljal je brezčinski sprejemnik priročne oblike, ki je vzbudil zanimanje strokovnjakov. Izvrsten eksperimentator je 42 let deloval v prilog naše potresne vede po prevaru se je večkrat oglašil tako v strokovnem kakor dnevnem tisku, z izsledki lastne postaje na Gorjah pri Bledu.

Njegove zemeljske ostanke bodo prepejali jutri v Ljubljano, kjer ga bodo iz kapele pri Sv. Križu spremili k večnemu počitku.

Slovo ravnatelja dr. Dolarja od Kranja

Kranj, 2. januarja
V sredo zvečer je Sokolsko društvo Kranj priredilo v sokolski telovadnici poslovilni večer svojemu dolgoletnemu članu in podstarosti, upokojenemu gimnazijskemu ravnatelju dr. Simonu Dolarju. Poslovilnega večera so se poleg članov sokolskega društva udeležila vsa kranjska kulturna, dobrodelna in nacionalna društva, da se mu skromno oddolžijo in zahvalijo za njegov 30letni trud.

Starosta br. Završnik je v uvodnem pozdravu naglasil, da je ta večer posvečen pregledu dela in njegove vrednote in to ob času, ko odhaja iz Kranja mož, katerega delo je rodilo trajne sadove in kateri naj bodo novi generaciji svetel zgled, kako je treba delati in ustvarjati.

Po uvodnem pozdravu br. staroste so povzeli besedo zastopniki ostalih društev in se mu najpripronejše zahvalili za plodno 30letno delo in izročili gospej soprog krasi sopek nagijev, njemu pa je bila izročena spominska knjiga. V imenu JČ lige, Češke besede in Branibora, katerih dolgoletni predsednik ali odbornik je bil dr. Dolar, se mu je zahvalil dr. Jarc, v imenu Narodne čitalnice g. Kern, v imenu akademskega društva, kateremu je stal vedno kot mentor in skrbni oče ob strani, se je zahvalil akademik Elkar, v imenu Moka jugoslovenskih sester je ga. Janja Miklavčičova izrekla najtoplejšo zahvalo gospej soprogi, ki je ravno tako vseskozi

delovala v kulturnem in dobrodelnem pogledu.

Končno je br. starosta orisal vse dr. Dolarjevo dolgoletno delo in prikazal moža idealista v borbi za napredek celote, ki ni nikdar iskal lastne koristi in je moral zaradi odločnosti požrti marsikatero grenko. Od vseh strani so letela nanj polena, toda nič ga ni uplašilo. Pridobil si je češkoslovaško odlikovanje,

v svojih srcih od tedaj, ko je kljub grožnjam z revolverskim streljem vseeno poslal gimnazijsko mladino na sokolski telovadni nastop.

Tako se je boril od svojega prihoda v Kranj in je moral po vojni zapustiti dijaško kuhinjo, katero je čudovito vodil med vojno, zato, ker je zahteval, da morajo imeti dijak v Jugoslaviji boljše hranje. Po letu 1926. je zopet pristopil k vodstvu kuhinje in jo vodil do danes. S ponosom lahko zre na svoje delo, saj je samo on nabral okrog 300 tisoč Petrovega sklada.

Mnogo truda je vložil v podružnico CMD, katero je dolga leta vodil roko v roki s pokojnim msgr. Tomom Zupanom. On je tudi ustvaril Zupanov sklad, ki šteje danes preko 50 tisoč dinarjev. Kranjska podružnica se po njegovi zaslugi prišteva danes med prve v naši banovini.

Kot Masarykov učenec in vnet propo-

vednik idej je zbral okrog sebe vse one, ki so čutili slovansko in je s slovansko ideologijo kmalu ustvaril nov razgled onim, ki so tedaj živeli še s preteklostjo. JČ liga in Češka beseda sta mu bili glavno sredstvo za razvoj te ideologije.

Vsa leta je bil vnet delavec Sokola in je z delom in nasveti prinesel v upravo domačega sokolskega društva in v upravo gorenske sokolske župe nov duh. Njegova beseda in nasvet sta vedno obveljala in nikdar ni bilo nikomur žal, da se je ravnal po njegovih nasvetih. Vedno je prišel skromno, toda nikdar ni obupal, če mu je izpodletelo. Poizkusil je v drugo, tretje in še naprej, če je bilo treba. Kadar so se v društvi pojavile razprtije in je grozil polom, vedno se je tam pojavil dr. Dolar in jim pokazal edino pravo pot. Tako si je pridobil brezmejno zaupanje vseh, s katerimi je prišel v stik.

Kaj je Kranj izgubil z dr. Dolarjem, vedo oni, ki so z njim delali. Težko mu je bilo slovo od domačih društev, katerim je posvečal vso skrb, da se čim bolje in koristneje uveljavijo na kulturnem, nacionalnem in socialnem področju. V slovo je sokolski zbor zapel nekaj pesmi. Spominska knjiga ga bo spominjala Kranja in tovarišev, ki ga prosijo, naj jim še naprej stoji z obilnimi nasveti ob strani.

Neznana usoda dvanajstih tisočakov Duhovnik jih je z aktovko pozabil v vlaku

Kaplan mariborske magdalenske župnije Anton Cafuta je imel včeraj neprijeten doživljaj. Hotel je v št. IIj, da tamošnjemu župnemu uradu izroči 12.450 dinarjev cerkvenega denarja, ki se je bil nabral pri raznih pogrebih iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Kaplan je spravil denar v aktovko in odšel v mesto. Pred odhodom na kolodvor je imel opravka v mariborskih mestnih podjetjih v Orožnovi ulici 2. Po storjenem popravku je odšel na kolodvor, kjer je kupil vprazni listek za št. IIj. Nato je stopil na vlak.

Ko pa je v št. IIju izstopil, se je zdrazil. Spomnil se je, da nima aktovke. Stel je nazaj na kolodvor, da bi pregledal železniški vagon, če je morda v njem pustil aktovko, a vlak je medtem že odšel proti Spilju. Kaplan je nato obvestil mariborske orožnike in policijo. Povedal je, da natančno vé, da je vzel aktovko z denarjem s seboj, ne vé se pa spominjati, kje jo je pozabil: ali v mestu, kjer je imel opravke, pri železniški blagajni ali v vagonu. Zdal pozvedujejo za aktovko orožniki in policija.

Velika tatvina zlatnine Orožniki v Slovenjem Gradcu jo bodo kmalu pojasnili

Slovenj Gradec, 2. januarja
O veliki tatvini zlatnine, o kateri je »Jutro« že poročalo, so ugotovljene naslednje podrobnosti: Nedavno je prispela v Slovenj Gradec na obisk k družini tovarnarja g. Franca Lobeja ga. Angela Margaretella, žena znanega italijanskega inženirja, ki sedaj vodi gradnje cest v Abesiniji. Ko je ga. Margaretella bila na Silvestrovo kakor običajno med 11. in 13. uro na obedu, ji je tat ukradel iz zaklenjene omare 9 cm dolgo zlato brošo v vrednosti okoli 10.000 din, par zlatih uhanov z briljanti in isti vrednosti, 20 cm dolgo zlato zapetnico v vrednosti okoli 2000 din in 360 din gotovine, tako da znaša skupna škoda okoli 22.340 din.

Zlatnina je bila v zavezani ženski nogavici in sicer vsak komad posebej v lepi kožnati škaticli. Tat je odprl škaticle, pobral zlatnino, škaticle je pustil in nogavico spravil v prejšnje stanje. V zraven nogavice leželi denarnici je bilo 500 din, vendar je tat ukradel samo 360 din, ostanek pa pustil v denarnici, ki jo je položil točno na isto mesto. Omaro je odprl s ključem, ki ga je našel v predalu umivalnice, kamor je po tatvini tudi vrnil ključ. Omare tat sploh ni razmetal, kar dokazuje, da so mu bile razmere prav dobro

znane in je vsekakor moral biti domačin. Ga. Margaretella je opazila tatvino takoj po obedu, ko je hotela vzeti iz denarnice denar. Orožniška postaja vodi zelo vestno preiskavo in je v teku dneva že zaslišala razne ljudi ter vzela mnogo prstnih odtisov.

Elegantna neznana tatnica

Poročali smo že, da je za božične praznike prispela v Slovenj Gradec elegantna neznanka, ki je v moški obleki vzbujala pozornost in so jo oblastva brž priprila. Elegantna mladenka ni imela pri sebi prav nikakih dokumentov in do danes so se vse njene navedbe izkazale za neresnične. V svojem težkem kovčegu je deklina med drugim imela ležniški plašč, o katerem ni mogla pojasniti, kje ga je kupila. Na Silvestrovo je pa stavbenik g. Franc Grein prijavil tatvino ženskega plašča in tako je prišlo na dan, da je to čudaško dekle ukradlo plašč. Zdal se oblastva trudi ugotoviti njeno identiteto, ker mora sumljivka gotovo imeti še kaj grehov na vesti. Naprosen je vsakdo, ki mu je kaj znanega o 26letni mladenki, da blagovoli to takoj javiti orožniški postaji v Slovenjem Gradcu.

Zdravstveni dom in Protituberkulozni dispanzer v Slovenjem Gradcu

Slovenj Gradec, 1. januarja
Novo ustanovljeni Zdravstveni dom in Protituberkulozni dispanzer v Slovenjem Gradcu pričeta s svojim delovanjem v ponedeljek, 2. januarja 1939 po naslednjem razporedju:

1. zdravstveni dom — šef dr. Maks Pohar — ima uradne ure:
 - a. za sokolsko polikliniko vsak torek in četrtek od 11. do 12. ure,
 - b. za otroški dispanzer vsak torek od 15. do 16. ure in vsako sredo od 11. do 12. ure,
 - c. za posvetovalnico za matere vsako sredo od 15. do 16. ure.
2. Protituberkulozni dispanzer, šef dr. Lojze Simoniti, ima uradne ure vsak ponedeljek in petek od 15. do 17. ure.

Radgona dobi vojake

Gornja Radgona, 1. januarja
Obmejna reka Mura je pričela zamrzovati, kar znači po mnenju starih ljudi, da

se obeta še huda zima. Mraz je tudi pri nas precej pritisnil ter je bilo zaradi posledice ob praznikih več poškod. Med drugim si je zlomila nogo zaradi padca šolarika Milena Stanovsek iz Gornje Radgone.

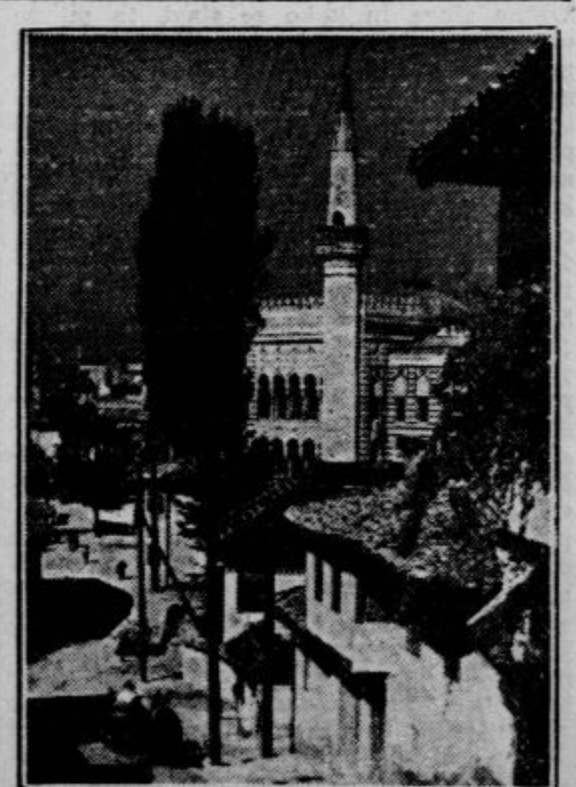
Vojaška garnizija v nemški Radgoni je vpostavljena. Komaj leto dni pred priključitvijo Avstrije k Nemčiji si je mestna občina Radgona na posredovanje grofa Stürgkha kot takratnega nemškega deželnega glavarstva komaj iznevoljena upostavila vojaške garnizije, ki je bila ob prevratu in polomu Avstrije ukinjena. Isto pa se je zgodilo ob priključitvi Avstrije k Nemčiji. Lovski bataljon, ki je bil nastanjen v Radgoni, je prešel v sestav nazaj v Gradec. Na ponovne predstavitve mestne občine Radgona pa je sedaj garnizija v Radgoni spet upostavljena in pride semkaj z novim letom oddelke vojaštva dveh stotnij. Vojaštvo bo nastanjeno v vojašnici Konrada Hötzendorfa, kjer je bil nekdanj nastanjen 97. tržaški pešpolk slovenskih fan'ov.

Darujte za »Zvončkov« sklad

praznik sam pa je obenem praznik odpustanja grehov. Žalivne in krivice, ki so mesece in mesece težile duše, se ta dan odpustajo, vse zato, da bo nekoč tudi Bog usmiljen napram grešnikom, ki so ga žalili.

Za Jom Kipurom, koncem septembra in prve dni oktobra, je, še vedno židovski praznik, »Sukot« (suma bajram, praznik senčnic). To je spomin na selitev starih Izraelcev v Egipt. Ti so si, potujoči po puščavi, postavljali ponoči male kolibice, v katerih so prenočevali. V spomin na te kolibice postavljajo še danes stari židje v svojih dvoriščih in vrtovih te dni male utice, katere pokrijejo z vejami gozdnega drevja, predvsem s smrečjem. V njih kosijo in večerjajo vseh osem dni, kolikor trajajo prazniki, v njih tudi »prislužijo« kandelilo, ki gori tudi sicer pred vsako soboto, ki je židom to, kar je nam nedelja. Izpod stropa nad mizo visi dokaj velika steklena posoda z oljem, v njej sedem lučk, za vsak dan v tednu ena, in pod kandelilom opravlja gospodar »muška glavac«, pokri-te glave predpisane molitve. Pravoverni židje molijo in tudi jedo vedno pokriti, tako doma kakor v templju. Vsak petek zvečer, »uoci subote«, je predpisana topla večerja za vse člane družine. Žene same pa še moliti ne morejo, hiša brez »muške glave« sploh ni hiša. Zadnji dan Sukota je Simhat tora, dan ko so Izraelci dobili Toro, svoje sv. pismo.

Komaj minejo židovski prazniki, že začne muslimanski Ramadan, o katerem je »Jutro« že prineslo dolg članek. Ta trajajo mesec dni in se najbolj odlikuje po svojem prazničnem razpoloženju, saj je tedni vse mesto zvečer polno pesmi in »sevlja-ha«, a tudi vse večje džamije so te dni zvečer svetlejoče. 27. dan Ramazana je posebno svetila, kar to nob razstavlja v

Begovi džamiji relikvije: las iz Muhamedove brade in dragocen prt, ki je bil posvečen na sami Cabi — v svetišču v Mekki. Ramazan se konča z Ramazani Bajramom, ko sprejemajo muslimani doma častitke svojih prijateljev in zancev.

Že v čas Ramazana pride naš sv. Martin, ki ga sarajevski Slovenci vsako leto veselo slave z Martinovo gosko in vsemi drugimi prilikami in pa začetek velikih pravoslavnih krstnih slav. Te se v zimskih mesecih vrste ena za drugo, skoro ni tedna brez kakih krstnih slav. Kaj je pravoslavno

Ime Slatina Radinci, odnosno, kakor se navadno in tudi uradno piše Slatina Radenci. Če vprašate domačina, odkod prihaja, bo odgovoril točno in razločno: Iz Radincev, ne pa: Iz Radencev (Radincev). Oblike »iz Radincev« ali Radencev domačini ne poznajo ne na levem, ne na desnem bregu Mure. Sličnih primerov svojevrstnega množinskega roditelja krajevskih imen na — ci bi se za Mursko polje in Prekmurje (izkratka: za Prekijo) dala navesti dolga vrsta, in bližnja Petanjska slatina je last rodbine iz Petanec (ne iz Petanjcev).

Oblika »iz Radincev« je v razvoju obmurske slovensčine utemeljena in pravilna ter predstavlja njeno zanimivo razvojno stopnjo. Radin (primerjaj nemški izraz Raden) ali prvotno Radinac, pozneje Radinec (primerjaj Radinski vrh) se je imenoval prvi naseljenec ob prihodu Slovanov v te kraje, ki se je tu s svojimi ljudmi naselil. On, njegova zadruga, njegovi ljudje in naselbina njihova so dobili ime Radinci. Prvotno, pred mnogo več ko tisoč leti, se je na vprašanje: »Od kod?« glasil odgovor: »Iz Radincev«. V nadaljevanju razvoja obmurske slovensčine je končni — a odpadel, — a v predzadnjem zlogu pa se je ali isto-dobno ali že prej oslabil v šibkejši splošno slovenski — e. Tako je nastala popolnoma pravilna oblika: iz Radincev, ki zveni za izvenpreleškega Slovanca malce čudno, je pa vendar neoporečna in častitljiva obenem, ker je stara in se je kot taka ohranila in rešila do danes.

Razlog za to, kakor za vse druge zanimivosti in posebnosti preleškega narečja leži v posebni preteklosti in usodi Prekije, katere večji del je stal del časa kakor ostali del Slovencev pod vplivom Avarov in nato Madžarov, medtem ko so bili izvenpreleški Slovenci že od srede osmega stoletja dalje s prav krasko prekinjivjo neprestano pod nemškim vplivom. In ta avarski, pozneje madžarski vpliv je treba označiti v tem smislu, da je Prelekom ohranil in rešil njihov slovenski jezik, dočim bi jih bil nemški vpliv ponemčil, kakor je ponemčil Srednji Stajer z Gradcem, s Fürstenfeldom, z Lipnico ali z Radgono. Če bi delovanje nemških, solnograških škofov, ki so uničili delo Metodovo, ne bilo prekinjeno po Madžarih, bi Preleki danes bili že Nemci in tudi izraz »iz Radincev« bi ne bil več ob Muri doma.

Prijatelj Prekije.

Mesto praznikov in slav V Sarajevu se od septembra do maja vrsti praznik za praznikom

Sarajevo ob novem letu
Katoliški božič je minil letos brez snega, a bil je vseeno lep in prazničen. Naše Sarajevo je še vedno polno predbožičnega razpoloženja in priprave. Izložbe po trgovinah so polne dobrot in lepih daril, in to prav vse brez izjeme: katoliške, pravoslavne, muslimanske in židovske. Pestre reklame vabijo izza razsvetljenih šip in nešteto poželjivih oči se kar ne more odtrgati od razsvetljenih lepot. Škoda je edino to, da je večina teh zakladov samo za one, ki imajo že itak vsega dovolj, za vse druge, katerih je večina, vsega tega ni. Pravijo, da je bil letos božični »pazar« za katoliški božič jako slab in da je »zlata nedelja« minila tako klavrno, da mnogi trgovci svojih trgovin popoldne niti odprali niso, ker se jim to ni izplačalo. Morda bo boljše za pravoslavni božič, ki prihaja zdaj in katerega praznuje v Sarajevu več prebivalcev kot katoliškega.

Praznično razpoloženje je prav za prav lepa stvar. Gori v Sloveniji je v tem pogledu precej lahkot, tam imate božično, velikonočno, binkočno in seveda predpustno razpoloženje, sicer pa je mir in življenje poteka enakomerno dalje. Pri nas v Sarajevu pa je povsem drugače. Pri nas so v večji ali manjši meri zastopane skoro vse v Jugoslaviji priznane vere in vsaka ter ver ima svoje praznike in svoja praznična razpoloženja. Ker pa žive verniki posameznih ver tesno povezani med seboj — vedno se poudarja, da je baš Bosna in njeno Sarajevo Jugoslavija v malem — je povsem razumljivo, da slavimo vsi skoro

vse praznike in preživljamo vsa praznična razpoloženja. Če nič drugega, treba je iti častit praznik svojim znancom in prijateljem druge vere; v uradih in trgovinah se to še najbolj pozna in navadno dobi vse mesto ob takih dneh praznično lice.

Prazniki pa trajajo pri nas z malimi izjemami od srede septembra do konca maja, včasih še čez, če upoštevamo katoliške binkošti in pravoslavne Duhove. Pa še v malem razdobju treh mesecev, ki ostanejo, so razni prazniki, ki jih je treba upoštevati — nad pomankanjem praznikov se torej res ne moremo pritoževati.

Serijo praznikov odpre židje sredi septembra s svojim Roš Ašana (novim letom). Točnega datuma ni. Oni se namreč še vedno ravno po starem luninem kalendarju in tako se datum izpreminja. Vrzel, ki nastane, pa izpolnijo s tem, da vrnejo vsako četrto leto trinajsti mesec. Novo leto je spomin na stvarjenje sveta (septembra 1939 bo po njihovem štetju zemlja stara 5700 let). Razumljivo je, da tak praznik ne more miniti brez predprazničnih priprav in želja in seveda noveletnih častitk in daril. To traja po več dni, saj praznujejo samo novo leto cela dva dni.

Takoj po Roš Ašana, še vedno v septembru, je židovski Jom Kipur, (veliki post, dolgi dan, praznik sprave) — spomin na najtežji dan židovske zgodovine, ko je bil zavzet Jeruzalem in razdejan veliki jeruzalemski tempelj ter za dolga stoletja uničena židovska svoboda. To je na ta dan zapovedan najstrožji post,

7. JANUARJA

TRGOVSKI PLES

v vseh prostorih Trgovskega doma
ODLIČEN UMETNIŠKI PROGRAM

Domače vesti

* **Napredovanja in odlikovanja v naši vojski.** V čin polkovnika sta napredovala artiljerijski podpolkovnik Franjo Krede in sodni Mrko Mavrič v čin majorja so napredovali kapetani II klase artiljerijska za generalstabske posle Ivan Babič in Zdravko Seručan, pehotni Ermin Rataj, artiljerijski Slavko Grum, Stanislav Jelac in Marin Stude, zrakoplovni Zdenko Ulepič, Joahim Zitnik in Franjo Džal, geodetski Josip Černe, veterinarski dr. Ivo Ogošlec in žandarmerijski Bogomir Roman; v čin inženirskie majorja inženirski kapetani I klase tehnične stroke mornarice inž. Peter Rozman, inž. Vincencij Jalen inž. Dušan Rožman in inž. Boris Kandare v čin kapetana I klase kapetani II klase pehotni. Janko Stubeč, intendantski Slavko Ogriček, Albin Držan, Viktor Zerjav in Vladimir Vajdič, žandarmerijski Civil Petovar v čin poročnika vojnega broda I klase poročnik vojnega broda II klase Matija Podkrajšek; v čin kapetana II klase poročniki, pehotni Josip Ivančič, artiljerijska Albin Cizelj in Jožet Bajuk, zrakoplovni Slavko Ožbalt, Alojz Stebarnik in Miha Klavara, veterinarski Franc Kalin, žandarmerijski Dušan Sedlar, v čin inženirskie kapetana II klase, poročniki inženirsko-tehnične stroke Bogomir Pust in poročnik zrakoplovne tehnične stroke Anton Škulj, v čin poročnika podporočniki pehotni Henrik Torkar in Josip Herman artiljerijski Alojz Falnoga, strokovni Franjo Balon, Karlo Kroneger in Josip Canjko, strojni Josip Ambrožič, Franjo Modic in Viktor Rome; odlikovani so z zlato kolajno za vojni službo državni mojster kroja Anton Zitnik, pehotni narednik vodnik I klase Alojz Verstovšek in mornariški narednik vodnik I klase Anton Kovač; s srebrno kolajno za zvesto službo pa orožniški narednik Jakob Golob in orožniški kaplar Rudolf Bobnič.

Pri obolenju žolča, jeter, pri žolčnih kamnih in žolčnih urejih naravna Franz-Josefova grenčica prebava in pospešuje iztečanje črevesja. — Klinične izkušnje potrjujejo, da domača pitava kura (zdravljica) dobro učinkuje, ako popijemo Franz-Josefovo vodo zmehčano z malo tople vode zjutraj na prazen želodec.

Ogi. reg. S. br. 15. 485-35

* **Dela na železniški progi Podravska Slatina-Koprivnica.** Progi hitro bodo dopustile vremenake razmere, bodo začeli z delom na železniški progi Podravska Slatina-Koprivnica ki se od vicinalne preureje v normalno in je dolga 69 km. Ta proga je del osrednje proge in bodo morali od Osjeka do Podravske Slatine izmenjati tračnice. Ta železniška proga je najkrajša zveza za tovarni promet od vzhoda proti zapadu in je zaradi tega posebno važna v gospodarskem pogledu. Gospodarski krogi so že nekajkrat prosili, naj pohitijo z delom.

* **Studenti apelirajo na beograjsko prebivalstvo.** Pred leti je v Beogradu blagopojni kralj Aleksander ustanovil dijaški dom, v katerem živi znatno število visokošolcev iz vse države. Ta dijaški dom kralja Aleksandra pa je postal premajhen in zdaj so beograjski visokošolci naslovili apel na prebivalstvo, naj jim pomaga, da bi zgradili nov dijaški dom. Beograjska občina je že obljubila primerno zemljišče.

* **Novi grobovi.** V visoki starosti 75 let je nenadoma preminila ga. Ana Arselina, roj. Gärtnar. Pokojna, vdova po nadučitelju Arselinu je bila obče spoštovana gospa, vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v najlepšem spominu. Zapuščila dve hčeri in sinova. Na zadnji poti jo bodo spremlili danes ob 14. iz Rožne doline, cesta IX. št. 49 na pokopališče k Sv. Križu. — Družina Bogomira Jenka je izgubila svojo ljubljeno hčerko Marinko, učenko 3. vladnega razreda pri uršulinkah. Pogreb prelozano umrle mladenke bo danes ob 14. iz mrljišče veže, Stara pot 2 na pokopališču k Sv. Križu. — Rodbini Koruza in Gracner žalujeta za sinčkom in miljencom Tomaskom. Pokopali ga bodo danes ob 14 pri Sv. Križu. — Bodi nekotnim ohranjen blag spomin, prizadetim preostali naša najiskrenejše sožalje!

kristna slava in kako se slavi, to mi že več ali manj vemo, saj živi tudi v Sloveniji precej Srbov, ki jo slavo. Slava je spomin na dan, ko je bog ve kateri prapraded sprel kršćanstvo. Za Srba je to največji praznik. On na slavo prisega in to mu je najsvetejša prisega. (Včasih se v Bosni katoličani slavili kristno slavo, pozneje so običaj po malem opuščali, nekatere obrede pa prenesli na druge praznike, predvsem na božič, ko ponekod še vedno priznajo »kristno svečco«). Na slavo se srbska hiša pripravila cele tedne slavi pa se včasih tudi cel teden dni. Na dan slave privede pred hišo osem hišnega svetnika (slavljencev) častit prijatelji in znanci od blizu in daleč: gorje srbski hiši, v kateri na dan slave ne bi bilo gostov! Gosposdar sprejema goste stoji, on vse do večera sploh ne sme sedeti. Najboljše evidenco slava pa imajo cigani, ki nadejajo prav vsakega svečara, pa mu zalagajo in zapojo pred stonom. V NKO nema št. Srbin ima Srbin svojo kristno slavo... on ima svoja Car Lazara i Miloš Obilića — tako približno se glasi njihova častitka. Svečar jih je treba »posrestiti« z rakijo in cigareti, pa tudi denarja se ne branijo.

Sv. Arandjel je 20. nov. — in mislim da je malo katoliških otrok pri nas, ki ne ta dan že ne štejejo na prete kolikokrat bo se treba iti spat do sv. Miklavža. O

* **Lep vzgled sočutja z delavci** je pokazal za letošnji božič kamniški tovarnar usnja g. Anton Knaflič. Njegova tovarna zaposluje nad sto delavcev in je v veliko dobrobit našega mesta in okolice. Znanja je njegova darežljivost in uspešnost. Znanja je njegova darežljivost in uspešnost. Znanja je njegova darežljivost in uspešnost.

* **Poroka.** Na Silvestrovo sta se poročila g. Mira Čadež, učiteljica v Ljubnem ob Savinji, in g. Tone Kander, učitelj v Mariji Reki. Obilo sreče!

KINO SLOGA, tel. 27-30

ob 16. 19. in 21. uri

Samo še danes zabavna in humorja polna komedija

NESPRETNi LJUBIMEC

* **Vpokojevit najstarejšega pravoslavnega svedenika v Hercegovini.** Prota Vasa Novaković je polnih 60 let opravljal svedenjsko službo v Krusevcih v Hercegovini in je eden izmed najstarejših pravoslavskih duhovnikov Hercegovine. Zdal, ko je dosegel 80. leto starosti, je nastopil svoj zaslužni pokoj, ostal pa bo v kraju svojega 60-letnega delovanja in bo gotovo še dokaj let dober voditelj svojih rojakov. Vasa Novaković je bil sprejet leta 1875. v samostan Duži kjer je dosegel študije, ki so takrat nadomestile današnje bogoslovje. Ob izbruhu svetovne vojne so ga Avstrijci vzeli za talca in tri leta je bil zaprt v trebnjski trdnjavi. Dva njegova sinova sta bila internirana v Aradu in najstarejši je tam tudi umrl. Za svoje vzorno prosvetno in nacionalno delo je bil sivolasi prota večkrat odlikovan.

* **Umrl je nestor jugoslovenskih učiteljev.** V svojem rojstnem kraju Crepaji v Vojvodini je umrl vpokojeni učitelj Ljubomir Curin-Baba, ki je bil najstarejši učitelj Vojvodne in v morda tudi v vsej državi. Star je bil 100 let in svoj zaslužni pokoj je užival že nad 40 let. Crepaja ni daleč od Idvora in tako je bil poka ni Ljubomir Curin v mladosti let h veli prijatelj pokojnega učenika Pupina. Pupin se je pojal po svetu mladi Curin pa je postal učitelj v svojem rojstnem kraju ter kmalu zaslovel daleč po Vojvodini kot dober šoln in vnet nacionalni delavec. Takrat je bilo v Vojvodini le malo kvalificiranih učiteljev. Curin pa se je dobro šolal v Sremskih Karlovcih in pozneje na samoborski preparandiji.

Tudi za mal denar se dobi dobra

MOTOHOVA KAVA

Vodnikov trg 5, tel. 2577.
Krekov trg 51, tel. 2348.

* **Zabava brez smeha.** Dvoje originalni društve sarajevskih veseljakov se je zdaj združilo, da bi bilo delo uspešnejše. To sta dosedajni društvi »Kuriantec« in »Halif-alaje«. Člani teh dveh organizacij sta se od časa do časa sestajali pri raznih zabavah ter potem ves dohodek ali pa zbirke svojih prireditev poklonili revežem. Po združitvi je bila priredjena originalna zabava, h kateri so bili pripuščeni samo gostje, ki se že več let niso obrili in ki so imeli kar se le da slabe obleke. Nihče ni smel vzeti s seboj denarja in strogo je bilo prepovedano na zabavi kaditi kako boljše vrsto cigaret od »Drave«. Za jed so dobili gostje samo kacamak in sir, krompir in kruh, točili pa so brzgance in navadno mehko rakjo, ker je bilo uživanje močnejših in dražjih alkoholnih pijač strogo prepovedano. Šale in med člani obeh društev ob častne humoristične zbadljivke sicer niso bile prepovedane, a ves večer se ni smel nihče smeati. Kdor je katerokoli od teh strogih dolžnih priredil, je moral po zabavi plačati globo, ki je šla v dobrodelne namene.

tem menda ni treba pisati, saj to razpoloženje pozna vsak od nas se predobro iz svojih otroških let. Pa tudi pozneje marskdo od nas nestrpno čaka, če bo imel sv. Miklavž tudi to leto kaj zanj, ali pa ostal sam in od vseh pozabljen. V Sarajevu je sv. Miklavž precej liberalen, saj se včasih spomni celo kakšga židovskega otroka, ki je bil vse leto prav posebno previden. Pravoslavna deca mora na svojega sv. Nikolo dalj čakati in ko so katoliški otroci že rešeni vseh muk in sladkosti pri čakovanju in neprestanih opominov, da se bliža sv. Miklavž, se za pravoslavne vse to šele začne. Sv. Nikola ima zadnje dni pred svojo slavo prav tako mnogo pošte iz Sarajeva in Jugoslavije sploh kot njegov katoliški dvojnik svet Miklavž. On je pa tudi prav tako dober kot sv. Miklavž in prinaša dobrim pravoslavnim otrokom penoči svoje darove v čevlje in škornje, ki so nastavljeni po okoliš.

Samo pred sv. Nikolo čaka pravoslavna deca še težka preizkušnja: v nedeljo pred praznikom sv. Nikole so Djetinci. Ta dan se morajo pravoslavni otroci, mali in veliki, odkupiti svojim staršem, posebno materam za vsa škroba, ki so jo bili deležni celo leto. Starši na ta dan večeje svoje otroke in ti morajo imeti pripravljen vsaj maj dar, da se odkupijo. Presneto je težko pri srcu otroku, ki se vse leto ni spomnil na ta dan in ni prav ničesar prihranil, da se odkupi! To je za otroka velika sramota in že več dni pred Djetinci so vsi polni skrbi, kaj in kako bi. Seveda pa so potem potoki grenkih solz in ostanke otrok osramočen pred roditelji. Tudi najmanjše stvarčica je dobra, samo biti mora. Tako naslednje nedelje pa so »Materice«, ko se morajo odkupiti mame in nedeljo po Matericah Otci, ko ista usoda zadene očete.

* **Zanimiv spor zaradi parnika na dnu morja.** V Šibeniku je bilo podjetju »Turk in drugi« dostavljena rešitev o zamrznem pomorskem sporu, ki je nastal pri dviganju potopljenega parnika »Avala«. Ta parnik je bil last broderskega društva »Urukalo in drugi« in na dnu morja je ležal že 10 let. Turkovo podjetje je začelo potopljeno parnik dvigati in je že prodajalo posamezne dele kot staro železo. Turkovo podjetje si je pridobilo že pred leti koncesijo za dviganje potopljenih ladij, na katere nihče več ne reflektira. Po potopu »Avala« se je podjetje Urukalo razšlo in Turkovo podjetje je bilo prepričano, da spada tudi »Avala« med potopljene parnike brez lastnikov. Zdal pa se je javil eden izmed dedičev nekdanjih lastnikov podjetja »Urukalo in drugi« ter vložil tožbo za odškodnino. Oblastva so razsodila, da je bila odškodninska tožba vložena prepozno in da je Turkovo podjetje upravičeno razpolagati po svoji volji s potopljenim parnikom.

* **Otvoritev novega gledališča in kirurškega paviljona v Nišu.** V nedeljo sta bili v Nišu dve pomembni proslavi. Slovesno so otvorili najprej novo poslopje Narodnega gledališča za moravsko banovino, potem pa kirurški paviljon pri državni bolnišnici. Obeh slavnosti so se udeležili zastopniki Nj. Vel. kralja, član vlade in predstavniki vseh oblasti ter kulturnih in nacionalnih organizacij. Govorniki so v svojih govorih naglašali lep razvoj Niša in pomn obeh novih ustanov za napredek mesta in moravske banovine.

* **Sleparja, ki sta osleparila tudi svojega odvratnika-rešitelja.** Pred sarajevskim okrožnim sodiščem sta stala pred tedni dva mlada Nemca, brata Gromnitz. Z lep in avtomobilom sta se pripeljala v naše kraje, obiskala razna primorska letovišča, potem Sarajevo in Beograd in povsod sta v hotelih ali pa v garažah zapustila precejšnje dolgeve. Eden se je izdal za arhitekta, drugi pa za novinarja in na svojem sleparskem sporedu sta imela tudi trik s praškom, ki pretvarja navadno vodo v kurivo za avtomobile. Lahkoverni ljudje niso vedeli, da je avtomobil obeh sleparjev dobro založen z benzinom in da ima še posebno posodo za vodo, v katero sta vstopala »čudodelni« prašek. Ko so ljudje videli, kako to učinkuje, so ničvedni prašek kupovali za drag denar. S praškom sta osleparila tudi v raznih maščurških krajih od koder sta se pripeljala k nam. Ker sta največ sleparij zagrešila v Sarajevu, sta prišla tam pred sodišče n'un zavornik pa je bil beograjski odvratnik dr. Gallan, ki je zagovor zelo spretno aranžiral. Vse, kar sta obtožena zagrešila, je orisal kot navadno hudomušnost dveh razvratnih mladencev, obtožena je predstavljal kot navadna dečka brez zlohnih namenov in ker je nad obtožencema lebdela pomirljiva senca nunege očeta, bogatega nemškega podjetnika in njegovega izdatnega denozita v Srbsko-francoski banki v Beogradu je zagovor uspel in obtožena sta bila onosrečena. Mlada pustolovca sta bila tudi sama moštra v rešili. In zdaj se je začelo novo dejanje nune komedije pri katerem je hudo pripradel pričravnalni zavornik. Mož je namreč v nudi hontnega honorarja iz denozita očeta obeh obtožencev z lastnim denarjem normalno vse dolgeve, ki sta jih nastolovca napravila v Sarajevu, Beogradu in še drugod. Svoja hiva varovanja je zdaj težji a bo težko s tem ker sta mlada pustolovca že bogzna kje.

Iz Ljubljane

* **Velocipediški bataljon je na Novo leto praznoval svojo slavo.** V vojašnici vojvode Mišića so se v nedeljo dopoldne zbrali najodličnejši predstavniki naše vojske in civilnih oblastev k slavi kolesarskega bataljona. Med drugimi so bili prisotni inšpektor konnice divizijski general Peter Nedeljković iz Beograda, komandant dravske divizije, divizijski general Lukić s svojim pomočnikom brigadnim generalom Dočtem, komandant artiljerije general Glišić za bana načelnik socialopolitičnega oddelka Kost, za župana mestni svetnik polkovnik Andrejka, za škola stolni župnik kanonik dr. Kišar in zastopniki Zveze rezervnih oficirjev Združenja vojnih dobrovoljcev in drugih nacionalnih organizacij. Zaradi mraza so se svečani obredi z rezanjem kolača vršili v lepo okrašen dvorani kasarne. Po cerkvenem opravilu je vojaštvo in goste nagovoril komandant bataljona, major Musović, ki je v vznemelih besedah očrtal poslanstvo kolesarjev v naši narodni armadi. Na koncu so zbrani vojniki in gostje vzkliskali vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. Kakor vsako leto je tudi letošnja slava kolesarskega bataljona odlično uspešla.

* **Pevski zbor Glasbene Matice** ima ob tokih in četirih redne pevske juhe. Drevi ob 20. važna vaja mešanega zbora.

Danes nepreklicno zadnjikrat! — Samo danes še imate priložnost, da si ogledate to sijajno burko!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

13 STOLOV

HEINZ RÜHMANN
HANS MOSER
RUDOLF CARL
KINO UNION, tel. 22-21

* **Božičnica Sokolskega društva Ljubljana** — Šiška bo letos v četrtek 5. t. m., ker prej ni bila večika dvorana našega doma prosta. Božičnica se začne ob pol 8. s programom, ki bo obsegal številne pevke in glasbene točke ter deklamacije s sodelovanjem izključno domačih Sokolčev in Sokolčic. Potem bo Božiček vsem potrebnim razdelil darove, nakar bo sledila zabava s pogostitvijo vsega naraščaja in deca. Na to prireditve, ki bo seveda brez vstopnine, vabi društvo ne samo m. d. ino, ampak tudi članstvo, predvsem pa starše in dobrotnike, ki so jo omogočili s svojo velikodušnostjo. Priidite, da se zopet enkrat vsi skupaj po sokolsko posevimo!

* **Protojerej Budimir Gjorgje obzakuje**, da se pri svojem odhodu iz bele Ljubljane ni mogel posloviti od vseh svojih bivših parohijanov, prijateljev in znancev, ter tem potom vse prisrčno pozdravlja.

* **Predavanje Splošnega ženskega društva** na ženski gimnaziji bo šele 12. t. m. in ne 5., kakor je bilo prvotno določeno.

Specialist za pljučne bolezni
MED. UNIV. DR.
BALDOMIR SAVINŠEK
naznanja, da je pričel ordinirati
v Ljubljani, Nova ulica za palačo
banke »Slavijac«
(podaljšek pasaže nebotičnika).
Ordinira od 11. — 1/2 in od 3. — 5.

* **Klavirski koncert viktorije švihljkove.** Znamenita češka pianistka Viktorija Švihljkova bo koncertirala v Ljubljani prihodnji ponedeljek 9. t. m. Na svojem koncertnem programu bo imela naslednje točke: V prvem delu bo zaigrala Bachovo Partito v c-molu in Lisztovo sonato v h-molu. V drugem delu zaigra več krajših skladb in sicer Debussyjevo »Ples delfinov«, Ravellovo »Ondino«, Novakovo skladbo »Moj majo« in k sklepu naslednje Smetanove skladbe za klavir: »Na morskem bregu«, »Slepčička«, »Cibulčička« in Fantazijo na češke narodne pesmi. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice bodo na razpolago od srede dalje v knjigarni Glasbene Matice.

* **Šentjakobsko gledališče** pomovi v petek, soboto in nedeljo zvečer Haškovega »Dobrega vojaka Švejkja«. Prvi dve predstavi sta bili deležni obilnega obiska in občinstvo je z velikim navdušenjem ter redkim zanimanjem sprejelo delo. Delo je živahno in gibljivo zrežiral g. Battelino, nastopa skoraj celoten ansambel.

* **Glede povijanja cene mleku** smo prejeli več dopisov in izmed njih navajamo naslednjega: Mlekariji voščijo svojim odjemalcem srečno novo leto na tiskanem papirčku o zvišanju cen mleku na 2,50 din za liter. Ubogi nižji sloji ljudstva, izvezniki lastne rejenih krav, si bodo torej morali tudi pri mleku pritrgovati, kajti zvišanih cen ne bodo zmogli. Ali je domovini v korist, da stotisoči revnih otrok dobe še manj mlečne hrane? Žal ni mnogo upanja da bo tudi dražje plačano mleko boljše, temveč bo kakor doslej revno na maščobi, ker jo pobirajo s posnemalniki. Zato ključno prodajalcem mleka roko na srce in preč s posnemalniki! Podajte svoemu bližnjemu pristno mleko z maščobo, ki jo da krava, ker le za tako sprejemate denar. Cene gor, zaslužek dol, kako naj vzdržimo?

* **Kako se oblači gospod?** Včerajšnje »Jutro« je pod tem naslovom prineslo zanimiv oglaš, ki ga je sestavil g. Ludvik Grlic. Objavila pa tvrdka Grlic & Kmet, lastnika znane sportne trgovine »Sport-Kmet« za Aleksandrovič cesti. Pod tem oglašem, ki je nazorno tolmachi zahteve in potrebe modernega gospoda in je zaradi tega vznemiljivo splošno pozornost, je žal izostalo ime omenjene trgovice. Pozorni čitatelji pa so gotovo na predzadnji strani opazili članek v zvezi z oglašem in so bili tako pač naglo orientirani.

* **Društvo »Solventov« trgovskih sol** vabi na plesni venček dne 5. t. m. ob 20.30 v Celjskem domu.

SAMO ŠE DANES! Profesorska odisejda v smehoplni burki
HAROLD LLOYD — PROFESOR
KINO MATICA 21-24 Ob 16., 19. in 21. uri
NE ZAMUDITE!

srbska slava, razne slave in pri židih koncem januarja ali prve dni februarja Roš hasanš lajanč — praznik sadja ali novo leto drejva. V tem času je namreč v Palestini zrelo sadje pa se slavi žetev. Te dni dobi vsak otrok vrečko sadja vseh vrst, od vsake vrste po en kos. Roš hasanš a'ave dobrodelna društva kot neke vrste židovskega sv. Miklavža in obdarujejo revne otroke z obleko, obutvijo in slaščicami.

Ker sem gori ravno omenila židovskega duhovnika, omenjam še to: 2 dovsiki duhovni ki so bili v starem veku iz rodu Koen, njihovi pomočniki (dijakoni) pa iz rodu Levi. Zato imajo še dandanes oni, ki se pišejo Koen, Kohn, Kohen in podobno neke predpravice, pa tudi posebne dolžnosti. Mož iz rodu Koen se ne sme poročiti z vdovo ali ločenko, tudi če ostane vdovec ne, vzeti sme samo dekle. On ima pravico, da pri mol tvaah glaslovi narod, žena iz rodu Koen ki se poroči z ne-Koenom, ni podobna svojemu možu. Pri židih je še vedno navada, da se prvorojeno dete, če je sin, posveti Bogu. To je veljalo v starh časih za vse prvorojne moške v h.šl. Vse so izročali duhovnikom, Koenom, in potem odkupili od njih (darovanje v tempelj). Zato se še danes prvorojeno dete, če je sin, odkupi 30 dni po rojstvu od koga, ki se imenuje Koen seveda samo simbolično. Koenom in Levim tega ni treba, tudi če se je žena pred poroko pitala Koen ali Levi ne. Moško dete se osmi dan po rojstvu obreže in ob tej priliki dobi ime. Žensko dete dobi ime kar doma, dočim moške v tempelj.

Tako smo prišli do prvih dni februarja »praznikov« pa s tem še davno ni konec dne dni se namreč začne muslimanski Kurban Bajram, ki traja tri dni. Zadaje dni pred praznikom je vse Sarajevo polno ov-

* **Za mesne reveže** je daroval lastnik vrvarne g. Ivon N. Adamič v Ljubljani, Sv. Petra cesta, 500 din kot prostovoljni socialni davek iz Maribora, Kralja Petra trg 6, je pa tvrdka inž. Pero Oman posla-la za socialno akcijo mestne občine 1000 din. Tekstilna industrična družba z o. z. »Intex« iz Kranja je pa poslala za obdaritve revnih eno balo raznega blaga, a tvrdka F. Enfier, tekstilna tovarna pliša in baržuna na Tyrševi cesi 13. je za obdaritve revnih darovala 75 m blaga za moške obleke. Za kuhinjo najrevnejših v cukrarni je daroval neimenovani dobrotnik 1000 din, prav tako je pa za mestne reveže darovala 200 din gospa Fani Urbančeva, mati velikega dobrotnika kuhinje in lastnika stare cukrarne g. Franca Urbanca. Z magistrata nam k temu poročajo: Pogosta darila za mestne reveže v blagu in denarju zlasti za kuhinjo najrevnejših v stari cukrarni so najprejpriljubljeni dokaz kako so dobrosrčni ljudje z zadovoljstvom pozdravili ustanovitve tega prepotrebega mestnega zavoda v stari cukrarni. Mestno poglavarstvo se vsem dobrotnikom mestnih revežev čim najlepše zahvaljuje ter jih spet prav vladno vabi, naj si novi zavod na Poljanskem nasipu v stari cukrarni tudi sami ogledajo. Zlobni ljudje raznašajo po mestu popolnoma neupravičene in nerazumne prikože o kuhinji in zavetišču v stari cukrarni, zato pa mestno poglavarstvo spet opozarja vso javnost, da je mestni zavod v stari cukrarni vsakomur vedno odprt, da si ogleda prostore in vse poslovanje zavoda ter se sam prepriča o neuteemeljenosti prikož. Novi zavod je javen v vsem pomenu besede in zato tudi pod dejanskim nadzorstvom in kontrolo vseh dobrotnikov in vseh ljubljanskih davkoplačevalcev.

* **Na šoli Glasbene Matice** bo začel danes redni pouk.

* **Redni občni zbor Kmetске prosvete** bo 15. t. m. ob 10. dopoldne, v Dalmatnovi ulici št. 10., pritičje levo, z običajnim dnevnim redom.

* **Zveza akademsko izobraženih žen** vabi svoje članice na redni sestanek kd bo drevi ob pol devetih v klubiški sobi kavarnе Union. Predavala bo ga. Vilfan o Angleški. Obenem javlja, da bo začel jezikovnih tetajev v sredo 11. t. m. za angleščino in francosčino, v četrtek 12. t. m. za nemščino. Odbor.

* **Smuka terja svoje žrtve.** Včeraj so na kirurški oddelk pripeljali dijaka III. državne realne gimnazije Vlada Kavčiča iz Kotnikove ulice, ki je pri smuki na Gorjušah tako nesrečno padel, da je dobil nevarne poškodbe.

* **Izredna in prijetna presenečenja** se nam obetajo to soboto, če boste pose ili Trgovski ples. Tri godbe redkojke — celo v večjih mestih kot je Ljubljana — sodelujejo na eni sami prireditvi. Odličen umetniški program pripravljata gđ. Lidija Wislakova in gđ. Valerija Heybalova. Z originalnimi in neseja za ta večer pripravljenimi parodijami nastopita Jožek in Ježek.

* **Sankanje in smučanje v Tivolju** je povsod strogo prepovedano, razen na travniku nad velesojom. Vse to sicer naši sankarji in smučarji prav dobro vedo, vendar pa prepoved le malo pomaga, ker pač mislijo, da s sankanjem in smučanjem ne morejo rastlinam pod snežno odejo napraviti škode. Pri tem pa ne pomislijo, da so po gozdu pod snegom mlade smrekice, po parku pa rastline, ki jih sankarji in smučarji polomijo in sploh tako poškodujejo, da rastline ne morejo več rasti. Lastniki gozdov se ne upajo več saditi smrečic in drugih mladih dreves, ker so nasade sankarji in smučarji leto za letom popolnoma uničili. Enako so napravili tudi vsako leto ogromno škodo v parku samem, ker so zamorili tudi najbolj bujno rastoče nizke rastline. V topem zavetju pod listjem in smrečjem počiva po tistih gredah nešteto vrtnic, a spomlad jih bodo mestni vrtnarji spet našli vse polomljene, da jih bo treba zamenjati s novimi. Mnoge rastline tudi še pod snegom že odganjajo, da nam okrase prve tople dni s svojim cvetjem. Vsi ti poganki so polomljeni in pomečkani, ker sankarji in smučarji vidijo samo sneg in svoje veselje, pri tem pa prav prešerno uničujejo pomladno lepoto nasadov.

nov, ponekod jih je toliko, da je sploh nemogoče priti preko trga ali ulice. Ovni imajo na vratu volno pobarvano z raznimi barvami, da jih gospodariji ločijo. Muslimani kupujejo ovne na veliki in jih nosijo domov na hrbtni, štopramo, kar se zdi tujcem posebno smešno. V dneh Kurban Bajrama mora vsak musliman, ki to kolikar žmore, zalati vsaj enega kurbana — ovna in meso, ki ostane, razdeli med reveže. To je žrtve za odpuščanje grehov in je spomin na Abrahamovo žrtve. Ko je namreč Ibrahim (Abraham) hotel na božjo zapoved darovati Bogu svojega edinca Izaka, ga je v trenutku, ko mu je hotel prerezati vrat zadržala angelova sila. To se je zgodilo trikrat. Tretjič je zagledal pred seboj božjega poslanca Džibrila (Gabrijela) in ta mu je s prstom pokazal na grm, v katerega se je z rogovi zapletel oven Ibrahim je razumel božjo zapoved in zaklal ovna. Ko je po daritvi povzdignil oči k nebu, je videl, kako so angeli na svojih rokah odnesli ovna v nebo; Bogu je ugajala žrtve njegovega hlapca. Čim več kurbanov zakolje musliman v dneh Kurban Bajrama, tem lažje mu bo na sodni dan, ko bo med džehennemom (peklo) in džennetom (rajem) most tenak ko britev, preko katerega bodo morali iti pravoverni, če bodo hoteli priti v raj. Na težki poti jim bodo pomagali zaklani kurbani. Kožce kurbanov pa muslimani navadno darujejo dobrodelnim društvom, ki jih potem prodajo.

V marcu, čas krščanskega vel'konočnega posta, ki je posebno pri pravoslavnih zelo strog, pade židovski post Esterin spomin na junaško kraljico Estero, ki je rešila žide pred asirskimi hudobci. V tem času in čez februarja Po Esterin postu sta dva dneva Purim, veselja in nevarno rešitvijo iz velike nevarnosti.

Iz Celja

— 75-letno svojega življenja je praznovala na Novega leta dan ga Marija Goricanca, posestnica v žalcu Jubilantka je prišla kot mlado kmečko dekle, ko se je bila v zdravilišču v Rogški Slatini izučila kuhanja v znano Vrečerjevo hišo v žalec. Kmalu se je poročila z mizarstvom mojstrom, posestnikom ter priljubljenim pevcom-tenoristom g. Francem Goricanom, ki je starejši generaciji še v dobrem spominu V srečnem zakonu so se rodili trije sinovi in ena hčerka. Med svetovno vojno je jubilantka izgubila moža in dva sinova. Sedaj sama vodi svoje posestvo. Njen sin Franc je posestnik in trgovec s hmeljem hčerka Mici pa je soproga g. Franja Čusa, šefa davčne uprave v Celju. Splošno priljubljeni in spoštovani jubilantki iskreno čestitamo in ji želimo še dolgo vrsto let zdravja in zadovoljstva!

— Silvestrov večer, ki ga je priredilo Sokolsko društvo Celje-matica v Narodnem domu, je bil zelo dobro obiskan. Spored in organizacija večera sicer nista bila na višini, kakor nekoč, vendar pa se je občinstvo zabavalo. Po lepem in učinkovitem potočnem govoru društvenega starešine br. dr. Milka Hraščova se je pričel ples ki je trajal v veseljem razpoloženju do prvih jutranjih ur. Sokolsko društvo Celje I je priredilo silvestrovanje v Sokolskem domu v Gaberju, društvo »Vzajemnost« pa v Celjskem domu. Tudi tu je bilo prijetno razpoloženje. Gostilne so vladale v tej noči dobro obiskane. V Celju je bilo vso noč prav živahno in Celjani so dobre voje stopili v novo leto.

— Tujski promet in brezposelnost. V 1939. letu je obiskalo Celje 926 tujcev (799 Jugoslovenov in 127 izozemcev) nasproti 1078 v lanskem novembru in 934 v predlanskem decembru. Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 864 brezposelnih (752 moških in 112 žensk) nasproti 715 (703 moških in 112 žensk) dne 20. decembra. Brezposelnost je torej v tej dekadi zopet močno narasla.

— Umrl je v soboto v Pečovniku pri Celju 30-letni občinski revež Franc Šavšek. Istega dne je umrl v celjski bolnišnici 75-letni dninar Peter Turnšek z Miklavškega hriba pri Celju.

— Dve žrtvi poldne. Ko je šla 15-letna pletilja Antonija Koželjeva iz št. Jurja ob juž. žel. na vlak, je padla na zamrznili tleh in si nalomila desno roko v zapetju. Te dni je padla 49-letna občinska reva Marija Trahtnikova iz smartnega v Rožni dolini na poldnevni tleh ter se hudo poškodovala po nogi in rebrih. Ponesrečenici se zdravi v celjski bolnišnici.

— Samo do sobote 7. t. m. popoldne imate še čas, da obnovite srečke drž. razredne loterije v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

— Gledališka uprava prosti gledališke abonente, ki so v zaostanku s plačilom abonmaje, da čim prej poravnajo svoje zaostanke, ker je tudi gledališče v novem letu primorano, da uredi svoje obveznosti.

— Mariborski gluhi-nemi so imeli na Silvestrovo svoj tradicionalni občni zbor, ki je potekel v znamenju vzorne vzajemnosti gluhi-nemih, za katere mariborsko društvo vneto skrbi. Ostal je dosednji odbor.

— Tatovi. Policiji se je posrečilo zajeti vicemilca, ki je delj časa stikal po mariborskih podstrešjih. Je to neki 17-letni Viljem H., ki se je te dni splazil na podstrešje hiše v Razlagovi ulici 5, od koder je odnesel razne smučarske obleke, čevlje in smučarske potrebščine v skupni vrednosti okoli 3000 dinarjev. Nekaj plena je policija zaplenila na njegovem stanovanju, dočim je drugi del plena Viljem H. že prodal nekemu starinarju. — Podnajemnica Marija Drevenšek, ki stanuje v Wildenrajnerjevi ulici 13, je našla na oknu sveženj ponarejenih ključev, ki jih je tamkaj pustil najbrže kakšen zlikovec, ki je imel namen da izvede v zaščiti teme svoj tatinski načrt.

— Drzni vlomilci v središču mesta. V stanovanje g. Blüdefelda v Gosposki ulici 14. se je vtihotopil še neznan vlomilec, ki je odnesel iz zaklenjenega stanovanja zlato prstane, verigice, ročno torbico in druge predmete. Škoda je precejšnja. Policija poizveduje za storilcem.

Zatem so kar tri velike noči, precej ob istem času: katoliška, pravoslavna in židovski Pesah. Pred njimi je katoliška cvetna nedelja samo butar v Sarajevu še nisem videla in pravoslavna vrbica, otroški praznik. Na Vrbico se morajo »ponoviti vsi otroci, ki gredo potem za procesijo pokazati svoje nove obleke. Pirhe poznajo prav tako pravoslavni kot katoličani in žegen je pri njih in drugih navadno precej bogat. Židovski Pesah pa je spomin na srečno rešitev iz Egipta; o njem sem napisala nekaj že zadnjič, sedaj omenjam samo še to, da je nekvašen in neslan kruh spomin na mano, ki so jo Izraelci jedli v puščavi.

Konec aprila ali prve dni maja je muslimanski mevlud, praznik Muhamedovega rojstva, ki pa ga razna društva slave tudi med letom z Mevludi šerifom, kjer čitajo spev o čudežnem rojstvu božjega poslanca. Nato pridejo še naše b'noksti z birmo ter pravoslavni Duhovi pa mislim, da sem našla vse glavne praznike posameznih ver in njihova »praznična razpoloženja«.

Rasta Plesković

Taksa

Budimpešta je bila še nedavno raj za vse tiste, ki radi uživajo radosti življenja, danes pa je celo prepovedano damo na cesti ogovoriti. Vzlic temu se pa igralci Oskar Beregy zadnjič ni mogel premagati in je ogovoril elegantno damo, ki se je izprehajala po donavskem nabrežju, ter jo prosil, ali jo sme spremiti.

»Gotovo bi se radi iznebili osemdesetih pengov?« mu je hladno rekla dama, ki je vedela, da je za odgovor na cesti določena ta kazen.

»Eventualno tudi še več,« je ljubeznivo odvrnil Beregy.

To še ni najhujše!

Salomon Zuckerstiss pripoveduje pri omizju o najnovejšem škandalu.

»Pomislite! Trgovec X. je zalotil svojo ženo in flagrantni. V ljubimca zabode otročiča v voz čku vrže po stopnicah, sebe pa ustreli. Pa bi se bilo lahko še kaj hujšega zgodilo!«

Vse omizje zazija od pričakovanja. Še kaj hujšega?

»Seveda,« pojasni Salomon. »Če bi bil namreč dve uri prej prišel, bi bil mene

— »Maturac« v mariborskem gledališču. Prihodnja dramska premiera bo znamenita »Maturac«, za katero se opaža v javnosti živahno zanimanje.

— Nle več »Maribor glavni« kolodvor. S 1. januarjem 1939 je nastala naslednja sprememba v uradnem nazivu obeh mariborskih kolodvorov. Dosedanji naziv »Maribor glavni kolodvor« se spremeni v naziv »Maribor«. Dosedanji korški kolodvor pa se bo odeslej službeno imenoval »Maribor — Studencie«.

— 3.410.000 primanjilja. Izkazuje novi proračun sreskega cestnega odbora v Mariboru, ki so ga večer sestavljali. Novi proračun izkazuje 6.764.823 izdatkov, med njimi naslednje: Osebnih in upravnih 66.239, stvarnih 2.331.197, potrebščine cestnega okraja 2.190.543, dnl. izdatki za vzdrževanje dovoznih cest 26.790 izrednih izdatki za nove ceste 1.840.054, izredni izdatki za gradnjo mestov 310.000. Postavke dohodkov: dohodki cestne uprave 90.500, prispevek banske uprave v Ljubljani 2.335.366, prispevek železniške uprave 8930, izredni dohodki 920.027, tako, da izkazuje proračun 3.410.000 din primanjilja.

— Iz starokatoliške cerkve. V letu 1938 je bilo v mariborskem okrožju starokatoliške cerkve rojenih 12 otrok, in sicer 10 deklet ter 2 dečka. Umrla je 5 oseb, 3 moški in 2 ženski. Poročilo se je 24 parov. V cerkev je bilo sprejetih 76 oseb, to je za 10 več kakor v letu 1937. Skupno je bilo v Mariboru v preteklem letu 867 smrtnih primerov, 558 rojstev in 610 porok.

Razvoj in pomen petrolejske industrije

Pod tem naslovom smo v novoletni številki »Jutra« prinesli članek, ki je bil opremljen tudi z več slikami o napravah petrolejske industrije v Jugoslaviji. Med temi so bile slike, ki predstavljajo posamezne dele velike rafinerije znane družbe »Jugoslovenska Standard Vacuum Oil Cie d. d.«, po pomoti označene samo s kratkimi (SVOK), ki pa v širši javnosti niso znane. Dotične tri slike so predstavljale posamezne dele rafinerije, ki jo je zgradila »Jugoslovenska Standard Vacuum Oil Cie, d. d.« v Bosanskem Brodu.

Gospodarstvo

Akcija za poglobitev gospodarskih stikov med Anglijo in Jugoslavijo

V sredo 4. t. m. prispe na svojem potovanju po Jugoslaviji v Ljubljano g. Stewansa kot poseben odposlanec Trgovinske zbornice v Londonu, ki ima nalogo, da preuči možnosti razširitve in poglobitve gospodarskih stikov med Veliko Britanijo in Jugoslavijo. G. Stewansa je že od 20. novembra l. 1938. v Jugoslaviji ter je imel v vseh važnejših mestih Hrvatske, Bosne in Dalmacije konference z izvozniki in si je tudi ogledal vrsto industrij ter na licu mesta razpravljal o konkurenčni sposobnosti in izvoznih možnostih iz naše krajevine na Anglijo. V Sloveniji namerava

ostati nekoliko dni, da naveže stike z gospodarstveniki.

Interesanti, ki želijo priti z njim v stik, naj to javijo zbornici za TOI, kjer se bodo vršile zadevne konference. Poleg tega pa bo g. Stewansa obiskal prominentnejše ekspozitve industrije in podjetja, da se informira in osebno uveri o možnostih poglobitve dosedanjega dela na gospodarski vzajemnosti obeh držav. Njegovo potovanje po Jugoslaviji se vrši v okviru Jugoslovensko-britanske trgovinske zbornice, ki je bila nedavno ustanovljena v Zagrebu in za katero vlada v angleških gospodarskih vrstah živo zanimanje.

Nagla gospodarska in finančna okrepitev Francije

V evropskih finančnih vrstah vzbujajo v zadnjih tednih največjo pozornost dogodki na francoskem finančnem trgu. Navzlic mednarodnim političnim zapletom in državniki napetosti med Francijo in Italijo se je na francoskih borzah razvila hausse, ki je nastopila s tako silo, da je morala francosko finančno ministarstvo intervenirati zlasti na trgu državnih rent, da ne bi šla spekulacija predaleč. Francoske državne rente so se v nekaj tednih okrepile za 20—30%, nekateri državni papirji celo za 50%. V znatnem obsegu so se dvignili tudi tečaj francoskih delnic. Celotna tečajna vrednost francoskih državnih rent in delnic, ki se trgujejo na borzah, se je v kratkem času povečala za 60 milijard frankov. Da se prepreči prekomerno naraščanje tečajev rent, je moral finančni minister mobilizirati javne kreditne ustanove (amortizacijsko b'agajno, Caisse de Dépôts). Te ustanove so dobile naročilo, da zaradi intervencije prodajajo na borzi državne papirje iz svojih lastnih rezerv. Celo fond za vzdrževanje tečajev državnih rent je neprimerno prišel v položaj, intervenirati v nasprotju s svojo nalogo in prodajati državne papirje.

Ves ta razvoj kaže, da je širokopotezna akcija, ki jo je uvedel sedanji finančni minister Reynaud za sanacijo francoskih financ in valute, na najboljši poti k uspehu. Pomen tega pokreta najbolje spoznamo, če si pokličemo v spomin ogromne finančne težkoče, ki jih je preživljala Francija v zadnjih letih, zlasti od srede leta 1936. ko je finančna kriza navzlic ogromnim zlatim rezervam pričela rušiti temelje francoske valute. Tako je prišlo je jeseni tega leta do valutne katastrofe, do devaluacije franka. Sledili so številni poskusi sanacije z neprimernimi sredstvi in nove devaluacije franka dokler ni prodrla spoznanje, da se v času gospodarske stiske s socialno-političnimi eksperimenti ne da zboljšati materialni položaj delavcev in namestencev, temveč da se da cilj doseči le z vzporednim intenziviranjem produkcije. Uvedba 40-urnega delovnega tedna pa je povzročila le navadovanje produkcije in podražitev proizvodov, kar je končno izsililo nove devaluacije francoskega franka. Gos. darsko moč Francije so vrhu tega znatno okrnile številne stavke in pa beg francoskega kapitala v inozemstvo. Znatna gospodarska in finančna oslabeitev pa je pomenila za Francijo tudi oslabeitev njene politične vloje v evropski politiki, kajti država, ki se ne more naslanjati na močno in urejeno gospodarstvo in na potrebne finančne rezerve ne more imeti tehtne besede pri drugih narodih. Finančna kriza je končno onemogočila Franciji, da bi se primerno oborožila.

Tako je bila Francija gospodarsko, finančno in politično na tleh ko so se leta 1938 odigrali važni mednarodno-politični dogodki. ki so bistveno spreminili lice Evrope. Francija je morala pri vseh teh dogodkih stati mirno ob strani in dopustiti marsikaj, čemur bi se uprla, če bi bila gospodarsko in finančno močna. Te slabosti Francije se je dobro zavedala prav Nemčija.

Spoznajne, da je treba državo gospodarsko in finančno sanirati četudi z novimi velikimi žrtvami naroda, je prišlo žal pozno. Po neuspehih poizkusih Lavala, Flandina, Daladierja in Bluma je šele sedanji finančni minister Reynaud zagrabil dovolj odločno. Njegovi ostri sanacijski ukrepi so sicer naložili na hud odpor, po vztrajnih borbah pa je finančnemu ministru naloga vendar uspela. Reynaudova sanacijska akcija sicer še ni zaključena, vendar je že v početku vzbudila zaupanje ne samo v Franciji, temveč tudi v inozemstvu. Tudi mednarodni položaj francoskega franka se je bistveno utrdil.

V razvoju zadnjih tednov je posebno značilno, da so se tečaj francoskih državnih vrednostnih papirjev naglo dvignili predvsem na inozemskih borzah. Nagla okrepitev zaupanja v francoske vrednostne papirje v inozemstvu je omogočila francoskemu finančnemu ministru Reynaudu, da je pričel s širokopotežno konverzijo francoskih zunanjih posojil.

Prvi poizkus konverzije odnosno zamenjave 70dstotnega posojila za marokanske železnice za novo 50dstotno posojilo je sijajno uspel in je bilo novo posojilo z znatno nižjo obrestno mero tako v Nižozemski kakor tudi v Švici večkrat prepisano. To je dalo Reynaudu pogum za nadaljanje konverzije zlasti železniških zunanjih posojil. Te dni je francoska vlada sklenila z nizozemsko-švicarskim konzorcijem pod vodstvom dveh nizozemskih bank (Schweiz. Kreditanstalt, Schweiz. Handel-Maatschappij) in dveh švicarskih bank (Schweiz. Kreditanstalt, Scweiz. Bankverein) konverzijo 8 železniških posojil z obrestno mero 4% do 6½%, ki bodo pretvorjena v novo emotno 40dstotno francosko državno posojilo, pri čemer bo znašal emisijski tečaj 95. To novo posojilo v znesku 175 milijonov holandskih guldinarjev (3600 milijonov frankov) bo v celoti porabljeno za izplačilo starih posojil francoskih železnic z višjo obrestno mero. Obe konverziji pomenita za Francijo letni prihranek 100 milijonov frankov samo na obrestih.

Naglo zboljšanje pa se ne kaže samo na področju financ, temveč prehaže polagoma tudi na druga gospodarska področja. V teku zadnjih let so ogromne milijarde francoskega kapitala pobegnile v inozemstvo. Ta kapital se v rastocem obsegu ropet vrača v Francijo, kjer lise plodonosne naložbe, v vedno večji meri pa se uporablja za investicije, kar utvarja podlago za konjunktorno oživiljenje gospodarstva. Simptoni tega gospodarskega oživiljenja se že kažejo na raznih področjih, ponekod prav izrazito. Če se bo vračanje francoskega kapitala nadaljevalo v sedanjem tempu, tedaj se odpirajo francoskemu gospodarstvu nove velike razvojne možnosti. Pri vsem tem pa se v inozemstvu znova poudarja kot najbolj značilno dejstvo, da najnovejši zunanje-politični dogodki in odnosih med Francijo in Italijo doslej niso pokazali nobenih neugodnih posledic v celotnem razvoju finančne sanacije, kar priča o velikem zaupanju francoskega in inozemskega kapitala v bodoči finančni in gospodarski razvoj Francije.

Angleška trgovinska ofenziva v Rumuniji

V zadnjih mesecih je Anglija podvojila svoja prizadevanja za poglobitev in razširitev trgovinskih odnosov z državami Vzhodne Evrope. Tudi v naši državi se že nekaj tednov mudi predstavnik londonske trgovinske zbornice, da v neposrednem stiku z jugoslovenskimi gospodarstveniki prouči možnosti za povečanje trgovinske izmenjave med Anglijo in Jugoslavijo, medtem ko so trgovska pogajanja predvidena v prvi polovici februarja v Beogradu.

V trgovinskem prometu z Rumunijo se prizadevanja Anglije pokazala že lepe uspehe. Po pravkar objavljeni rumunski statistiki za november je v tem mesecu rumunski izvoz v Anglijo dosegel rekordno višino 623 milijonov lejev in je skoro dosegel vrednost rumunskega izvoza v Nemčijo, ki je znašala v novembru 639 milijonov lejev. Pri tem pa je potrebno ugotoviti, da je znašal lani rumunski izvoz v Anglijo le eno tretjino izvoza v Nemčijo. Povečanje izvoza v Anglijo je za Rumunijo — kar tudi za mnoge druge države — velikega pomena zlasti zaradi tega, ker plačuje Anglija uvoženo blago v svobodnih devizah ne glede na razvoj trgovinske bilance odnosno na obseg angleškega izvoza v Rumunijo, medtem ko plačuje Nemčija le v okviru klirinškega obračuna. Rumunija je v novembru uvozila iz Anglije za 105 milijonov lejev blaga in predstavlja izvozni presežek v višini 518 milijonov lejev čisti dotok svobodnih deviz. V primeru slednjega povečanja izvoza v Nemčijo preko vrednosti uvoza pa bi izvozni presežek povzročil ustrežajoče povečanje zamrznjenih terjatev v Nemčiji v obliki klirinškega salda: obstoj takega salda pa bi v nadaljnjem poteku izrazil potrebo redukcije izvoza ali pa forsiranega uvoza nemškega blaga. Iz navedenih razlogov smatramo v Rumuniji, da je angleško tržišče za rumunski izvoz mnogo važnejše in pomembnejše

nego nemško tržišče, saj povečana vrednost izvoza ne prinaša nobene nevarnosti zamrznjenja terjatev; nasprotno tako povečanje prinaša le koristi v obliki dotoka svobodnih deviz.

Gospodarske vesti

— Pred razširjenjem kontrole uvoza iz neklirinških držav. Iz Beograda poročajo, da je treba v najkrajšem času pričakovati razširjenje nadzorstva nad uvozom iz neklirinških držav. Kakor je znano, se kontrola nanaša doslej na čez 40 predmetov. Zdaj se dela na tem, da se seznam teh predmetov znatno razširi. Obstoje tudi predlogi, da se uvede splošna kontrola uvoza, vendar se zatiruje, da ta predlog ne bo sprejet. Razširjenje kontrole je pričakovati še v teku januarja, ker se bodo v kratkem začela pogajanja s Francijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe, in Francija spada med neklirinške države. Nadzorstvo se bo razširilo samo na finalne produkte, in to na one, ki se lahko uvažajo pod zelo poveljnimi pogoji iz klirinških držav.

— Katera zemljišča so prista zemljari. Oddelek za kataster in državna posestva v ministarstvu za finance je izdal pojasnilo o oprostitvi zemljarije po čl. 10. zakona o neposrednih davkih v zvezi z oprostivitvijo dopolnilne takse po tarifi številki 12. zakona o takсах. Po tem pojasnilu se oprostajo zemljarije takšna zemljišča, ki se kmetijsko obdelujejo ali neposredno služijo v gospodarsko-vzgojne, narodno-prosvetne, kulturne, sanitarne in dohodne svrhe brez zasluzka. Za ta zemljišča preneha oprostitve, kakor hitro se več ne uporablja v svrhe, zaradi katerih so bila deležna zemljarijske oprostitve. Prav tako se oprostajo zemljarije zemljišča, ki se sploh kmetijsko ne izrabljajo, temveč neobdelana služijo v druge javne, splošno koristne svrhe. Tudi za ta zemljišča preneha oprostitve, kakor hitro se začnejo kmetijsko izrabljati. Zemljišča posameznih dohodnih ustanov, ki se v reži kmetijsko izkoriščajo, imajo pravico na oprostitve zemljarije samo tedaj, ako se dajejo brezplačno na izrabljanje siromasnim osebam ali pa se vsi dohodki tega zemljišča dajejo v dohodne svrhe. Ako se dohodki s takega zemljišča uporabljajo za potrebe same ustanove in njenih članov ter se samo ostanek daruje v dohodne svrhe, takšno zemljišče nima pravice na oprostitve. Katera zemljišča dohodnih ustanov imajo pravico na oprostitve, ugotavlja finančna direkcija na prošnje zainteresiranih strank.

— Pojasnilo finančnega ministarstva o plačevanju državne trošarine na alkohol. Davčni oddelek finančnega ministarstva je izdal pojasnilo o plačevanju državne trošarine na alkohol, ki se daje v promet in prodajo. Po tem pojasnilu se plačuje državna trošarina na spirit (alkohol), pod kakršnikoli imenom se daje v promet, če se iz njega izdelujejo parfemi in kozmetični preparati, aromatične esence, zdravilni preparati in podobno, v višini 24 din po hektolitru stopenj. Proti tistim, ki ne bi mogli dokazati, da je bila na alkohol, ki je bil porabljen za produkcijo gori navedenih tekočin, p'čana državna trošarina 24 din po hektolitru stopenj, se bo postopalo v smislu člena 33. zakona o državi trošarin.

— Zagrebška odprema družba je prenesla svoj sedež v Beograd. Jugoslovenska odprema družba Adolf Blum in Popper, d. d. v Zagrebu, ki obstoji že 15 let, je odprla leta 1936. podružnico v Beogradu, katera je potem vršila posle v večjem obsegu kakor centrala v Zagrebu. Zaradi tega je družba prenesla sedež v Beograd, a v Zagrebu bo poslovala samo podružnica. Družbina glavnica znaša 250.000 din.

— Zaposlenost v Jugoslaviji. Po poročilu osrednje uprave za posredovanje dela je decembra iskalo službe pri javnih borzah dela v državi 40.371 delavcev in 7.218 delavk, skupaj 47.589 ljudi. Skupaj z nezaposlenimi iz prejšnjega meseca je to število poskočilo na 49.316 delavcev in 10.376 delavk, skupaj 59.692 oseb. Ob koncu meseca je ostalo brez dela 11.141 delavcev in 3.598 delavk. Nezasedenih mest je ostalo iz prejšnjega meseca za 242 delavcev in 511 delavk. Podpora je dobivala vsega skupaj 7.971 nezaposlenih oseb, izplačalo se je pa 1.422.683.90 din. 1. decembra je bilo na vseh javnih delovnih borzah prijavljenih 11.165 nezaposlenih delavcev in 3.601 nezaposlenih delavk, skupaj 14.766 oseb.

— Uvožni odbor pri Narodni banki poziva uvoznike iz neklirinških držav, da o pravem času vložijo prošnje za uvoz kontroliranega blaga za prvo trimesečje, in sicer na predpisanih obrazcih z navedbo vseh potrebnih podatkov. Dovoljenja za uvoz in plačilo bodo dobili uvozniki le v mejah za prvo letošnje trimesečje razpoložljivih kontingentov.

Borze

2. januarja

Angleški funt je bil v ljubljanskem in zagrebškem privatnem kliringu nelpremenjen na 238, medtem ko je v beograd-

skem privatnem kliringu notiral 236.40 — 239.60. Grški bini so se trgovali v Zagrebu po 37.6250, a v Beogradu so se iskali po 37. Nemški klirinški čeki so stali v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu 14.30.

Na zagrebškem efektinem tržišču je vojna škoda notirala više brez zaključka (v Beogradu je bila zaključena po 469). Zaključki so bili v 6% dalm. agrarnih po 87.50 in v Trbovljah po 182.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2393 — 2431, Berlin 1768.62 — 1786.38, Bruselj 741.25 — 753.25, Curih 995 — 1005, London 204.20 — 207.40, New York 4383 — 4443, Pariz 115.30 — 117.60, Praga 151 — 152.50, Trst 231.70 — 234.80.

Curih. Beograd, 10. Jan. 11.6325, London 205.50, New York 442.25, Bruselj 74.70, Milan 23.3250, Amsterdam 241.15, Berlin 177.75, Stockholm 105.85, Oslo 103.35, København 91.80, Praga 15.1750, Varšava 83.70, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 467 — 469, 4% severne agrarne 57.75 — 57.50, 4% agrarne 62.50 den., 6% dalm. agrarne 87.50 — 88.50, 6% begiške 88 — 89.50, 7% stabiliz. 97 — 98.50, 7% invest. 99.50 — 100, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 89 den., 8% Blair 95.50 den.: delnice: PAB 222 den., Narodna banka 7500 den., Gutman 43 — 48, Šećerana Osiyek 95 — 100, Osijska livarna 170 den., Trbovlje 182 — 185, Oceania 300 den., Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 469 — 470, (469), 4% severne agrarne 58 den., 4% agrarne 59 den., 6% dalm. agrarne 89 — 89.50, (88.50 — 89.25), 6% begiške 90 — 90.50, (89.75 — 90), 7% stabiliz. 98.50 — 99, 7% invest. 100 — 101, 7% Blair 90.25 — 90.75 (90 — 90.50), 8% Blair 96.50 — 97 (96.50 — 96.75), PAB 227.50 den. (227.25 — 228), Narodna banka 7800 bl.

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago in Winnipeg (2. t. m.). Borza zaprta.

+ Novosadska blagovna borza (2. t. m.). Tendencija mirna. Promet srednji. Pšenica: baška, sremaska in slavonska 159 — 160; banatska 158 — 160. Rž: baška 135 — 137.50. Jčemen: baški in sremaki 64/65 kg 148 — 150; jari, 68 kg 180 — 185. Oves: baški, sremaki in slavonski 160 — 162.50. Turšica: baška, pariteta Indija in Vršac 103 — 105; baška, pariteta Indija in Vršac, sušena 113 — 114. Moka: baška in banatska »0ge« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50; »3« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115. Fižol: baški in sremaki beli, brez vreč 237.50 — 292.50. Otrobi: baški, sremaki in banatski v jutastih vrečah 90 — 102.

+ Budimpeštanska termipska borza (2. t. m.). Tendencija prijazna. Promet miren. Rž: za marc 14.48 — 14.50, za maj 14.54 — 14.86. Turšica: za maj 15.04 — 15.05.

SOKOL

Prošnjo. Sokolsko društvo Kočevje ima številno prepisko, pa malo denarja. Zida svoj dom in zanj potrebuje sredstva. Nujno potrebuje pisalni stroj. Oba se za to do svojih bratov in prijateljev za vjudno prošnjo, da mu darujejo uporaben pisalni stroj. Svojemu neznanemu darovalcu se v naprej zahvaljuje za bratsko uslugo. Upoštevajte izjemne razmere v katerih delujemo in priskočite nam na pomoč. Zdravo!

Vremenska poročila

z dne 2. I. 1939

Kranjska gora 810 m: —7, delno oblačno, 55 cm pršica, mirno sankališče in drsališče uporabna.

Rateča-Planica 870 m: —7, zelo oblačno, 54 cm pršica, mirno, smuka ugodna, skakalnica uporabna.

Peč-Petelinjek 1440 m: —6, zelo oblačno, 90 cm pršica, mirno, smuka ugodna.

Planca-Slatina 950 m: —5, zelo oblačno, 58 cm pršica, mirno, smuka ugodna, drsališče uporabno.

Dovje-Mojstrana 650 m: —8, delno oblačno, 55 cm pršica.

Bled 530 m: —5, delno oblačno, 58 cm pršica, mirno, smuka ugodna.

Pokljuka 1300 m: —2, zelo oblačno, 60 cm pršica, vetrovno, smuka ugodna.

Bohinj-Zlatogor 530 m: —5, oblačno, 95 cm pršica, jug.

Dom na Konni 1520 m: —7, oblačno, 170 cm pršica, jugovzhod.

Gorjše 1000 m: —6, zelo oblačno, 65 cm pršica, vetrovno.

Velika planina 1558 m: —8, oblačno, 60 cm pršica.

Požvevo 620 m: 0, delno oblačno, 30 cm pršica.

Bloke-Nova vas 720 m: oblačno, 57 cm pršica.

Senjorjev dom 1522 m: —10, solčno, 60 cm pršica, mirno, smuka ugodna.

Peca: —6 solčno, 85 cm pršica, mirno, smuka ugodna.

Poslopje za pet prirodoslovnih institutov ljubljanske univerze

Pred dnevi smo javnost seznanili s težavami, s katerimi se morajo boriti prirodoslovni instituti ljubljanske univerze zaradi hudega pomanjkanja prostora. Danes prinašamo kratek popis načrtov za predvideno novo zgradbo.

Izdelava načrtov

Na Vitavi se drsajo

Vitava je v okolici Prage pokrita z debelim ledom. Mladini se nudi ugodna prilika za drsanje

Zvezde in ljudje v l. 1939

Kdor verjame astrologiji, naj čita ...

Iz številnih astroloških preročb, ki se pojavljajo pred vsakim novim letom, pomembno sledeče napovedi, ki temeljijo na vplivih zvezd v zvezi s posrednimi rojstnimi dnevi. Takšne napovedi morejo imeti seveda le splošen značaj, kajti po naziranjih astrologov bi bilo treba za točnejše prerokovanje upoštevati še celo vrsto drugih odločilnih dejavnikov, med drugim položaj zvezd ob rojstnih dnevih in duševni značaj posameznika, ki njihovo, po zvezdah določeno usodo, lahko v marsičem preokrene. Vsekakor čaka osebe, ki so se rodile

v znamenju Oвна

to je od 21. marca do 21. aprila, leto polno zapletitve, kajti resni Saturn teče v tem znamenju in kaže na marsikatero spremembo. Živahni, razburilivi temperament teh oseb bo utrpel po tem pogostejših neugodnih vplivih. Podjetnost in želja po novih vtisih se bosta manj uveljavljali, pogostoma jih bo obhajala potlačena. V takšnem razpoloženju se ponesreči marsikatero podjetje, pojavijo se skrbi v zvezi z bližnjimi osebami, dalje vzemirajoči spori in slabo razpoloženje. Treba bo mnogo samopremagovanja in odločnosti, da se ti neugodni vplivi paralizirajo. Manjše število oseb, ki so se rodile v tem znamenju, in sicer od 21. marca do 1. aprila, pa bo doživelo v ostalem pod vplivom Jupitra ugodnejše leto, v katerem se bo posrečilo marsikaj, o čemer so sanjale že dolgo časa. Ne gre sicer za tako zvano »veliko srečo«, temveč za vsakršno uspešno in prednostno. Izkazala se jim bodo posebno razna prijateljstva in srčne zveze, ki jih sklenejo v tem letu.

Znamenje Bika

(rojstni dnevi od 21. aprila do 21. maja) bo pod vplivom Urana in Jupitra. Uran prinaša nemir in mnogotere spremembe, ki jih bodo osebe pod tem znamenjem tem bolj čutile, ker se nagibajo po večini k udobnemu in stalnemu življenju. Razlika je v primeri s Saturnovim vplivom za osebe izpod Oвна ta, da vodi Saturn s svojimi neugodnimi vplivi do poglobitve in spoznanja lastnega bistva, med tem ko Uran spreminja notranje bistvo samo in vodi do preobratov, ki utegnejo človeku, če se jih zave, pripraviti novo, plodnosno dobo. Kakor za osebe prejšnje skupine prinaša tudi za Jupiter nekoliko ugodnih vplivov, posebno v področju dojmov in domišljije. Zlasti umetniško nadarjene osebe bodo čutile ta ugodni vpliv, poleg njih pa še znanstveniki in poslovni ljudje, posebno če so se rodili v času od 11. do 21. maja.

Znamenje Dvojčkov

(rojstni dnevi od 21. maja do 22. junija) bo letos nasprotno pod neugodnim Jupiterovim vplivom. Osebe s temi rojstnimi dnevi, ki so duševno gibčne, a marsikaj nedosledne, pa rade začnejo z novimi načrti, se preden izvršijo stare, naj se posebno pazijo, da si ne bodo zastavljale previsokih in pretežkih smotrov, ki se jim bodo v novem letu še prej ponesrečili, nego kdaj prej, če jih ne zagrabijo s posebno energijo. Tudi v občevaranju v vplivni osebami in oblastmi jim preti smola, zato naj se ga čim bolj izogibajo.

Osebe izpod

Znamenje Raka

(rojstni dnevi od 22. junija do 23. julija) bodo deloma tudi pod neugodnim Jupiterovim vplivom in naj se isto tako izogibajo težkih nalog. Nasprotno pa se jim bodo majhne želje in stremiljenja izpolnila in nekatere si bodo izboljšale materialni ter socialni položaj. Najugodnejše leto se obeta tistim izmed rakovcev, ki se posvečajo duševnemu delu, študiju in poučnim potovanjem. Osebe, ki so se rodile od 13. do 23. julija, bodo tudi delno pod neugodnim Saturnovim vplivom, ki jim prinese nekaj skrbi in ovir.

Znamenje Leva

(od 23. julija do 23. avgusta) daje v splošnem krepke, pogumne in samozavestne ljudi, ki bodo v novem letu pod zelo ugodnim Saturnovim vplivom doživele obogatitev svojih sil. Z odločno voljo bodo lahko v duševnem in zunanjem oziru dosegli izpolnitev svojih smotrov ali pa bodo načele nove naloge, bodisi poslovnega, duhovnega ali drugega značaja, ki se jim bodo posrečile čez daljši čas. Pri tem jim je upoštevati, da bodo tudi l. 1940. pod ugodnim Jupiterovim vplivom, ki bo izpolnil ali naravnost dokončal, kar začnejo v tem letu. Paziti se morajo le vzemirjivega Uranovega vpliva, ki prinaša neke motnje. Če popustijo, jim lahko temeljito zmeša strene.

Znamenje Device

(od 23. avgusta do 23. septembra) bodo zadevali močni vplivi treh planetov, Urana, Neptuna in Jupitra, ki bodo prinašali v življenje pametnih in prilagodljivih de-

ličnikov deloma ugodne pobude, deloma neugodne motnje. Porajali se jim bodo načrti, ki bodo plodni, posebno če se bodo omejevali na duhovno področje, v zunanjem življenju pa zmote, neuspehi in razočaranja niso izključena. Mlajši ljudje se bodo zapletli v svojevrstne ljubezenske zgodbe, iz katerih se jim bo težko izmazati. Težavni zapletki se obetajo tudi v občevaranju v vplivni osebami, oblastmi, sodnijami itd. Umestna je skrajna previdnost in hladnokrvnost, kadar se pokažejo vzemirjivi vplivi zvezd.

Osebe, ki so se rodile v

Znamenje Tehtnice

(od 23. septembra do 23. oktobra), naj se pripravijo v novem letu na vsakovrstne ovire. Neugodni vplivi jih bodo silili v neprijetna razglabljanja, v skrbi in potlačeno razpoloženje. Obetajo se jim nasprotstva z okoljem, z ljubečimi osebami in skrbi zavoljo njih. Takšni položaji pospešujejo tudi razna obolenja.

Znamenje Skorpiljona

(rojstni dnevi od 23. oktobra do 22. novembra) bo pod zelo nasprotujočimi si vplivi. Po eni strani bo Jupiter njegove otroke, ki so pogostoma nezaupljivi in vase zaprti, sproščal, napravil jih bo ljubeznivejši, tako da bodo mogli v tem letu skleniti nova prijateljstva in zveze, ki bodo prinašale srečo ter razne ugodnosti, pričakovati jim je tudi napredovanje v poklicu, v študiju, v duševnem delu. Po drugi strani pa prinašajo neugodni aspekti neprilicljive ovire in neuspehe, čemur se je mogoče izogniti le s treznim prehtevanjem vseh možnosti. Važne spremembe in nove načrte je treba načeti le po zelo kritični presoji vseh posledic, da se doseženi uspehi ohranijo.

Podobno je z otroki

Lokostrelčevega znamenja

(od 22. novembra do 22. decembra), samo da so tu neugodne motnje bolj prehodnega značaja in jih bo s pametnim ravnanjem lažje premagati. Živahni, večina nekoliko nervozni, v bistvu pa dobrodušni otroci Lokostrelca bodo v ostalem v novem letu svoje smotre jasneje videli pred seboj in jih bodo tudi lažje dosegali. To pa seveda le v primeru, da ustrezajo njihovemu bistvu in da imajo tudi potrebne pripomočke in sposobnosti za njih izvedbo.

Osebam izpod

Znamenje Kozoroga

(rojstni dnevi od 22. decembra do 20. januarja) se obetajo prav tako nasprotujoči si vplivi. Te osebe, ki so že po naravi večinoma resne in zadržane, bodo pod neugodnim Saturnovim aspektom trpele za voljo potlačeni in skrbi. Temne strani življenja bodo videle potem še temnejše, nego so v resnici, s svetom bodo nezadovoljne, kar ima za posledico zunanje spore, a tudi neuspehe, posebno v zvezi z bližnjimi in sorodnimi osebami. Te neugodne čase pa jim je mogoče zelo omiliti s tem, da izkoristijo čase ugodnejšega Jupiterovega aspekta, ki ga bodo čutile v svojem razpoloženju, in si zastavijo tedaj naloge ali smotre, ki so se jim zdeli prej pretežki ali premalo vabljivi. To jih bo utrdilo in jim pomagalo do uspehov, ki jih prej sami niso pričakovali.

Znamenje Vodnarja

(od 20. januarja do 19. februarja) bo pod šibkejšim vplivom nekatere neugodnih aspektov, ki prinašajo razne notranje in zunanje ovire, ki jih pa bodo gibčne in dojemljive osebe izpod tega znamenja lažje premagovale nego druge. V borbi z ovirami bodo občutile celo posebno radost. Osebe, ki so se rodile od 20. do 30. januarja, bodo dosegale nekatere prijetne uspehe v poklicu, študiju in potovanjih, kakor tudi v dotiku z ljudmi, čuvalo pa naj se vsega kar more izzvati prepire, nemir in bolezni. Ostali otroci te dobe bodo ob koncu oktobra in v prvi polovici novembra v nevarnosti raznih neprijetnih doživljanj.

Osebe, ki so se rodile

v znamenju Rib

(od 19. febr. do 21. marca) se v splošnem zapirajo pred drugimi ljudmi, letos pa se bodo osvobodile notranjega pritiska, ki jih dela takšne. Tako se bodo približale ljudem, ki jih bodo razumeli in katerim se lahko zaupajo. Mlajši ljudje bodo doživeli mnogo osrečujočega v ljubezni in zakonu. Uspešno leto bodo imele osebe s temi rojstnimi dnevi tudi kar se tiče poklica, študija, umetniškega ustvarjanja itd. Neki slabotnejši Neptunov aspekt preti z raznimi motnjami, neprijetnimi položaji, odtujitvami in podobnim, vendar je s treznim ravnanjem te motnje lahko premagati.

Sedem dni brez hrane

21-letni pomožni delavec Josef Malik iz Mödlinga je stopal po zaledeneli stezi preko nevarnih pečin, ki je pozimi nihče ne uporablja, proti domu. Nenadno mu je spodrsnilo. Padel je in se je na nogi tako poškodoval, da ni mogel več naprej.

Bilo je ponoči in da bi se vsaj malo zavaroval pred hudim mrazom, se je z največjo muko splazil do neke majhne skalne jame, kjer je prebival potem sedem noči in sedem dni brez vsake hrane, v najhujšem mrazu. Ko je od gladi že skoraj izgubil zavest, se je z zadnjimi močmi po vseh štirih splazil do ceste, kjer je klical na pomoč. Neki mimoidoči ga je našel in je poskrbel, da so ga spravili v bolnišnico. Tam so ugotovili, da mu bodo morali obe zmrznjeni nogi bržkone odrezati.

Vnetje srednjega ušesa

S prehladnimi boleznimi se sedaj pozimi pogostoma pojavlja tudi vnetje srednjega ušesa. Pri hripi in drugih infekcijskih boleznih prihajajo bakterije iz ust v srednje uho in povzročajo tam vnetja ter gnitja. Običajno se že ob začetku pojavijo hude bolečine v glavi in ušesih, vročica, mrzlenje, bljuvanje, naglušnost, šumenje v ušesih. Ob najmanjšem sumu vnetja v srednjem ušesu je treba pozvati zdravnika.

Mnogi se boje, da jih bodo potem takoj operirali. To pa ni potrebno. Samo v primerih, da dosepe gnoj v kosti, je potrebna operacija, kajti drugače bi nastalo vnetje možganske mrene, ki se končuje s smrtjo. Kjer je mogoče, bodo zdravniki poskusili spraviti gnoj iz ušesa po naravnih poti, skozi bobnič. Pogostoma se gnoj sam izlije po tej poti, pogostoma pa mora pomagati zdravnik z majhnim vbodom, ki ga skoraj ne čutiš.

Zanimivosti

V neki veži pariške Sorbone so študenti nadomestili sliko znamenitega jurista s sliko neke študentke v naravnih velikostih. Ta študentovska šala je knela za posledico, da so bila predavanja tistega dne slabo obiskana, kajti stotine študentov so stale rajši pred sliko lepe mladenke.

Neki poljedelski delavec Zarembo iz bližine Varšave trdi, da šteje 120 let. Njegovih potomcev je okrog 200.

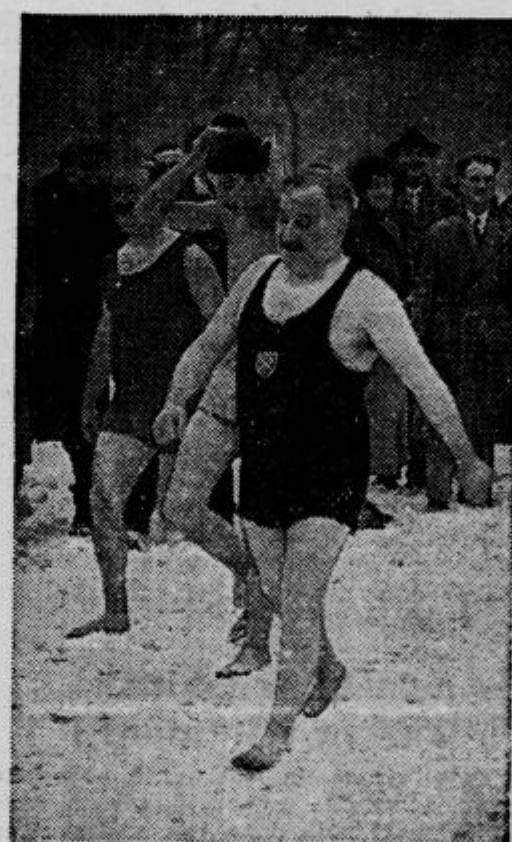
Na lovu za ujedami sta splezala dva lovca v Bergamaških Alpah v strmo steno, kjer ju je nenadno napadel planinski orel. Eden izmed lovcev je dobil težje poškodbe, drugi se je komaj še zdrav rešil.

Avtomobilski dirkač Michael Best se je na brooklynskem dirkališču ustavil, ko je opazil, da je pozabil svoj amulet, majhno kovinsko opico, doma. Pozneje se je izkazalo, da bi se brezpozorno osvobodilo eno izmed zadnjih koles, če bi bil Best nadležal dirko.

Portugiški diplomati in inozemke

Portugiško zunanje ministrstvo je izdalo odlok, ki prepoveduje vsem diplomatiskim in konzularnim uradnikom sklepanje zakonov z inozemskimi državljankami. Uradniki zunanjega ministrstva, ki imajo inozemke za žene, ne smejo v nobenem primeru službovati v državi, iz katere izhajajo njih žene.

Ne bojijo se mraza

V Londonu imajo klub, katerega člani se kopajo tudi pozimi na prostem. Pred vsako kopeljo pa se napotijo v kopalni obleki skozi Hyde Park (slika)

Usoda republikanske torpedovke

V petek proleđa točna je prišlo pred Gibraltarjem do spopada med torpednim rušilcem španske republikanske vlade »José Luis Diaz« (slika) in med skupino vojnih ladij generala Franca s križarko »Canarias« na čelu. Torpedni rušilec je v boju podlegel šele potem, ko je povzročil nasprotnikom veliko škodo. Zdaj leži torpedni rušilec »Diaz« v angleških vodah, kakšnih 50 m od brega

Smučanje v Chamonixu

Letošnja snežna zima nudi smučarjem povsod obilo veselja. Na sliki vidimo smučarja v Chamonixu

Rabelj išče naslednika

„Monsieur de Paris“ ima v 77. letu svoje dobe dovolj svojega poklica

77-letni pariški krvnik Deibler, znan pod imenom »Monsieur de Paris«, nestrojni čaka, da ga nadomesti naslednik. Čeprav je do tiska v splošnem molčeč, je ob nedavni 50-letnici svojega delovanja vendarle priznal, da bi se sedaj, ko je spravljen že okroglo 400 hudoincev na boljši svet, rad umaknil v pokoj.

Star francoski zakon daje vsakokratnemu krvniku pravico, da si sam izbere naslednika. Samo on lahko določi, kdo naj ga nadomestuje ob giljotini. Krvniški poseel se v splošnem podeduje v družini od roda do roda. Toda Deibler nima sina in z njim izumre rodbina, ki že stoletja opravlja njegov posel. Tako je mogoče, da je Deibler s 77. letom še vedno aktiven krvnik in da že nekoliko let išče človeka, ki bi ga določil za svojega naslednika.

Ljudi, ki bi radi zvezili njegov posel, sicer ne primanjkuje, toda doslej ni nalezil Deibler še na nobenega, ki bi se mu videl vreden te »časti«. Mož je pa izrazil sovražnik ljudi Kot zasebnik skoraj nikoli ne stopi iz svoje male hiše v ulici Claude-Terrasse v Parizu. Brivec mora prihajati k njemu na dom in popoldansko kavo si naroča telefonično iz nekega so-

sednega lokala. Edini dovtip, ki ga je mož kdaj napravil v svojem življenju, je ta, da more v rekordnem času odpraviti glavo-bol.

V svojem prostem času je Deibler pisal svoje spomine. To delo bi šlo med ljudmi, ki pričakujejo senzacij, kakor med. Toda stari mož za nič na svetu ne dovoli, da bi ga tiskali. Pravi, da ga je pisal samo za svojo zabavo. Tudi po njegovi smrti spomini ne pridejo na svetlo.

Svoje delo je opravljal Deibler v 63 različnih departementih, kajti drugih krvnikov Francija nima. Samo od leta 1906 do 1909 je bil brez posla. Tedanji državni predsednik Fallières je bil namreč nasprotnik smrtnih kazni in je dosledno pomilostil vsakega na smrt obsojenega. Ko pa je leta 1909 pomilostil nekega večkratnega morilca, pravo pošast v človeški podobi, je to v javnosti zbudilo takšno razburjenje, da so morali smrtno kazn tudi dejansko spet uvesti.

Monsieur de Paris pa se lahko ponaša s tem, da ni še nobeni ženski oddroblil glave, kajti od leta 1885. so še vsako na smrt obsojeno žensko na francoskem pomilostili na drugo kazn.

Pripomoček zoper bolezen Basedowa

Eden izmed posledkov povečanega tempa in nemira današnjega življenja

Prekomerna delavnost ščitnice povzroča, kakor znano, nemir, drhtenje, močno znojenje, jačji utrip, pospešeno prebavo, utrujenost, nesposobnost za vztrajno delo, spalne motnje. To stanje in njegov višek, bolezen Basedowa, dandanes po vsej priklini naraščata. Povečani tempo in nemir današnjega življenja, stalne prometne nevarnosti in drugi podobni vzroki so menda v zvezi s tem naraščanjem.

Delovanje ščitnice in bolezen Basedowa pa spadata med zla, ki jih je najtežje obravnavati. Niti operacija niti obsevanje z rentgenskimi žarki, niti dovajanje raznih zdravil ne jamčijo za uspeh. Nov zdravilni pripomoček so odkrili pred kratkim v fluoru. Ta prvina deluje proti povečanemu delovanju ščitnice. Poskusne živali, ki so jim vcepili ekstrakta iz ščitnic, so istočasno obravnavali s fluorom in na ta način so lahko preprečili škodljive posledice povečane množine snovi iz ščitnic. Kakor poročajo medicinski listi, pa so organski preparati fluora pokazali najlepše uspehe tudi pri ljudeh.

Zdravstvena ofenziva v Rumuniji

Po potzvedbah, ki jih je izvršilo rumunsko zdravstveno ministrstvo v septembru, je razvidno, da je zdravstvena služba tam še zelo slabo organizirana. Ministrstvo je sedaj sklenilo, da ustanovi petdeset novih sanitarnih okrožij v provinci in jim nastavi potrebno osebje.

Da bi bil boj proti nalezljivim boleznim učinkovitejši, je odredilo v mnogih krajih obvezno cepljenje proti škrlatinki, istočasno je dalo nalog za zgraditev dveh novih zdravilišč za jetiko. Umrljivost za tuberkulozo je v Rumuniji še vedno silno velika.

Smrt češkega letalskega akrobata

Na vojaškem letališču v Pragi se je smrtno ponesrečil znani češki letalski akrobat Kožar. Hotel je predreti skozi oblak nad letališčem in pristati v padnem letu, pri čemer pa je trečil na tla. Letalo in pilot sta se razbila.

Stefan Zweig prosi za angleško državljanstvo

Francoska agencija Havas poroča, da je zaprosil pisatelj Stefan Zweig, ki živi že štiri leta v Angliji, za britsko državljanstvo.

Rekord v gradnji ladij

Angleški statistični podatki navajajo, da so zgradili v ladjedelnici na reki Clyde letos 117 ladij.

Novi rumunski zunanji minister

Grigoriu Gafencu

A NEKDOTA

Balzac se je sprehajal z dvema igralcema po pariških ulicah. Srečali so elegantno žensko, o kateri je dejal prvi igralec: »To mora biti neka aristokratka!« — drugi pa: »Ne vem. Dejal bi prej, da je kokota.«

»Mislim«, se je tedaj vmešal Balzac, »da imata oba prav, kajti ta ženska je i aristokratka i kokota!«

VSAK DAN ENA

»Le pog'ej, kako staromodni je ta zmaj!«

(»Politiken«.)

Kulturni pregled

Slovo od papirnatega pokojnika

Dne 31. decembra 1938 je prenehala izhajati »Prager Presse«.

Z listi je včasih tako kakor z ljudmi: žele ko prenehajo živeti, se pokaže v vseh svojih zaključnostih njihov pomen in šele tedaj čutimo, kakšen je bil udarec, ki jih je spravil s sveta. Glede »Prager Presse« velja to samo do neke mere, zakaj vsi smo vedeli, kakšno stopnjo je zavzemal ta nemški list v hierarhiji slovanskih glasil. V zvezi temu bomo sedaj, ko je tudi po njegovem trdnem in zdravem deblu segla kruta žaga časa, lahko spoznali, da smo z njim izgubili več, kakor smo hoteli verjeti; po vrzeli, ki bo zazijala za njim, bomo lahko premerili razpoko v slovanskih stikih. Zdi se, da je takih razpok vedno več in da bo marsikje treba vse porušiti in začeti znova, pri samih temeljih.

A. St. Mager

Ko se v okviru te kulturne kronike, ki je imela v »Prager Presse« enega izmed svojih vzorov in podnetov, poslavljamo od »Prager Presse«, ne maram ne s hvalo ne s grozo omenjati politične linije tega na pol službenega organa prejšnjih češkoslovanskih vlad. In politično je »Prager Presse« hodila v naprej določena pota, in če kdo na češkem zaradi tega meče kamenje za to grešnico, naj si predvsem v duhu evanجيلjskega rekta izpraša lastno vest, kajti tako nekako je »grešilo« ves narod. Napačno bi bilo, razpravljati o tej pravdi v dobi depresije in z njenega zrelšča; prepustimo krivdorek zgodovini.

Ce se tu poslavljamo od »Prager Presse«, se poslavljamo od največjega žurnalističnega organa slavistike. Nikjer v slovanskem svetu ni izhajal in ne izhaja list, ki bi posvečal kulturnim zadevam slovanskih narodov toliko prostora, kakor mu ga je odmerjala »Prager Presse«. Ta informacijska in kronistična služba je pogosto prehajala v kritiko in esejistično revialnega stila. Za vsem si čutil ne le večjo uredniško roko in sodelovanje elitnih sodelavcev, marveč tudi trden program in

z njim resen čut odgovornosti za izvrševanje tako postavljenega programa.

Tako delo pri dnevniku ni nikjer plod uredniškega ansambla, marveč je vedno zvezano z neko osebnostjo, ki mu daje ton in ki meri njegovo kvaliteto po merilih lastne zmogljivosti in s širino lastnega obzorja. Tudi v tem primeru ni drugače. Urednik A. St. Mager je skozi osemnajst let vodil kulturno službo »Prager Presse«, stal od njenega začetka do konca na enem najbolj opazljivih mestih te časniške ladje. Za mnoge slovanske kulturne delavce, ki so se tudi preko »Prager Presse« stikali med seboj in se vzajemno informirali o prilikah in neprilikah v slovanskih kulturah, je bil A. St. Mager pravo posebnost: njegova lista: več kakor zgolj urednik. Bil je program — oseba, delo — oseba, slovanska kultura — oseba.

Mágrovo delo pri »Prager Presse« se ni omejevalo samo na kulturno kroniko, ki jo je vodil z vzorno preglednostjo in širokim razgledom. Bil je tudi urednik nedeljske literarne priloge, v kateri so izšli številni prevodi iz slovanskih literatur: prevodi pesnikov in pripovednikov, ki so večkrat samo po tej poti prodrli v širši svet. Takisto je Mágr gojil slavico v ilustrativnem delu in tu kakor povsod, kamor je segal njegov vpliv, posebno pospelaval gradivo iz Jugoslavije. Zlasti mu dolgujemo hvalo Slovenci: ni je skoraj bilo količjak pomembne slovanske knjige, da celo slavistično interesantnega članka v naših časopisih, ki ga ta prizadevalni praški kulturni kronist ne bi bil zabeležil.

S kulturno rubriko odnosno sploh s slovansko informativno službo »Prager Presse« je bilo zaključeno plodno razdobje v naših vzajemnih stikih. Značilno je, da se eden izmed zadnjih referatov tiče pravkar izšla Kollárjevega zbornika, ki ga je z znatno zamudo ideal Slovanski inštitut v proslavo stoletnice Kollárjevega podnetnega spisa o slovanski vzajemnosti. Značilno zaradi tega, ker konec »Prager Presse« simbolizira prekinitev nekega dela, ki ga bo treba prej ali slej znova začeti, na drugem mestu in z drugimi sredstvi in pri tem znova konzultirati starega Kollárja in njegove načrte. Morda se bo v tej močni dobi našel kdo, ki si bo dal našepetati misel, da je slovanska vzajemnost: fraza: no, da bo videl v nji pod bogve čigavim vplivom in v čigavo korist izraz češke megalomanije ali kaj podobnega. Prav zato se bo treba vrniti zopet h Kollárju, kamor nas tudi sicer politika razvoja stvari: da spoznamo misel in izvor naših vzajemnostnih prizadevanj.

»Prager Presse« je sedaj papirnat pokojnik in ta nekrológ bo izraz slovanske hvalečnosti za vse, kar je ta list storil za spoznavanje naše kulture. A. St. Mager, ki se je posloval od sotrudnikov in prijateljev z dopisom, v katerem ni mogel prikriti rahle melanholije nad minjivostjo in ničemerstvom vsega človeškega početja, pa na srečo ne pišemo nekrologa. Trdno upamo, da bo lahko uveljavil svoje sposobnosti in svoje znanje, ki drugje, kakor tudi druga, osiromašena republika ne bo mogla pogrešati kulturnih delavcev njegove plemenite vrste.

Zapiski

STIRIDESET LET PISATELJEVANJA ELINA — PELINA

Dne 25. decembra je bolgarski pisatelj Elin-Pelin svedčan 40letnico svojega pisateljskega udejstvovanja. Na proslavi so citale članice narodnega gledališča njegova dela, časopisi pa so mu posvetili cele strani.

Elin-Pelin ali Dimitar Ivanov se je rodil v vasi Bajlovo, nedaleč Sofije, 18. julija 1878 leta. Rodil se je sredi patriarhalnega, pastirskega in poljedelskega življenja na vasi, je že od rane mladosti vzljubil deželo in jo opeval v svojih delih. Še več, zaljubljen je v vas, ki ga je rodila in in kakor vsak zaljubljenec, je nagnjen k idealiziranju življenja na vasi. Elin-Pelin je izrazil vsaki pisatelj, ki čuti vsak utrip srca, vsak trepet duše bolgarskega kmeta. Njegove povesti skoraj ne poznajo drugega predmeta razen vasi, širokih cest, škrljankovega žvrgovanja, zuborenja potoka in ropotanja mlinov, kmeta z vso njegovo vedro, izmučeno in neuglajeno dušo.

Posebna črta vsega pelinovega ustvarjanja pa je visoka etična zavest, ki jo ima za vsa, česar se loti. Njegova dela »Zemlja« in »Geracite« so mojstrovine bolgarske literature, v njih obdeluje pisatelj tisto mistično povezanost, ki jo čuti Bolgar do zemlje, ki ga je rodila, ga hrani in ga bo nekoč sprejela v svoje naročje.

Svoja prva dela je objavil Elin-Pelin po različnih časopisih največ v »Saznaniju«, učiteljskem glasilu. Prvo zbirko povesti je tiskal leta 1904. Ob istem času je urejeval časopis »Selska pogovorka«, s katerim je hotel zanesti prosveto v bolgarske vasi. Pozneje je izdal še dela »Pepel z nje-

gov cigarete«, »Od okna«, »Pižo in Pende« — humoristična slika bolgarske vasi, »Kita za junaka«, »Črne rože« in še celo vrsto daljših in krajših pripovedi. Tudi otrok ni pozabil; spisal jim je mnogo prav dobrih povesti. Najboljše mladinsko delo pa je njegov fantastičen roman »Jan Bijanje«.

Sedaj je Elin-Pelin upravitelj muzeja patriarha bolgarske literature, Ivana Vazova. Elin-Pelin je eden izmed malega števila bolgarskih pisateljev, ki ima svojo lastno fiziognomijo in originalno gledanje na svet. Njegova dela nosijo pečat redke poetske smelosti in sugestivnosti. Zrasej je iz tipične domače stvarnosti, z etiko poljedelca, poln ljubezni do prirode, sredi katere živi in dela.

ALMANAH DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIZEVNIC

S prispevki Božene Begovićeve, Zdenke Jusić-Seunlikove in Vere Luketić, je izšla prva številka I. letnika Almanaha Društva hrvatskih književnic. Društvo hrvatskih književnic si je zamislilo Almanah kot redno, v presledkih treh mesecev izhajajočo publikacijo, ki ima namen objavljati literarne prispevke, kritike, eseje itd., predvsem hrvatskih književnic, delno pa tudi prevode tujih pisateljev. Preko Almanaha hoče Društvo hrvatskih književnic zainteresirati najširšo javnost za hrvatsko kulturno in literarno vprašanje ter za vprašanja, ki razgibavajo svetovno literaturo. Obdelava vseh teh vprašanj je svobodna, edino merilo je kvaliteta, neposreden in iskren odnos do življenja, in geslo, da mora sleherni literarno delo združevati, ne pa vplivati razdaljno in ubijajoče.

V prvi številki Almanaha je Društvo hrvatskih književnic deloma uresničilo gor-

nji program. Poleg krajših novel, med katerimi dajejo nekatere slutiti močan prirojeni talent (n. pr. »Stari Job« Mile Miholjević), in pesmi (Božene Begovićeve, Erne Krajača in drugih), prinaša med drugim članiki tudi zanimiv izveštaj iz študije »Psihologija kmetijske žene« izpod peresa Zlate Perlić, ter članek dr. Elze Kučera »O življenju in delu Camille Lucerne«, ki je najmarkantnejša in najvidnejša hrvatska znanstvenica in literatka, in po svojem znanstvenem delu znana zlasti v Nemčiji.

Zanimivo je dejstvo, da skoraj vsi prispevki obravnavajo izključno malega hrvatskega človeka — kmeta, (morda je gradivo namenoma tako izbrano), kar daje Almanahu pečat enotnosti in daje slutiti, da se sodobna hrvatska literatka

obrača k svoji zemlji in da išče v nji korenine za svojo in preko sebe tudi za narodovo kulturno rast. Vsekako je Almanah, dasi vsi prispevki v njem niso ravno na umetniški višini, razveseljiv pojav v sodobni hrvatski literaturi.

Met. Ko.

Izvršno slovansko delo Janka Lavrina. Kakor izvem: je »Slovenska matica« v dogovoru s prof. Jankom Lavrinom, da napiše izvršno slovansko delo Od Pasačala do Bečgona (Borba za vrednote), v katerem bo obdelal posamežne pomembnejše filozofske sisteme zadnjih stoletij. Delo, ki bo obsegalo okrog 300 strani, od nekakšne esejistično pisane zgodovine evropske filozofije. Delo bo prevajal po skopisu Peter Donat.

S P O R T

Tekma za naslov državnega prvaka

V četrtek in petek bodo slednjič le odigrali odločilne tekme za državno prvenstvo v hokeju na ledu

bo v obliki dvodnevnega turnirja na drsališču Ilirije v Ljubljani v dnevi 5. in 6. t. m. Razen Ilirije bodo nastopili še trije zagrebški klubi, in sicer HASK, Marathon in ZDK. Letošnja ugodna zima je omogočila vsem klubom, da so se v treningu in medsebojnih tekmah zadostno pripravili na državno prvenstvo. Zato obeta turnir serijo živahnih in napetih borb. Dasi je Ilirija visok favorit, ji bo treba za dosego končnega cilja vendarle prebroditi marsikatero trdo oviro.

Začetek turnirja bo v četrtek 5. t. m. ob 19.30. Kot prvi par bosta igrala Ilirija : HASK, za tem pa ZDK : Marathon. V petek dopoldne ob 9. bosta za tretje in četrto mesto zaigrala premaganca prvega dne, nato pa ob začetku popoldneva tekma za drugo mesto. V petek popoldne ali zvečer (točen čas bomo objavili naknadno) pa bo še reprezentančna tekma Ljubljana : Zagreb.

Da bi se populariziral hokej v oni meri kakor po svoji vrednosti zasluži, je določena v propagandne svrhe minimalna vstopnina. Za vstop k dvem tekmam plačajo otroci in dijaki din 4.-, ostali pa din 6.-. Tako bo lahko vsakdo za majhen denar videl serijo hokejskih tekem in tako spoznal najlepšo, najhitrejšo in najborbenjšo vseh sportnih tekem.

Kaj je treba vedeti o hokeju na ledu?

Nobene sportne igre ni, ki bi se razvijala s tako naglico kakor hokej na ledu. Situacije nastajajo, se razvijajo in menjavajo z bliskovito naglico, ki se zdi na oko precej nevarna, v resnici pa ni. Hokej na ledu je od vseh borbenih sportov brez dvoma najlepši, najbolj privlačen, predvsem pa najzanimivejši. Zato je tudi že zdaj precej popularen, zanimanje zanj pa raste iz dneva v dan.

Osnovna načela igre spominjajo deloma na nogomet, deloma pa na vaterpolo. Igrišče je gladka ledna ploščica v izmeri 60x25 m, ki je vse naokoli obdana z leseno ograjo, ki mora biti za goloma visoka. Igrišče je razdeljeno v tri enake polja: obrambno, nevtrarno in napadalno polje, kar se šteje razumljivo za vsako moštvo od svoje strani. Majhna gola stojita za nekaj metrov pomaknjena v igrišče tako da se razvija igra okoli njiju.

Moštvo šteje šest igralcev in sicer: vratarja, dva branilca in tri napadalce, ter še štiri rezervne igralce, ki lahko poljubno zamenjujejo utrjene igralce. Namen tega je, da se pri hokejskih tekmah začne tempo vzdržati nezmajšan do konca, kar daje tej igri od faze do faze še večjo privlačnost. Običajno nastopajo moštva z dvema napadalnima vrstama, četrti igralec pa je rezervna za branilca in vse ostale primere. Igralci so opremljeni z izdatno zaščitno opremo najbolj vratar, ki je v oklepih kakor srednjeveški vitez.

Igra traja 3 krat 15 minut, pri čemer pa se odstopajo vse prekinitev. Za igro služi majhna ploščica iz trde gume, kot orodje pa na spodnjem koncu zakrivljena palica, s katero se ploščica vodi, podaja in strelja. Ploščica se igra le s palico, ustavlja pa se sme tudi z roko ali drsalno in sploh s katerikoli telesnim delom.

Igro ureja v glavnem pravilo o offsidu. Ni še dolgo tega, ko je to pravilo oviralo napad odn. omogočalo obrambo tako zelo, da so uspevali le dobri strelci. Zdaj veljavno pravilo o offsidu pa omogoča predvsem uspehe iz kombinacije. Prepovedano je dohajanje v smeri nasprotnega gola (naprej) le iz polja v polje, medtem ko se dodaja v polju samem lahko v poljubni smeri, torej tudi v napadalnem polju tik pred gol, vendar pa ne v trimetrski vratarjev prostor, ki velja glede tega tudi kot polje zase. Tudi »znotraj vratarjevega prostora« je dovoljeno podajanje v poljubni smeri.

Strogo prepovedana je surova in nevarna igra. »Remplanje« je dovoljeno le branec se stranki v obrambnem polju, ven-

dar najmanj poldrugi meter od ograje, pri čemer pa se sme igralec posluževati le svojega telesa, nikakor pa ne rok, nog ali celo palice.

Posebnost pri hokeju je, da ni prostih ali kazenskih strellov. Prestopki se kaznujejo le s krajšo ali daljšo izključitvijo, sodnik pa vrže po prekinitvi igre ploščico med dva igralca na določenem mestu. Enako se igra tudi prične.

Sodniku (lahko sta tudi dva) so v pomoč časomerilci in sodniki pri голу. Pravila nalagajo sodniku, da igra čim manj prekinja, kar pomeni, da ni dolžan prekinjati igre ob vsakem prestopku, temveč le tedaj, če smatra to za potrebno, kar je bistveno drugače kakor n. pr. pri nogometu. Ta določba je velikega pomena, ker onemogoča »razpisikanje« igre, kakor pri nogometu, in jo obdrži ves čas živahno in zanimivo.

Toliko na splošno o hokeju na ledu, da ga gledalci ne bodo povsem merili in cenili po nogometnem kopitu.

»Purgeri« v Ljubljani

Na praznik 6. t. m. v tekmi za zimski pokal v Ljubljani

Na praznik, v petek, bodo zagrebški »purgeri« ponovno gostje v Ljubljani. To pot bo šlo za zimski pokal...

V Ljubljano pridejo »purgeri« v najmočnejši postavi. Da bi bilo moštvo fit, je Gradjanski odpovedal za praznike vse tekme. Pripravi letos svojo enajstoročico, da si tudi letos pribori prvenstvo v zimskem pokalnem tekmovanju.

Naši so nedavno v Vidmu zaigrali prav dobro in spravili zasluženo zmago. Če se bodo vrgli v petek pošteno v borbo, bodo morda opravili drugače, kakor računa Gradjanski in še marsikdo z njim — na papirju.

Prva smučarska prireditev na področju MZSP

Maribor, 1. januarja
V Ribnici na Pohorju je priredil ISSK Maribor prvo zimskosportno prireditev v letošnji sezoni, in sicer propagandni tek na 10 km dolgi progi ter juniorsko propagandno tekmo na progi 3 km. Tekmovanje je bilo v okolici Ribnice, ki ima vse pogoje za klasično norveško tekmovalstvo. Startalo je 17 tekmovalcev, večina članov ISSK Maribora, od katerih jih je prišlo na cilj 13 ostali pa so zašli. Organizacija prve letošnje prireditve je bila dovolj dobra, za kar gre zasloga sekciji smuku načelniku g. Vekoslavju Goluboviću ter tehničnemu vodji g. Purkelcu.

Rezultati na 10 km progi so bili naslednji: 1. Karel Panedi (ISSK Maribor) 37:12; 2. Karel Sodce (SK Maraton) 42:55; 3. Janko Subic (ISSK Maribor) 45:16; 4. Ernest Marguč (ISSK Maribor) 45:19; 5. Albin Osrajinik (Ribnica) 45:47; 6. Stanko Hren 45:58; 7. Kurt Welle 46:37; 8. Osoj Durrja 48:2; 9. Rudi Finkes 52:19; 10. Franc Šerbec 53:34; 11. Marijan Kompara 54:05; 12. Egon Polak 57:43.7 (vsi ISSK Maribor).

Nato je bila še propagandna tekma za juniorje do 14. leta na 3 km. Prvi je bil Mirko Osrajinik v času 23 minut, 2. Leant svajger 24, 3. Alojz švajger 24.1, 4. Zdravko Vezjak 24.3, 5. Alojz Mihelić 24.31, 6. Toni Buher 27 minut.

Po končanem tekmovanju so se tekmovalci in funkcionarji zbrali v novem klubovnem domu ISSK Maribora v Osrajinikovi gostilni v Ribnici, kjer je v imenu prireditelja g. V. Golubovića razglasil rezultate in razdelil lepa častna darila.

Razpis

smučarskih in skakalnih tekem

SK Ilirije v Planici

SK Ilirija razpisuje v nedeljo 8. januarja klubsko prvenstvo za leto 1939. Tekmuje se v tekih, skokih, klasični in četvrtini kombinaciji za seniorje, juniorje naraščaj in mladino. Prijave do 8. zjutraj na dan

»Aha, pa ste vendarle daleč prišli, ne da bi vas prijeli. Spretni ste morali biti!« je menila gospa, medtem ko si je pozorneje ogledovala papirnate »skratice« plašče moških kraljev, ki so v središču mesta zasli stari običaj obiskovanja. In mislila je na bolnega dečka, ki bo imel veselje.

Ob pogledu na »Sv. Tri kralje«, ki jih je v zboru lovila državna policija kot nevesne »potepuhe, vlačugarje in berače« so se njenemu dečku, ki je sedel v postelji in sklenil ročici, res zaiskrile nedolžne, vere polne vročine oči.

»Prišli smo, prišli smo...«

se je oglasila kraljevska trojica. Bistre oči predmetnih otrok so begale od dečka v postelji v kot, kjer je stalo bogato obloženo božično drevesce, pod njim jaslice:

»... našli smo, našli smo
Ježusčka v štali...«

in spred njo klečeče »Sv. Tri kralje«, ki so mirno počivali v mahu.

Podvizali so se. Izven tega toplega doma, kjer je mati bolnemu dečku pripravila vse božične nadežde, je nanje čakal sovražnik. »Sv. Trije kralji«, močanaki strošanski dečki, so bili na begu.

— kn —

prireditve. Zrebanje bo pol ure pred startom. Start za tekme bo ob 9. pri Domu v Planici.

Dolžine prog: seniorska 16 km, juniorjska 8 km, za naraščaj 5 km in za mladino 3 km.

Skoki bodo za mladino, naraščaj in juniorje na 25 m skakalnici ob 13.30, za seniorje pa ob 15. na 40 m skakalnici. Vsa tekmovalca bo imel tri skoke.

Objava rezultatov bo ob 17. v Domu SK Ilirije.

Klubsko prvenstvo za smuk in slalom bo v dnevi 4. in 5. februarja in sicer samo za juniorje in seniorje.

SK Ilirija, smučarska sekcija.

Treningi kandidatov JZSS za drž. prvenstvo

Trening za tek in skoke v Planici bo od 9. do 13. januarja. Nastanitev v penzionu »Moj mir« na savezne stroške. Določeni so: Smolej Franc, Bratstvo, Zemva Lovro, Gorenjec, Jakopič Gusti, Smk Ljubljana, Keršajn Alojz, Ilirija, Knap Leo, Ilirija, Petrič Anton, Ilirija, Klančnik Alojz, Dvornik-Mojstrana, Kulfič Jože, Bratstvo, Črnobori Drago, Smk Ljubljana, Mrak Franc, Ilirija, Razinger Tone, Bratstvo, Beve Edo, Smk Ljubljana, Jakopič Albin, Dvornik-Mojstrana, Zupan Ivan, Bratstvo, Palme Franc, Klančnik Karel, Florjančič Peter, vsi trije Smk Ljubljana.

Trening za smuk in slalom bo na Ročci od 9. do 13. januarja. Nastanitev v koči na Ročci na savezne stroške. Določeni so: Praček Ciril, Heim Hubert, Urban Slavko, Thaler Franc, Kohler Slavko, vsi TK Skala; Znidar Emil, Zvan Alojz, oba Gorenjec, Lukanc Slavko, Tržič, Voller Kristi, Smk Ljubljana, Jelen Fric, Celje. Trening bo do zieta Gorenjskega podsaveza v Kranjski gori, kjer morajo nastopiti na tekmah vsi tečajniki. Po uspehih na teh tekmah bodo nato določeni kandidati za nadaljevalne tečaje, ki bodo do izbirne tekme za sestavo reprezentance. Klubi se naprošajo, naj določene tekmovalce pošljejo 9. t. m. na trening, kakor so odrejeni.

V nekaj vrstah

100.000 din za šipoša

V Zagrebu imajo spet majhno sportno senzacijo. Zagrebški »Večere« je namreč objavil vest, da »Gradjanski prodaja šipoša v švico za 100.000 din«.

O šipošu smo čuli že marsikaj. Ta sposobni igralec se je pred leti selil iz kluba v klub in se naposled zadržal v Zagrebu, kjer se je pri Gradjanskem razvil v izvršno krilo. Pa tudi tam ni strpel, iz švice so namreč prišle preveč laskave ponudbe. Le nerad mu je Gradjanski dal odpuštnico in šipoš je odšel v švico, kjer je igral z dobrim uspehom. Švicarji so ga spet prodali Francozom in so pri kupciju prav dobro zaslužili. Lani pa je Gradjanski napel vse sile, da si spet pribori naslov državnega prvaka. Zbral je in priregnil v svoje vrste vse elite igralce, med njimi tudi šipoša, za katerega je moral francoski nogometni zvezi odnosno klubu, kjer je šipoš igral, plačati precej visoko odkupnino. Vsega skupaj je Gradjanski izdal dozdaj za šipoša s plačami vred okoli 150.000 din, pri čemer je všteta seveda njegova plača in pa razne premije.

Šipoš pa ni dal tistega, kar so pričakovali. Nekatere tekme je zaigral v odličnem stilu, v drugih je spet odpeval, tistih denarjev pa je ni bil vreden. Precej so mu zamerili tudi nedavni incident z Lešnikom, ki ga je v tekmi z Gradjanskim iz Skoplja sredi igrišča oklofutal; zaradi tega je bil šipoš suspendiran in tudi denarno kaznovan. Zanj so izdali veliko denarja, muzike je je bilo prav za prav malo. Zato je razumljivo, da se vodstvo Gradjanskega ne navdušuje preveč za šipoša in da je bilo takoj pripravljeno tega igralca zopet prepustiti švicarjem, ki so se zanj zanimali. Seveda pa zahteva Gradjanski zanj 100.000 din odpravnine. Tako bo navsezadnje volk sit, koza pa ostala cela, a Zagreb je, kakor rečeno, za majhno sportno aferico bogatejši.

Sicer pa je treba sprejeti vest omenjenega zagrebškega sportnega lista s previdnostjo.

Hokej na ledu so na novoletni dan igrali tudi v Varaždinu, kjer je igral zagrebški Marathon, tudi eden izmed kandidatov za naslov državnega prvaka. Marathonci so domačo Slavino odpravili s 3 : 2 (1 : 0, 1 : 0, 1 : 2). Med Zagrebčani so bili najbolj vidni Košak, Belak in Lahar.

V Beogradu so dvignili te dni novo sportno afero in sicer to pot za spremembo v teniškem sportu. Beograjski teniški podsavez, ki je s savezom v Zagrebu zmemom po malem v laheh, se je na svojem običnem zboru skopal nad pravila JTS, o katerih precej opravičeno trdi, da nimajo nobenega sportnega obeležja, temveč bodo služila delu uprave JTS le kot sredstvo za dosego nesportnih ciljev. Vrhovna uprava našega teniškega sporta »sedi« od ustanovitve v Zagrebu in si je v letu let ustvarila eksistenco, ki bi je po vseh znakih sodeč ne hotela zlepa dati iz rok. Zato je na zadnjem običnem zboru precej sivoletno prikrivila pravila, med njimi predvsem oni del, ki govori o večini za sklepanje o predlogih. Za vsak sklep je namreč potrebna tretjinska večina, ki je več ali manj pa že zdaj v rokah saveznih funkcionarjev. Mnogo kritike vzbujata tudi določba, da preide imovina, če bi savez prenehal delovati, v last zagrebške občine do ustanovitve novega podobnega saveza v Zagrebu, sicer pa v trajno posest zagrebškega rotova. Beograjski teniški podsavez se je v zadevi teh čudnih pravil obrnil na ministrstvo telesne vzgoje za posredovanje.

Iz LNP. Drevo ob 19. seja p. o., ob 20. pa seja u. o. — Predsednik.

SK Ljubljana. Danes ob 14.30 strogo obvezen trening ligaške skupine. Vsi in točno!

Bokarska sekcija Slovana bo v kratkem pričela z rednim treningom. Zato vabi članke in vse, ki želijo gojiti ta sport, na sešestanek, ki bo v sredo ob 20. v mali sobi restavracije »Gajeve hram« v Gajevi ulici.

Smučarski klub Ljubljana obvešča vse smučarske klube, da ima na razpolago za vse prilike tekmovanj razne plakete za slalom, smuk, tek in skoke ter diplome. Klubi naj se obrnejo na klubovega gospodarja Oskarja Kärnerja, Ljubljana, fa. A. Gorec, Tyrševa cesta št. 1.

Preganjani Trije kralji

Ljubljana, 2. januarja

Za vogalom neke temačnejše ulice v ljubljanskem središču je zaropotal drobiž v puščici za milodare. Od mračnih siluet v večerno tišino pogreznjenih palač so se ostro risale tri v belo ognjenje postavde dečkov. Na glavah so se medlo lesketale papirnate zlate krone kraljev: Gašperja, Mihe, Boltazarja...

Nemirno so »Sv. Trije kralji« stopicali po povaljanem snegu, glave so se vrtele levo in desno, naprej, nazaj.

Prišli smo, prišli smo
Sveti Trije kralji,
prišli smo, prišli smo:
Gašper, Miha, Boltazar.
Prišli smo, prišli smo,
Sveti Trije kralji,
našli smo, našli smo
Ježusčka v štali...

Korajžno je odjeknil, plašno zamrl glas iz treh grl: škrlatno rdeče poslikanega kralja Gašperja, rjavo pošmunkanega kralja Mihe in črno popleskanega Boltazarja. Izza vogala je prihitela gospa v spremstvu gospodov.

»Glej, Trije kralji, ali jih ne bi povabili k našemu mlačku?« je gospod ustavil gospo.

»Pa res, če bo napitina dobra in kaka mandarina povrh, nemara stopijo teh par korakov z nami.«

»Halo, fantje!« je naglo zaklicala gospa za dečki, ki so se stisnili v temo.

Največji — škrlatni Gašper se je odtrgal od svoje kraljevske tovaršije.

»Bi šli z nami k dečku ki je vse prazničke preležal doma bolan?«

»Ja, gospa, zakaj pa ne?«

</

P. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Seveda. Tam je bilo govora o nekem vašem predniku na papeškem dvoru.«

»Točno. Dvignil sem oči od dela, ko so se vrata odprla in je vstopil v knjižnico sir Gerald Fairfax.«

»Kdaj je bilo to? Približno!«

»Nekako ob petih šestnajst ali sedemnajst. To dobro vem, ker sem ob četrt zapazil, da mi ostaja naročna ura zadaj, in jo naravnal po knjižniški. Fairfax je krenil po sobi proti meni. Čudno se mi je zdelo, ker se je držal takisto, kakor da bi bila vsa hiša njegova. Z rokami v hladnih žepih je prikolovratil do mene in se zatelebanil na mizo — nekaj, česar trpeti ne morem!« je dodal lord Colchester in rahlo nagrbanič čelo. »Ne morem videti, če mi kdo sede na mizo. Miza ni za sedenje. Vam se bo zdelo to smešno in dlakopesko, a meni zaradi takšne malenkosti kar živci ponore.«

»Menda ne mislite reči,« se je nasmešnil detektiv, »da ste zahlepli po njegovi krvi, ker vam je sedel na mizo, lord Colchester?«

»Tega seveda ne, gospod Meredith.« Pomolčal je, kakor da bi preučiševal, kaj se je potem zgodilo. Polkovnik Winter je hotel nekaj vprašati, a višji nadzornik mu je položil roko na komolec, da nikar. Z vidnim naporom je lord Colchester nadaljeval:

»Že od kraja sem rekel, da se mi je natančno spored vseh podrobnosti nekoliko zabrisal. Veste, gospod Meredith,« je rekel s povsem razumnim glasom, »kar nerazumljivo mi je, kako... kako sem mogel zgrabiti za orožje in sprožiti.«

»Kje ste ga imeli?«

»V predalu pisalne mize.«

»Na desni strani?«

»Da,« je malce zavzeto odvrnil earl.

»Prosim, nadaljujte!«

Fairfax se je bil vzdignil in je stal tik ob mizi. Od... odprl sem predal, vzela pištolo... pomeril... in sprožil.«

»Preprosta reč. Fairfax je vstal, vi ste pa vzeli pištolo iz predala in ga ustrelili.«

»Zdi se mi, gospod Meredith, je hladno pripomnil lord Colchester, da ste sprito takšnega položaja po nepotrebnem dobre volje.«

»Nikakor ne. Samo dokazati vam izkušam, da vaši podatki niso dosti prida.«

»Kaj hočete reči?«

»To, da človek, posebno pa človek, kakršen ste vi, ne bo kar tako pri priči počil drugega človeka, ako nima dobrega, nujnega razloga.«

»Jaz sem ga imel, je malone šepetaje dejal lord Colchester.

»Kakšnega torej?«

»Sir Gerald je rekel nekaj neodpušljivega o lady Colchester.«

»Ali nam ne bi mogla vsaj namigniti, kaj je rekel?« je pritisnil Meredith. »Izprevideti morate, lord Colchester, da vam hočem pomagati, ako je mogoče. Po svojem lastnem priznanju ste storili hud zločin. In če se ne morete oprati suma in ne

moremo ugotoviti olajševalnih okoliščin ali zmedenosti duha, pojde pravica svojo pot. Veste, kaj to pomeni? Vsehalo in vrvo od devetih jutraj!«

»Nikar!« je zaprosil earl in si pokrtil obraz z rokami.

»Na žalost moram govoriti tako surovo, da izprevidite svoj položaj. In zdaj nama odgovorite na vprašanje, kaj je rekel sir Gerald!«

Lord Colchester je gledal v tla; ustnice so mu gibale, toda glasu ni bilo slišati. Videti je bilo, da trpi peklenske muke, in višjemu nadzorniku se je mali mož, ki ga je ponos tolikanj mučil, zasmilil v dno srca.

»Fairfax je rekel, je hripavo izpregovoril earl, »da sta moja žena... moja žena in neki možki... Glas mu je usahnul, potne kaplje so mu pokrivalo čelo. »Rekel je, da mi lahko dokaže. Da, trdil je, da more dokazati.«

»Dokazati — kaj?« je vztrajal Meredith.

»Da je Pamela... da je moja žena — zaman, gospoda, ne morem vama povedati! Ne vprašujta me dalje! Ne morem povedati.«

Meredith je vzdihnil in brezupno pogledal višjega komisarja. »Prav, torej ne! Kaj se je zgodilo potem?«

Lord Colchester je obrnil posiveli obraz proti njemu. »Kar se je potem zgodilo, je bilo najgroznejše. Človek, ki sem ga bil ustrelil, ni bil mrtev.«

»Ni bil mrtev?« je ponovil polkovnik Winter.

»Kako mislite to, lord Colchester?«

»Obstal je in zastrmel vame. Bilo je strašno. Z nekam zavzetim obrazom je stal in strm, strm, strm!«

Meredith je nagrbničil čelo in si vtaknil ciga-

reto med ustnice. »Stal je in vas gledal, potem, ko ste ga bili ustrelili?« je nejevolno vprašal.

»Da, vsaj zdelo se mi je tako. Kakor da bi minila večnost, preden se je zgrudil, in tedaj je prišel odmev.«

»Odmev?«

»Odmev strela.«

»A knjižnica in vendar razmeroma majhen prostor; strel in odmev sta morala biti tako rekoč istosčasna. Zakaj ste to posebej omenili?«

Colchester je zmajal z glavo. »Sam ne vem,« je trudno odvrnil. »Tako živo mi je ostalo v spominu.«

»In po tistem odmevu se je sir Gerald zgrudil?« Earl je pritrdil.

»Zdelo se vam je torej, da je nekaj trenutkov stal in vas gledal, po tem, ko ste bili že ustrelili?« Spet je earl prikimal.

Meredith je vstal. »Nerad vas žalostim, lord Colchester, a reči moram, da si s svojo izpovedjo niste veliko pomagali.«

Ko sta višji nadzornik in polkovnik Winter stopila v službeno sobo, se je zunaj ustavil voz, in v naslednjem trenutku je vstopila mlada grofica. Čeprav ji je bilo videti, da je jokala, je bila vendar povsem obrzdana, ko je tiho rekla višjemu komisarju: »Prosim, ali smem govoriti s svojim možem?«

»Dalo se bo urediti, lady Colchester.« je prijazno odvrnil in znova stopil v sosednjo sobo. Slišali so ga, kako je tiho govoril z aretirancem, in nato, kako je lord Colchester odločno dejal: »Ne želim je videti. Recite ji, prosim, naj se vrne domov!«

Pamela je pridružno, bolešno vzdihnila.

MALI OGLASI

Službodob

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Kuharice, sobarice, dekurice, otroške negovalke, prodajalke, razgovorno osebje najhitreje namešča dolgoletno beograjskim družinam. Hotelom trgovinam. Biro »Centrale, Kolarčeva 10-1, telefon 26-228 Beograd, 32692-1.

Naj si gospod dobi stalno službo, z gotovino nad 1000 din. Ključavničarji: imajo prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vesten in točene.« 142-1.

Iščem za Zagreb pošteno sobarico, ki zna tudi šivati, ker mora pomagati v salonu. Predstaviti se s spričevalom pri Petek, Gospoška 9, Celje. 139-1.

Moderen hotel. Iščem za svoj buffet v tem izveščen natakarcio. Prednost imajo one, ki so bile v buffetih že zaposlene. Ponudbe na hotel »Evropas, Kranj, 132-1.

Več štikaric in priročno za delo na domu, sprejemem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 133-1.

Frizersko pomočnico sprejme Leonard Pir, Kranj. 120-1.

Postrežnico pridno, pošteno, tudi za pranje, iščem. Naslov naj se pusti v ogl. odd. Jutra. 121-1.

Službe išče. Vsaka beseda 50 par da vek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 12 din.

Bilancist. Knjižničarja in nenakopi-lijanski korespondent, išče dopolnilsko službo, event. tudi pri u. dnevn. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektne.« 146-2.

Elektrotehnik. Iščem nameščen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Praktike.« 141-2.

Komercialni vodja. Trgovnice, srednjih let, želi mesta Ceni, dopise na ogl. odd. Jutra pod »Prvo prodaje.« 127-2.

Naročniki »JUTRA« so varovani za 10.000 Din.

G. Fh. Rotman: Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

41

»Kozlostrelec, duša draga, zadnja ura ti bije!« je zamrmral kapitan. A tedaj ci je počil strel, in lev na drevesu je mrtev cepnil na tla. Drugi lev je bil namreč toliko časa premetaval puško da se je mahoma sprožil. Tako torej znova vidimo: kadar je stiska na vrhuncu, je pomoč najbližja.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inzeratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

127-2

146-2

32355-4

32739-16

32735-16

32735-16

32735-16

32735-16

32735-16

32735-16

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Zastopnika za Maribor ki bi vodil tudi skladišče, iščem za takoj. Kavcija potrebna. Ponudbe pod »Potni zastopnika na ogl. odd. Jutra. 122-5.

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Strojepisni pouk (Desetipisni sistem). Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer za začetnike in izveščance — pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. — Edinstvena strojeopisna, največja v Sloveniji s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novor. v strojeopisni bo tudi računski stroj Priček pouka 4. januarja. Solina zela nika. Christof učen zavod. Domobranska cesta 15. — Tel. šte. direktorja 48-43. 32737-4.

Nemščino, francoščino poučujem otroke in dijake po zmerni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 119-4.

Tečaj za strojeopisje prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. Novi moderni stroji. Najnovejša učna metoda. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Tečaj za stenografijo (desetipisni) prirediteljsko učilnice in stenografski inštitut RO BIDA, Ljubljana, Trnovska ul. 15. — Poučevanje po prot. Robidova. Učnina nizka. Uspeh za jantčen. Začetek: januarja 1939. Poročnice: 32735-4.

Zmleti

deteljini odpadki vsebujejo 37% beljakovin in toliko tež so lanenim tropinam enakovredno močno krmilo. 100 kg din 90.- Sever & Komp., Ljubljana. Gospodarska cesta 3. 32807-6.

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Fotoaparati kupim, dobro ohranjen — Besa 6 X 9, z montiranim daljnogledom in rumenico. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Dobere.« 135-7.

Ročni voziček

kupim z diro, močno od 100 do 150 kg. Josip Habjan, Karlovska 3. 131-7.

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah.

CERNE — juvelir ljubljana. Wolfsova ul. 133-1.

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Posojilo 700.000 din. iščem za večjo dobro dočo industrijo v provinci Slavonije. Na posojeni denar plačamo 10% obresti in večkratno osiguranje z vključbo na prvo mesto nepremičnine, vredne okoli tri milijone dinarjev in izročitvijo zavarovalne pozorne police na dva in pol milijona. Kdor želi naložiti denar na sigurno mesto, in po dobri obresti ni meri, ki se izplačuje po želji upnika, naj se javi na ogl. odd. Jutra pod »Zajame.« 32739-16.

Med mestom in deželo osrednje jutro mali oglasnik

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

32735-4

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

6-sedežni avto Chrysler, s koncesijo za avtomobil, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 134-23.

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje oddam takoj v Kamniški ulici. Vils »Marja.« 144-21.

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Stanovanje enosobno ali manjše dvosobno s kuhinjo, iščem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna priča.« 126-21a.

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Opremljeno sobo poseben vhod, svetlo, zračno s 1 ali 2 posteljami, oddam poceni blizu tramvaj. Sp. Šiška, Cernetova 31, I. nadstropje, vrata 2. 140-23.

Garsoniera s centralno kurjavo in pa lači Dunav Beethovnova 14 se odda v nem. Informacije pri upravitelju hiše istotam. 32919-23.

Sobo prazno ali opremljeno, v centru, s hrano, oddam takoj za eno ali dve osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 123-23.

Industrija! — Pozor! OBCINA BREŽICE ODDA pod zelo ugodnimi pogoji STAVBIŠČE

v izmeri 5 ha v neposredni bližini mesta Brežice za gradbo tovarne. — Informacije se dobe pri občinski upravi Brežice.

OBJAVA

Na javni dražbi dne 9. januarja 1939 ob 9. uri dopoldne se bo v pisarni podpisanega, Tavčarjeva ulica 11

prodajalo 490 poslovnih deležev tvrdke Standard družbe z o. z. v Kranju.

Dražbeni pogoji so na vpogled istotam. Najnižji ponudek Din 5.000.

Dr. VLADIMIR RAVNIHAR

Umrl nam je dragi soprog, oče in stric, gospod

profesor dr. Albin Belar

deželnošolski nadzornik v pok., v Polomu pri Kočevju

Pogreb dragega pokojnika bo v torek 3. januarja 1939, ob 4. uri popoldne izpred kapelice na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani.

Polom pri Kočevju, Ljubljana, Philadelphia, dne 2. januarja 1939.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Žalujejo ostali

Globoko užaloščeni sporočamo, da je Vsemogočni poklical k Sebi našo srčno ljubljeno hčerko, sestrico in vnukinjo

Marinko Jenko

UČENKO 3. VAD. RAZREDA PRI URŠULINKAH

Na zadnji poti jo spremimo v torek, dne 3. t. m. ob 2 uri popoldne izpred mrliške veže Stara pot 2, na pokopališče k Sv. Križu, kjer jo položimo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

LJUBLJANA, dne 2. januarja 1939.

Globoko žalujejo: MARIJA, BOGOMIR, stariši; ANICA, sestrica in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana